

I N F O R M A C E

o činnosti daňové správy České republiky

za rok 2010

I. ÚVOD

Územní finanční orgány byly vytvořeny s účinností od 1. ledna 1991. Soustavu územních finančních orgánů v roce 2010 tvořilo 8 finančních ředitelství a 199 finančních úřadů. Za dobu existence stávajícího systému daňové správy je možné konstatovat, že se tento systém do značné míry osvědčil a splnil požadavky na něj kladené při jeho vzniku. Na straně druhé však ve vztahu k jakémukoliv systému nelze očekávat jeho trvalou neměnnost. Daňová správa se tak nemohla vyhnout dalšímu procesu modernizace a zvyšování efektivity. S ohledem na poznatky z dlouhodobého fungování daňové správy byl v rámci současného stavu jak ze strany Ministerstva financí, tak i samotné daňové správy dlouhodobě identifikován potenciál ke zlepšení, zejména v oblastech, majících přímý vztah k organizačnímu uspořádání daňové správy a k definování jejich kompetencí.

Snahy o reformu daňové správy probíhají v České republice již řadu let. Dne 3. listopadu 2008 byl usnesením vlády č. 1336 schválen materiál „Program Projektu vytvoření jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů“ neboli tzv. Projektu JIM. Projekt JIM předpokládá vytvoření jednoho výběrního místa pro daně a veřejnoprávní pojistné na bázi orgánů daňové správy. Významným prvkem tohoto řešení je mimo jiné vytvoření samostatné daňové správy podřízené Ministerstvu financí.

S ohledem na skutečnost, že výše uvedený Program Projektu JIM předpokládá dosažení cílového stavu postupnými kroky, a s ohledem na potřebu aktuálního prohloubení modernizace daňové správy, bylo napřed přistoupeno k vytvoření samostatné daňové správy podřízené Ministerstvu financí bez integrace výběru ostatních příjmů, a to jako přechodná fáze před vytvořením JIM, což zajistí dosažení některých klíčových efektů v časovém předstihu, a to při současné kompatibilitě s budoucím vytvořením JIM.

Dne 16. června 2010 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 199/2010 Sb., jehož součástí je též komplexní novela zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2011.

Tímto dnem byla zřízena soustava územních finančních orgánů a v jejím rámci bylo zřízeno Generální finanční ředitelství, finanční ředitelství a finanční úřady. Generální finanční ředitelství se stalo účetní jednotkou.

Pro účely hospodaření s majetkem státu, včetně prostředků státního rozpočtu, účetnictví a pracovněprávních vztahů mají finanční ředitelství a finanční úřady postavení vnitřních organizačních jednotek Generálního finančního ředitelství.

Došlo tak zejména k vytvoření Generálního finančního ředitelství jako celostátního zastřešujícího orgánu daňové správy, podřízeného Ministerstvu financí. Generální finanční ředitelství vzniklo vyčleněním té části odborů z Ministerstva financí, která se dosud zabývala především řízením územních finančních orgánů a výkonem správy daní a byla soustředěna ve skupině Ústřední finanční a daňové ředitelství.

V návaznosti na schválení zákona č. 199/2010 Sb. byly v průběhu měsíce června 2010 v rámci Ústředního finančního a daňového ředitelství a územních finančních orgánů ustaveny jednotlivé pracovní skupiny, jejichž hlavním cílem do konce roku 2010 bylo zajistit úspěšnou realizaci změn vyplývajících z novely zákona č. 531/1990 Sb., spočívající zejména v přechodu příslušnosti k hospodaření s majetkem státu dosud užívaným Ministerstvem financí k výkonu působnosti podle zákona 531/1990 Sb. na Generální finanční ředitelství, v přechodu příslušnosti k hospodaření s majetkem z finančních ředitelství na Generální finanční ředitelství a dále

v přechodu práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů zaměstnanců Ministerstva financí podílejících se na výkonu působnosti podle zákona č. 531/1990 Sb. z Ministerstva financí na Generální finanční ředitelství a v přechodu práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů zaměstnanců finančních ředitelství na Generální finanční ředitelství.

U daně z příjmů právnických osob byl v roce 2010 zaznamenán mírný celorepublikový nárůst inkasa proti roku 2009. Inkaso ve výši 114 746 mil. Kč, vybrané finančními úřady v České republice v roce 2010, bylo o 4 203 mil. Kč vyšší než v roce 2009 (110 543 mil. Kč). Stále však zůstává pod úrovní dosaženou již v roce 2005 (137 432 mil. Kč).

Výši inkasa daně z příjmů právnických osob za rok 2010 negativně ovlivnil pokračující pokles výkonnosti české ekonomiky v roce 2009, jako bezprostřední důsledek celosvětové hospodářské krize. Z legislativních změn pak další pokles sazby daně z 20 % na 19 % pro zdaňovací období započatá v roce 2009.

I přes mírné oživení ekonomiky zaznamenané ve druhé polovině roku 2010 vyvolávaly projevy hospodářské stagnace zvýšené nároky na výkon správy daně z příjmů právnických osob. Zvýšily se počty daňových přiznání podávaných v souvislosti se zahájením insolvenčního řízení. Narostl také počet žádostí o povolení posečkání s placením daně nebo jejího zaplacení ve splátkách.

Na dani z příjmů fyzických osob podávajících přiznání inkaso v roce 2010 vzrostlo o 2 422 mil. Kč proti roku 2009. Nižší přírůstek inkasa způsobily především legislativní změny přijaté jako podpora podnikání a podpora rodin s dětmi (zavedení mimořádných odpisů majetku, zvýšení limitů pro výdaje stanovené procentem z příjmů a daňové zvýhodnění na vyživované dítě). V důsledku krize klesala zaměstnanost a celkový objem vyplacených mezd rostl jen mírně. To se projevilo stagnací inkasa na dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků.

Vliv nepříznivé ekonomické situace v ČR způsobené celosvětovou finanční a hospodářskou krizí byl patrný i na inkasu daně silniční za rok 2010. Přesto již dochází k pozvolnému oživení ekonomiky a v důsledku toho i k mírnému meziročnímu nárůstu inkasa. Zvýšení je vyvoláno několika faktory – patrný je trend obměny vozového parku podnikatelů výkonnějšími vozy majícími vyšší daňové sazby i výsledek celostátních kontrolních akcí zaměřujících se na správnost vyměření daně u specifických kategorií vozidel.

U daně z nemovitostí došlo v roce 2010 k významnému nárůstu výše předepsané daně, a to z 6318 mil. Kč v roce 2009 na 8671 mil. Kč v roce 2010, tj. o 2353 mil. Kč. Nárůstu předepsané daně odpovídá také vývoj inkasa daně z nemovitostí, které ve zdaňovacím období roku 2010 vzrostlo oproti roku 2009 na 8747 mil. Kč, tj. o 2386 mil. Kč.

Důvodem nárůstu inkasa daně z nemovitostí je zejména skutečnost, že s účinností od 1.1.2010 byly novelou zákona o dani z nemovitostí zdvojnásobeny základní sazby daně u všech pozemků, staveb a jednotek, s výjimkou pozemků zemědělské půdy a staveb pro ostatní podnikatelskou činnost.

Daňové inkaso daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí dosáhlo v roce 2010 celkem 7 678 mil. Kč a ve srovnání se skutečností roku 2009 se snížilo o cca 380 mil. Kč (index 95,2 %); výše inkasa u daně z převodu nemovitostí je i nadále ovlivněna ekonomickou krizí a s tím spojenou stagnací trhu s nemovitostmi, výše inkasa signalizuje určitou stabilizaci oproti výrazným poklesům v předchozích letech.

V souvislosti s přijetím nové procesní úpravy správy daní zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), s účinností od 1. 1. 2011, byla pozornost Ministerstva financí – Ústředního finančního a daňového ředitelství (dále jen

„ÚFDŘ“) zaměřena v roce 2010 na realizaci opatření přijatých k aplikaci této zásadní právní úpravy do praxe územních finančních orgánů. Již od listopadu 2009 do března 2010 probíhala pravidelná jednání Skupiny pro přípravu aplikace daňového řádu do praxe, zaměřená zejména na srovnání dosavadní procesní normy s novým daňovým řádem a na přesné nastavení postupů ve správě daní po 1. 1. 2011. Výstupy z těchto jednání, s upozorněním na základní změny procesní úpravy, byly po provedené analýze a definování jednotlivých úloh v příslušných garančních skupinách ADIS promítnuty do příslušných aplikačních oblastí informačního systému ADIS a po zpracování a schválení analytických zadání úloh rozvoje ADIS je zajišťováno podle stanovených distribučních termínů jejich postupné nasazování do provozu na finančních úřadech.

V roce 2010 byla úspěšně připravena a realizována opatření k proškolení vedoucích pracovníků finančních úřadů a finančních ředitelství k daňovému řádu s tím, že na obsahovém a organizačním zajištění těchto školení se aktivně podíleli vybraní lektori z řad pracovníků odboru metodiky správy daní ÚFDŘ a vybraní pracovníci finančních ředitelství. Ve druhé polovině roku proběhla i druhá etapa školení, která byla z hlediska obsahu zaměřena na proškolení pracovníků finančních úřadů podle jejich specializace (registrace a evidence, vyměření, kontrola a vymáhání). Organizačně i lektorsky byla zajištěna převážně pracovníky oddělení metodiky správy daní finančních ředitelství, s využitím osnov a pedagogických pomůcek zpracovaných k tomuto účelu ustanovenými pracovními skupinami z řad pracovníků odboru metodiky správy daní ÚFDŘ a zástupců finančních ředitelství. Do konce roku 2010 byla takto proškolená většina pracovníků územních finančních orgánů.

Pro účely sjednocení metodik a postupů správců daně byla na intranetových stránkách ČDS zřízena tzv. dotazovací schránka, do které měli přístup všichni pracovníci územních finančních orgánů. Vyhodnocování a zpracování jednotlivých dotazů bylo svěřeno odpovědným pracovníkům příslušných útvarů ÚFDŘ s tím, že zpracované odpovědi jsou pracovníkům územních finančních orgánů zpřístupněny rovněž na intranetových stránkách ČDS.

Na všech daních bylo nutné připravit podmínky pro plynulý přechod na aplikaci daňového řádu od 1. 1. 2011. To se týkalo zejména odborného proškolení zaměstnanců územních finančních orgánů a zajištění zásadní aktualizace systému ADIS.

Česká daňová správa i přesto, že celosvětová finanční krize znatelně ovlivnila hospodářské možnosti jednotlivých států, usilovala o nepřerušování kontinuity navazování a prohlubování vzájemných vztahů s partnerskými daňovými správami. Kromě plnění povinností, které vyplývají z členství české daňové správy v mezinárodních organizacích daňových správ, byla pozornost české daňové správy věnována i bilaterálním vztahům.

Prioritou v činnosti české daňové správy jsou služby poskytované široké daňové veřejnosti se snahou o zvýšení úrovně dobrovolného plnění daňových povinností a zlepšení obrazu české daňové správy v očích veřejnosti. Napříč celou republikou byla v období pro podávání daňového přiznání k dani z příjmů organizována celoplošná informační kampaň o všech možnostech a službách, které daňová správa poskytuje veřejnosti, aby splnění jejich daňových povinností bylo co nejjednodušší. Důraz byl kladen hlavně na využití elektronické komunikace s daňovou správou. Česká daňová správa na svých internetových stránkách rovněž nabídla interaktivní formuláře vybraných daňových přiznání, které je možné na počítači vyplnit a vytisknout. Rovněž nelze zapomenout na již tradiční slavnostní večer pana ministra financí při příležitosti ocenění právnických osob, které nejvíce přispěly svými daňovými odvody do státního rozpočtu.

II. VÝSLEDKY DAŇOVÉHO ŘÍZENÍ

1. VÝVOJ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ

Základní údaje o daňových povinnostech a inkasu za rok 2010 podává **Tabulka č. 1**.

Porovnáme-li celkové inkaso daní staré a nové daňové soustavy u finančních úřadů za rok 2010 s rokem 2009 zjistíme, že došlo ke snížení výnosu z vybraných daní o částku zhruba 25 630 mil. Kč, což představuje meziroční pokles inkasa ve výši 4,9 %. Při meziročním srovnání výnosu všech daní došlo k největšímu nárůstu inkasa u daně z přidané hodnoty (o 16 118 mil. Kč) a u daně právnických osob (o 4 203 mil. Kč) a u daně z příjmů fyzických osob podávající příznání (o 2 422 mil. Kč). Poznamenáváme, že správa spotřební daně přešla od roku 2004 do kompetence celních úřadů, FÚ spravují jen zbytek starších případů.

Tabulka č. 1

(v mil. Kč)

Druh příjmu	Daňová povinnost	Inkaso	Rozdíl	Výtěžnost (%)
	sl. 1	sl. 2	sl. 2 – sl. 1	sl. 2 / sl. 1
DPH–daňová povinnost	507 763	500 446	-7 317	99
DPH–nadměrný odpočet a vracení daně	-231 979	230 865	1 115	100
DPH–celkem	275 784	269 582	-6 202	98
Daně spotřební–daňová povinnost	-448	7	455	99
Daně spotřební–vracení daně	0	-1	-1	
Daně spotřební celkem	-448	6	454	99
Daň z příjmů právnických osob	115 368	114 746	-622	99
Daň z příjmů srážkou § 36	19 515	19 298	-218	99
Daň silniční	5 210	5 100	-110	98
Daň dědická	86	87	0	100
Daň darovací	137	138	2	101
Daň z převodu nemovitostí	7 299	7 453	153	102
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	10 439	7 987	-2 452	77
Daň z příjmů fyz. osob – záv. činnost	111 491	111 842	352	100
Daň z nemovitostí	8 671	8 747	76	101
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	2 288	3 487	1 199	152
CELKEM NOVÉ DANĚ	555 840	548 472	-7 368	99
Daň z příjmů obyvatelstva	-1	1	3	-110
Ostatní zruš. daně	-133	3	136	-2
CELKEM STARÉ DANĚ	-135	4	139	-3
CELKEM	555 706	548 477	-7 229	99

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

a) Daň z příjmů právnických osob – z příznání

V roce 2010 byl na dani z příjmů právnických osob z příznání (dále jen „DPPO z příznání“) zaznamenán mírný celorepublikový nárůst proti roku 2009. Částka inkasa ve výši 114 746 mil. Kč, vybraná finančními úřady v České republice v roce 2010, byla o 4 203 mil. Kč vyšší než v roce 2009 (110 543 mil. Kč).

Nárůst inkasa byl způsoben především poklesem objemu tzv. „vratek“, představujících rozdíl mezi celkovou výší **DPPO z příznání** za rok 2009 podávaných v hodnoceném roce 2010 a zálohami, zaplacenými na tuto daň v předchozím roce 2009. Zatímco v roce 2009 činily **vratky** 27 753 mil. Kč, **v roce 2010 poklesly** v důsledku realizace opatření, které bylo součástí Národního protikrizového plánu vlády (viz. usnesení vlády č. 204 ze dne 16.2.2009 dále jen „protikrizové opatření“) na **21 564 mil. Kč**, tj. o 6 189 mil. Kč.

I v roce 2010 pokračovalo využívání zákonné možnosti stanovit v odůvodněných případech na žádost poplatníků zálohy na daň jinak. **Zálohy na DPPO splatnou v roce 2011, tak byly v roce 2010 sníženy** 13 570 poplatníkům o **16 104 mil. Kč** proti jejich poslední známé daňové povinnosti. V důsledku toho v roce 2010 v porovnání s rokem 2009 pouze mírně vzrostl objem splatných záloh na daň, a to o 4 103 mil. Kč (z 101 409 mil. Kč na 105 512 mil. Kč, tj. o 4,0 %).

Celková daňová povinnost na DPPO z příznání za zdaňovací období započatá v roce 2009, splatná v roce 2010, **dosáhla 124 997 mil. Kč** proti 141 736 mil. Kč za zdaňovací období započatá v roce 2008, splatným v roce 2009 (pokles o 16 739 mil. Kč, tj. o 11,8 %). Kromě toho **v roce 2010 poklesl i objem doměrků na DPPO** (883 mil. Kč) proti roku 2009 (1 609 mil. Kč) o 726 mil. Kč, tj. o 45,3%.

Pokles inkasa prohloubilo také snížení sazby daně z 21 % na 20 %.

Z analýzy údajů z příznání k DPPO za zdaňovací období započatá v roce 2009, za která konec lhůty pro podání příznání k DPPO spadal do roku 2010, **vyplývalo:**

- **Dopady celosvětové hospodářské krize** do daňové povinnosti za rok 2009 **vedly** v porovnání s rokem 2008 **k dalšímu meziročnímu poklesu celorepublikového úhrnu účetních výsledků hospodaření o 32 807 mil. Kč** (z 564 334 mil. Kč na 531 527 mil. Kč), když z hlediska jeho vnitřní struktury **poklesl i úhrn zisků**, a to o **39 998 mil. Kč** (z 832 269 na 792 269 mil. Kč), avšak **při současném mírném poklesu úhrnu účetních ztrát o 7 191 mil. Kč** (ze 267 933 na 260 742 mil. Kč), jejichž dopad do daňového inkasa se projeví prostřednictvím odečtu daňových ztrát od základu daně nejdříve za zdaňovací období započatá v roce 2010, za která konec lhůty pro podání daňových příznání spadá do roku 2011. V úhrnu s nevyužitými daňovými ztrátami z předchozích zdaňovacích období zbývá k uplatnění odečtu od základu daně v nejvýše pěti následujících zdaňovacích obdobích částka 548 700 mil. Kč. Výpadek inkasa DPPO z příznání v důsledku dopadů hospodářské krize vyčíslený s použitím 20 % sazby činil 8 000 mil. Kč.
- Pokles výkonosti české ekonomiky se nepodařilo výrazněji eliminovat legislativními úpravami, které sledovaly zúžení rozsahu daňově uznatelných výdajů (nákladů), když **úhrn základů DPPO** po vyloučení celorepublikového snížení objemu zisků, **meziročně poklesl o 36 760 mil. Kč** (z – 45 658 mil. Kč na – 82 418 mil. Kč), což při použití 20 % sazby daně představuje výpadek inkasa ve výši **7 352 mil. Kč**.
- **Při vykázaném celorepublikovém úhrnu základů DPPO** před snížením o odčitatelné položky a položky snižující základ daně za zdaňovací období započatá v roce 2009,

ve výši 709 851 mil. Kč, činil dopad snížení sazby daně z 21 % na 20 % dalších 7 099 mil. Kč.

- Meziroční nárůst odečtu daňových ztrát od základu daně o 9 309 mil. Kč (z 51 009 mil. Kč na 60 318 mil. Kč) se projevil poklesem inkasa DPPO o 1 862 mil. Kč.
- Meziroční nárůst odečtu nákladů na realizaci projektů ve výzkumu a vývoje od základu daně o 594 mil. Kč (z 4 659 mil. Kč na 5 253 mil. Kč) se projevil poklesem inkasa DPPO o 119 mil. Kč.
- K meziročnímu poklesu o 170 mil. Kč došlo též u inkasa daně ze samostatného základu daně (z 240 mil. Kč na 70 mil. Kč).

Naproti tomu byly zanedbatelné vlivy působící na zvýšení inkasa DPPO, neboť nejvýznamnější z nich byl meziroční pokles zápočtu daně placené v zahraničí o 42 mil. Kč (z 980 mil. Kč na 938 mil. Kč).

Rozhodující podíl na celkovém inkasu daně z příjmů právnických osob v roce 2010 i nadále zaujímaly klíčové daňové subjekty v oborech peněžnictví, telekomunikačních činností, zpracování ropy, výroby a rozvodu elektřiny, plynu, páry a teplé vody, zpracování železa a oceli, těžby černého a hnědého uhlí, výroby motorových vozidel, výroby pryžových pneumatik a vzdušnic a výroby tabákových výrobků a piva. V absolutním vyjádření však došlo u většiny těchto subjektů k poklesu inkasa.

Na úseku správy daně z příjmů právnických osob v roce 2010 dále vzrostly nároky na finanční úřady, zejména v důsledku zvýšení počtu podaných daňových přiznání (z 347 457 za zdaňovací období (dále „ZO“) započatá v roce 2008 na 360 233 případů za ZO započatá v roce 2009). Tento vliv byl sice částečně eliminován nárůstem počtu daňových přiznání podaných elektronicky (z 9 992 za ZO započatá v roce 2008 na 12 742 případů za ZO započatá v roce 2008), avšak jejich podíl na celkovém počtu podaných daňových přiznání (z 2,88 % za ZO započatá v roce 2008 na 3,54 % za ZO započatá v roce 2009), není adekvátní prostředkům vynaloženým na vytvoření a aktualizaci programového vybavení aplikace „Elektronická podání pro daňovou správu“.

Vývoj inkasa daně z příjmů právnických osob v letech 2006 až 2010 je uveden v Tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 (v mil. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso	128 865	155 674	173 590	110 543	114 746	103,8	4 203
Předepsáno	128 314	155 325	172 620	107 995	115 368	106,8	7 373
Výtěžnost (%)	100,4	100,2	100,6	102,4	99,5	–	–

b) Daň z příjmů fyzických osob podávajících přiznání

U daně z příjmů fyzických osob podávajících přiznání byl zaznamenán mírný meziroční přírůstek celorepublikového inkasa z hodnoty 5 565 mil. Kč (rok 2009) na hodnotu 7 987 mil. Kč (rok 2010), tj. o 2 422 mil. Kč.

Tabulka č. 3 ukazuje vývoj inkasa na dani z příjmů fyzických osob podávajících přiznání v letech 2006 – 2010.

Tabulka č. 3

(v mil. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso	17 854	17 003	17 749	5 565	7 987	143,5	2 422
Předepsáno	17 847	17 150	18 065	2 618	10 439	398,7	7 821
Výtěžnost (%)	100,0	99,2	98,3	212,6	76,5	–	–

Inkaso daně za roky 2009 a 2010 patří k nejnižším od roku 1994. **Rozhodně však nelze připustit závěr, že důvodem nízkého výnosu daně z příjmů fyzických osob byla nekvalitní nebo neefektivní činnost územních finančních orgánů.**

Výše inkasa za kalendářní rok se v první řadě odvíjí od hospodářských výsledků, které osoby samostatně výdělečně činné dosáhly **v předchozích dvou letech,** neboť systém výběru záloh na daň je takto nastaven. Roky 2008 a 2009 byly nepříznivé v důsledku ekonomické a finanční krize.

Na vývoj ekonomiky reagovala vláda České republiky protikrizovým opatřením, kterým byla poplatníkům zaměstnávajícím max. 5 zaměstnanců zrušena povinnost hradit zálohy na daň splatné v průběhu roku 2009 (předpokládané horší výsledky podnikatelů a tím i nižší daňová povinnost). **Přestože na daňovou povinnost roku 2009 část poplatníků nehradila žádné zálohy, nedošlo v roce 2010 k přírůstku objemu „doplatků“ daně na základě podaných příznání** za zdaňovací období roku 2009. To potvrzuje opodstatněnost opatření.

Přehled o vývoji předepsaného vyrovnání daně (doplatku) poskytuje **Tabulka č. 4.**

Tabulka č. 4

(v mil. Kč)

Rok	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Předpis vyrovnání daně za předchozí ZO podle příznání k dani z příjmů FO	11 648	5 188	44,5	-6 460

Kromě hospodářské krize měly na inkaso daně vliv také legislativní změny zákona o daních z příjmů. **Z legislativních změn, které negativně ovlivnily inkaso daně, lze uvést.**

Zavedení institutu mimořádných odpisů pro hmotný majetek pořízený v období od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2010. Cílem této úpravy byla stimulace daňových poplatníků k pořízení hmotného majetku zatříděného v prvních dvou odpisových skupinách tím, že se zkrátila doba jeho odpisování (podpora zakázek). Vývoj objemu uplatněných daňových odpisů v podaných příznáních k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roků 2008 – 2009 ukazuje **Tabulka č. 5.**

Zvýšené limity výdajů stanovených % z příjmů pro zdaňovací období roku 2009 u většiny výdělečných činností, a to až o 20 % nahoru proti zdaňovacímu období roku 2008. Vývoj objemu uplatněných výdajů % z příjmů v podaných příznáních k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roků 2008 – 2009 ukazuje **Tabulka č. 6.**

Tabulka č. 5

(v mil. Kč)

Zdaňovací období	2008	2009	Index (%) 09/08	Rozdíl 09-08
Daňové odpisy podle příznání k dani z příjmů FO	19 402	20 766	107	1 364

Tabulka č. 6

(v mil. Kč)

Zdaňovací období	2008	2009	Index (%) 09/08	Rozdíl 09-08
Výdaje % z příjmů podle přiznání k dani z příjmů FO (jen § 7)	57 887	97 083	167,7	39 196

Z ostatních vlivů nelegislativního charakteru, které ještě prohloubily pokles inkasa lze uvést **stoupající počet vyživovaných dětí**, na které osoby samostatně výdělečně činné čerpají daňové zvýhodnění. Vývoj objemu čerpaného daňového zvýhodnění podle přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roků 2008 – 2009 ukazuje **Tabulka č. 7**.

V důsledku růstu nezaměstnanosti se stále větší počet fyzických osob pokouší podnikat. Tím **roste počet daňových přiznání, která musí správci daně zkontrolovat a zpracovat**. Vývoj počtu podaných přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roků 2008 – 2009 ukazuje **Tabulka č. 8**.

Tabulka č. 7

(v mil. Kč)

Zdaňovací období	2008	2009	Index (%) 09/08	Rozdíl 09-08
Daňové zvýhodnění podle přiznání k dani z příjmů FO	9 101	9 457	103,9	356

Tabulka č. 8

(v mil. Kč)

Zdaňovací období	2008	2009	Index (%) 09/08	Rozdíl 09-08
Počet podaných přiznání k dani z příjmů FO	1 738 337	1 789 630	103	51 293

Přestože se stále zdokonaluje aparát pro elektronické podání daňových přiznání (EPO) a tento způsob by na straně územních finančních orgánů přinesl snížení pracnosti, zatím tuto možnost využívá poměrně malý počet poplatníků. **V roce 2010 bylo na dani z příjmů fyzických osob podáno elektronicky více než 18 tisíc daňových přiznání**. Překážkou většího využití systému EPO je především to, že elektronicky nelze poslat originály některých povinných příloh k daňovému přiznání.

Inkaso daně z příjmů fyzických osob se zvýšilo také tím, že **správci daně v roce 2010 na základě daňových kontrol dodatečně vyměřili 537 mil. Kč**. K poklesu inkasa naopak došlo tím, že správci daně v roce 2010 **prominuli příslušenství daně za 178 mil. Kč**.

U daňových kontrol se správci daně často setkávají s případy neoprávněně uplatňovaných výdajů (nákladů), které pocházejí od nekontaktních osob. Dokazování je v takových případech velmi problematické. Při kontrolách jsou různými způsoby vyvolávány průtahy, které způsobují jejich neúměrné prodlužování. **Přetrvávajícím problémem jsou dlužníci – fyzické osoby s vyznačeným pobytem na adrese ohlašovny obecního nebo městského úřadu**. Potíže působí také **častá migrace podnikajících cizinců** v rámci České republiky.

U daně z příjmů fyzických osob se pravděpodobně nejvýrazněji projeví důsledky změny judikatury na základě rozhodnutí Ústavního soudu I.ÚS 1611/07 ze dne 2. 12. 2008 **ohledně prekluze lhůt pro vyměření daně – přechod na teorii 3+0 namísto dosavadní praxe 3+1**, kdy řada již zahájených kontrol se zřejmým doměrkem musela být uzavřena s nulovým výsledkem a řada subjektů určených ke kontrole již nebyla zkontrolována, ačkoli v rámci přípravy na kontrolu zde bylo možné očekávat kontrolní nález. Pro prekluzi práva rovněž došlo k vracení dodatečně vyměřené a již uhrazené daně, což způsobilo další výpadek inkasa.

Ačkoli vzrůstá tendence snižovat počty pracovníků správce daně, naopak stále stoupá náročnost správy daně, a to jak časově, tak i z hlediska odbornosti. Přesto pracovníci daňové správy již několik let zajišťují servis poplatníkům v době podávání daňových přiznání tím, že po dohodě se zástupci měst a obcí navštěvují vybrané obce a přímo na místě vybírají daňová přiznání a odpovídají na dotazy poplatníků. Ke zvýšení komfortu přispívá i prodloužení pracovní doby na FÚ v tomto období.

Podle údajů Českého statistického úřadu patří Česká republika mezi země s nadprůměrným podílem podnikatelů na celkové zaměstnanosti. Podíl inkasa ze samostatné výdělečné činnosti na celkových daňových příjmech však tomuto stavu neodpovídá. Příklady z praxe svědčí o tom, že podpora podnikání je u fyzických osob nastavena neopodstatněně vysoko (tolerance vykazované daňové ztráty po mnoho let i přes zjevný dostatek prostředků na výživu rodiny podnikatele a prokazatelný přírůstek majetku, tolerance dalšího podnikání u osob, které přivedly několik podniků do úpadku, rostoucí podíl cizinců bez kvalifikace z východních zemí žádajících o povolení k pobytu za účelem podnikání v ČR apod.).

c) Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků

V roce 2010 došlo k mírnému přírůstku celorepublikového inkasa na dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků. Bylo vybráno celkem **111 842 mil. Kč**, což je o 800 mil. Kč více než v roce 2009.

Vývoj inkasa na dani z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků v letech 2006 – 2010 ukazuje **Tabulka č. 9**.

Jedinou legislativní změnou, která měla negativní vliv na inkaso daně, bylo **zvýšení hodnoty daňového zvýhodnění na vyživované dítě** pro zdaňovací období roku 2010 z částky 10 680 Kč na částku **11 604 Kč**.

Zaměstnanci s vyššími příjmy, kterým byly sráženy zálohy na daň, čerpali daňové zvýhodnění v průběhu roku ve formě slevy ze záloh na daň. Z evidence správců daně vyplývá, že objem předepsaných záloh na daň v roce 2010 vyrovnal propad roku 2009. **Tabulka č. 10** poskytuje **přehled o vývoji předepsaných záloh na daň** z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků v letech 2008 – 2010.

Tabulka č. 9 (v mil. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso	111 633	126 388	115 180	111 042	111 842	100,7	800
Předepsáno	110 989	125 031	115 239	110 616	111 491	100,8	875
Výtěžnost (%)	100,6	101,1	99,9	100,4	100,3	–	–

Tabulka č. 10 (v mil. Kč)

Rok	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Předepsané zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti	121 295	119 268	121 662	102	2 394

Přírůstku objemu předepsaných záloh bylo v roce 2010 dosaženo i přesto, že daňové zvýhodnění na jedno vyživované dítě oproti roku 2009 vzrostlo o 924 Kč (tj. o 8,7%). Jednou z příčin tohoto stavu mohl být růst objemu vyplacených mezd. Podle veřejně dostupných informací Českého statistického úřadu však mzdy v roce 2010 nerostly takovým tempem. Ačkoli byl v některých odvětvích zaznamenán růst hodnoty průměrné hrubé mzdy, **vzhledem k poklesu počtu zaměstnanců** v rámci celé republiky se **objem vyplacených mzdových prostředků meziročně zvýšil přibližně jen o 0,8%**.

Na základě zde uvedených skutečností lze učinit závěr, že **negativní působení zvýšené částky daňového zvýhodnění** pro zdaňovací období roku 2010 **bylo kromě mírného přírůstku objemu vyplacených mezd eliminováno také poklesem počtu vyživovaných dětí, na které zaměstnanci s vyššími příjmy v roce 2010 čerpali daňové zvýhodnění** (menší objem zvýhodnění ve formě slevy na dani).

Druhá skupina zaměstnanců, a to ti s nízkými příjmy nebo větším počtem vyživovaných dětí, čerpala daňové zvýhodnění v průběhu roku 2010 ve formě daňového bonusu.

Z evidence správců daně vyplývá, že objem daňových bonusů poukázaných zaměstnavatelům za poslední 3 kalendářní roky stále stoupá. V roce 2010 činil přírůstek poukázaných bonusů 400 mil. Kč proti roku 2009. Porovnáme-li přírůstek objemu poukázaných daňových bonusů (12,9%) a přírůstek hodnoty daňového zvýhodnění (8,7%), pak můžeme dovodit, že **zaměstnanci s nízkými příjmy nebo větším počtem vyživovaných dětí čerpali v roce 2010 daňové zvýhodnění na větší počet dětí než v roce 2009** (větší objem zvýhodnění ve formě bonusu). To bylo společně s vyšší částkou daňového zvýhodnění příčinou určitého poklesu inkasa daně v roce 2010, který však nezabránil meziročnímu přírůstku inkasa.

Tabulka č. 11 poskytuje **přehled o vývoji daňových bonusů poukázaných zaměstnavatelům** v letech 2008 – 2010.

Tabulka č. 11 (v mil. Kč)

Rok	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové bonusy poukázané zaměstnavatelům na dani z příjmů FO ze závislé činnosti	1 194	3 107	3 471	111,7	364

Ze šetření správců daně vyplývá, že nezanedbatelná skupina zaměstnavatelů prezentuje daňové bonusy na děti jako vlastní benefit, ačkoli jsou bonusy hrazeny z veřejných rozpočtů státu. Díky tomu si zaměstnavatelé snižují náklady na pracovní sílu, neboť v řadě případů vyplácejí jen minimální mzdu s tím, že daňový bonus deklarují jako kompenzaci výpadku čisté mzdy. Neznalým zaměstnancům, které zajímá pouze čistá mzda, tak zaměstnavatelé tvrdí, že část mzdy dostávají jako daňový bonus. Správci daně mají za to, že právě u nízko příjmových zaměstnanců klesají oficiálně vykázané mzdy, aby zaměstnavatelé „dosáhli“ na daňový bonus. Zástupci orgánů daňové správy již několik let a zatím neúspěšně brojí proti daňovým bonusům, neboť se domnívají, že negativní dopady této daňové podpory (administrativní náročnost v důsledku častých chyb ve výkazech, spekulace zaměstnavatelů v souvislosti s bonusy a výpadek inkasa veřejných rozpočtů z titulu bonusů) převažují nad pozitivním záměrem, pro který byla zavedena.

Kromě shora uvedeného existují signály o rostoucím objemu tzv. „černých mezd“, tj. mezd neevidovaných a nezdaněných, vyplácených vedle oficiálně vykázaných mezd. Zaměstnanci s nižším stupněm vzdělání často nedomyslí důsledky svého jednání (žádné odvody na sociální a zdravotní pojištění z „černých mezd“) a spokojí se s tím, že jejich faktický příjem

mírně převyšuje průměrnou čistou mzdu na pozici, kterou zastávají. Také tento vliv má zcela nepochybně negativní dopad na inkaso daně. Jeho výši však nelze kvantifikovat, neboť výplata „černých mezd“ se velmi obtížně prokazuje.

Komplikace a překážky výkonu správy daně na tomto druhu příjmu jsou ze strany správců daně spatřovány ve vysoké chybovosti zaměstnavatelů při vyplňování vyúčtování daně, zejména pak v souvislosti s vykazováním daňových bonusů. I přesto **správci daně v roce 2010 zkontrolovali a zaevidovali více než 300 tisíc vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.** Podíl elektronicky podaných vyúčtování je zatím nízký (cca 10 tisíc).

Inkaso daně z příjmů FO ze závislé činnosti se zvýšilo také tím, že **správci daně v roce 2010** na základě daňových kontrol **dodatečně vyměřili 117 mil. Kč.** K poklesu inkasa naopak došlo tím, že správci daně v roce 2010 **prominuli příslušenství daně za 24 mil. Kč.**

V rámci kontrolních zjištění se stále objevují případy, kdy zálohy na daň nejsou sráženy z částek, které se vyplácí společníkům a jednatelům společností s ručením omezeným za jejich práci pro společnost, ačkoli je tato aktivita podle zákona o daních z příjmů posuzována jako závislá činnost.

I přes shora uvedené však musíme konstatovat, že příjmy veřejných rozpočtů za položku daní z příjmů fyzických osob z převážné části dlouhodobě „naplňují“ zaměstnanci, kteří nemají srovnatelné podmínky zdanění jako podnikatelé, tj. superhrubá mzda zvyšující míru zdanění, nemožnost uplatňování daňových výdajů ke zdanitelným příjmům, nemožnost vykázat daňovou ztrátu nebo nemožnost odečtu ztráty od základu daně v pěti následujících zdaňovacích obdobích.

d) Daň z příjmů vybíraná srážkou podle zvláštní sazby

Dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby podléhají příjmy fyzických i právnických osob. Daň je evidována odděleně podle vlastníka příjmů. Ve srovnání s předchozím rokem byl **v roce 2010 zaznamenán mírný přírůstek celkového inkasa o 109 mil. Kč.** Z toho část daně vybíraná z příjmů právnických osob vykázala přírůstek ve výši 54 mil. Kč a část daně vybíraná z příjmů fyzických osob vykázala přírůstek ve výši 55 mil. Kč. Vývoj inkasa na dani z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby v letech 2006 až 2010 ukazuje **Tabulka č. 12.**

Přírůstek inkasa na dani z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby v roce 2010 **způsobil nárůst počtu krátkodobých pracovních příležitostí** (dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti) **s výdělkem do 5 000 Kč měsíčně,** který se zdaňuje tímto způsobem.

Tabulka č. 12 (v mil. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso	14 003	15 700	19 299	19 189	19 298	100,6	109
Předepsáno	14 409	15 254	19 222	18 972	19 515	102,9	543
Výtěžnost (%)	97,2	97,2	99,6	98,9	98,9	–	–
Z inkasa daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby tvoří							
Daň příjmů FO	7 432	8 583	10 378	10 131	10 185	100,5	55
Daň příjmů PO	6 572	7 117	8 921	9 058	9 113	100,6	54

Snížil se také objem příjmů z úroků z vkladů na bankovních účtech jednak tím, že kvůli krizi a ztrátě zaměstnání mnoho fyzických osob vyčerpalo dříve naspořené finanční prostředky a dále proto, že **nízká míra úročení** vkladů nemotivuje klienty bank k využití těchto produktů.

e) Daň silniční

Negativní vliv přetrvávající celosvětové hospodářské krize byl patrný i na inkasu daně silniční za rok 2010 (5 100 mil. Kč, daň silniční je příjmem Státního fondu dopravní infrastruktury). Pozvolna již dochází k oživení ekonomiky, což je patrné na navýšení inkasa o 304 mil. Kč oproti roku 2009. Meziroční nárůst byl způsoben jednak legislativními změnami (navýšení daně u starších vozidel, tj. u vozidel registrovaných do 31. 12. 1989, snížení hranice největší povolené hmotnosti u vozidel určených výlučně k přepravě nákladů bez ohledu na jejich používání k podnikání z 12 tun na 3,5 tuny), jednak celorepublikovými kontrolními akcemi zaměřenými na správnost vyměření daně silniční u specifických kategorií vozidel. Určitý vliv může mít i obměna vozového parku podnikatelů (výkonnějšími vozy zdaňovanými vyššími sazbami daně). V následujícím zdaňovacím období lze i na úseku daně silniční očekávat pozitivní vývoj inkasa vzhledem k celkovému oživení trhu.

Přehled inkasa daně silniční od r. 2006 podává **Tabulka č. 13**.

Tabulka č. 13 (v mil. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso FÚ	5 428	5 915	6 002	4 796	5 100	106,3	304
Předepsáno FÚ	5 457	5 811	6 073	4 950	5 210	105,3	260
Výtěžnost (%)	99,5	101,8	98,8	96,8	97,9	–	–

f) Daň z přidané hodnoty

Za rok 2010 dosáhlo inkaso daně z přidané hodnoty úrovně 269,6 mld. Kč (celní úřady vykázali zápornou hodnotu ve výši –0,034 mld. Kč). Proti předchozímu roku došlo k navýšení o 16 mld. Kč, tzn. 6,3%.

Příjmem státního rozpočtu je částka 187,8 mld. Kč (69,68 % celkového inkasa) **a z celkové rozpočtem stanovené částky (188,6 mld. Kč) je to 99,6%.**

Vzhledem k tomu, že v pololetí 2010 byl státní rozpočet plněn na 46,9 % (o 4,5 % vyšší plnění než v pololetí minulého roku), vykazuje druhé pololetí významně příznivější hodnoty.

Z regionálního hlediska se do celkového inkasa nejvíce promítá vývoj na Finančním ředitelství pro hlavní město Prahu vzhledem k jeho podstatnému podílu na celkovém inkasu. Zde došlo k meziročnímu nárůstu o 14,6 mld. Kč, což činí více než 91 % celkového přírůstu. Tím došlo k navýšení již tak podstatného podílu z hodnoty 52,4 % v roce 2009 na 54,7 % v roce 2010. Vývoj na ostatních finančních ředitelstvích nevykazuje zásadní odchylky. Nejvýznamnější propad proti roku 2009 je zaznamenán u Finančního ředitelství v Praze (1,1 mld. Kč).

Na vývoj celkového inkasa v uplynulých letech dopadal zejména rychlejší nárůst hodnoty

nadměrných odpočtů než vlastní daňové povinnosti, přičemž ale meziroční nárůst vykazovaly obě tyto hodnoty. V roce 2009 došlo u obou ukazatelů k poklesu a přestože v roce 2010 pokles nepokračoval, nedosahují tyto hodnoty úrovně roku 2008 (viz. **Tabulka č. 14**). Přes jisté oživení trvá pokles ekonomické aktivity daňových subjektů v důsledku přetrvávající ekonomické recese.

Z pohledu legislativy DPH nejvýznamnější změnou pro rok 2010 je **změna snížené sazby daně z 9 % na 10 % a základní sazby daně z 19 % na 20 %** (součást opatření tzv. Janotova balíčku).

V roce 2009 zavedený nový institut skupinové registrace nemá na celkové inkaso daně výraznější dopad. I skupina v působnosti Finančního úřadu v Litvínově, podnikající v petrochemickém průmyslu, jejíž členové vykázali za rok 2008 daňovou povinnost ve výši 11,1 mld. Kč, po poklesu na 7,6 mld. Kč v roce 2009 vykázala v roce 2010 daňovou povinnost ve výši 10,1 mld. Kč.

Poměrně významným faktorem může být výše odpočtů čerpaná při výstavbě fotovoltaických elektráren. Vzhledem k nově zavedenému zdanění těchto elektráren jsou očekávána arbitrážní řízení proti státu a v této souvislosti dochází i ke spekulativním nákupům hotových elektráren.

Příznivě se na celkovém inkasu projevil pokles daně z přidané hodnoty vrácené plátcům v jiných členských státech EU a zahraničním osobám povinným k dani (§§ 82 a 83 zákona o DPH) – v roce 2010 vráceny 3 mld. Kč (v roce 2009 vráceno 4,9 mld. Kč). Bylo podáno 16 967 žádostí podle § 82 a 1107 žádostí podle § 83 (asi o 2000 žádostí méně než v loňském roce).

Tabulka č. 14

(v mil. Kč)

Vývoj inkasa DPH finančními úřady v letech 2006 až 2010							
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Předepsáno	424 180	468 205	513 761	469 655	507 763	1,08	38 108
Daň. inkaso	428 105	475 743	516 563	470 240	500 446	1,06	30 206
Výtěžnost (%)	100,9	101,6	100,5	100,0	98,6	–	–
Nadměrný odpočet	– 210 711	–239 899	– 261 624	– 216 777	– 230 865	1,06	–14 088
CELKEM	217 394	235 844	254 939	253 463	269 582	1,06	16 119

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

Tabulka č. 15

(v mil. Kč)

Daň přiznaná a vyměřená	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Rozdíl mezi přiznanou a vyměřen. daní	3 955	3 758	95,0	–197
Vyměřeno dle dodateč. daň. přiznání	–2 417	–372	15,4	2 045
Dodatečně vyměřeno z kontroly	2 010	2 029	100,1	19
CELKEM	3 548	5 415	–	1 867

g) Daň z nemovitostí

V roce 2010 došlo k významnému nárůstu výše předepsané daně, a to z 6 318 mil. Kč v roce 2009 na 8 671 mil. Kč v roce 2010, tj. o 2 353 mil. Kč.

Důvodem je především skutečnost, že s účinností od 1. 1. 2010 byly novelou zákona o dani z nemovitostí zdvojnásobeny základní sazby daně u všech pozemků, staveb a jednotek, s výjimkou pozemků zemědělské půdy a staveb pro ostatní podnikatelskou činnost.

Kromě uvedené skutečnosti i nadále probíhá proces obnovy katastrálního operátu, při němž je odstraňována zjednodušená evidence pozemků, dochází k upřesňování jejich evidence a vyjasňování vlastnických vztahů. Zlepšuje se přístupnost údajů katastru nemovitostí a jejich provázanost se systémem ADIS. Zefektivňuje se tak kontrolní a vyhledávací činnost správců daně, což má rovněž pozitivní vliv na vývoj inkasa daně z nemovitostí.

Nárůstu výše vyměřené daně odpovídá také vývoj inkasa daně z nemovitostí, které ve zdaňovacím období roku 2010 vzrostlo oproti roku 2009 na 8 747 mil. Kč, tj. o 2 386 mil. Kč.

Přehled vývoje inkasa daně z nemovitostí od roku 2006 poskytuje **Tabulka č. 16**.

Poměr výše inkasa daně z nemovitostí u jednotlivých finančních ředitelství se oproti předchozím zdaňovacím obdobím významně nezměnil a odpovídá rozsahu jejich místní působnosti, přičemž u všech finančních ředitelství došlo k nárůstu inkasa, odrážejícímu zejména změny základních sazeb daně od 1. 1. 2010.

Tabulka č. 16 (v mil. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso	5 017	5 123	5 195	6 361	8 747	137,51	2 386
Předepsáno	4 978	5 023	5 104	6 318	8 671	137,24	2 353
Výtěžnost (%)	100,8	102,0	101,8	100,7	100,9	–	–

h) Daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí

Za rok 2010 inkaso daně z převodu nemovitostí pokleslo o 356 mil. Kč na částku 7 453 mil. Kč, tj. na 95,4 procent výnosu daně v roce 2009. To lze považovat za stabilizaci oproti výraznému poklesu v roce 2009. Stávající výnos klesl pod úroveň roku 2005. Nadále se však projevuje krize na trhu s nemovitostmi jak snížením počtu převodů nemovitostí tak především snížením cen nemovitostí. Výnos daně z převodu nemovitostí tvoří v objemu celkových příjmů těchto majetkových daní stabilně nejvýznamnější podíl, v roce 2010 cca 97%.

U inkasa daně darovací pokračoval očekávaný pokles způsobený novelou zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a z převodu nemovitostí (dále jen „novela zákona“), na základě které jsou od daně darovací s účinností od 1. 1. 2008 zcela osvobozena bezúplatná nabytí majetku mezi osobami zařazenými v I. a II. skupině. Ve srovnání s výší inkasa v roce 2009 je stávající výnos pouze mírně nižší, tj. cca o 15%.

Výše inkasa daně dědické se stále snižuje, od roku 2009 klesla pod 100 mil. Kč a v roce 2010 činí 87 mil. Kč (index 98,9%). Z důvodu osvobození osob I. skupiny, do níž patří příbuzní v řadě přímé a manželé, od této daně, je výnos dlouhodobě nízký. Novela zákona ještě rozšířila

toto osvobození od 1. 1. 2008 i na osoby patřící do II. skupiny. Výnosy daně dědické a darovací budou tedy již zcela nevýznamné.

Přehled inkasa za roky 2006 – 2010 podávají **Tabulky č. 17 až 19.**

Tabulka č. 17 (v mil. Kč)

Daň z převodu nemovitostí							
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso	7 788	9 774	9 950	7 809	7 453	95,4	-356
Předepsáno	7 084	8 933	10 106	7 936	7 299	90,1	-806
Výtěžnost (%)	109,9	109,4	98,5	96,3	102,1	-	-

Tabulka č. 18 (v mil. Kč)

Daň darovací							
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso	604	692	345	162	138	85,2	-24
Předepsáno	569	720	299	157	137	92,6	-11
Výtěžnost (%)	106,2	96,1	115,4	109,5	100,7	-	-

Tabulka č. 19 (v mil. Kč)

Daň dědická							
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Daňové inkaso	124	109	115	88	87	98,9	-1
Předepsáno	123	108	119	86	86	96,6	-3
Výtěžnost (%)	100,8	100,9	96,6	98,9	101,2	-	-

2. DAŇOVÉ NEDOPLATKY

a) Vývoj daňových nedoplatků

Nedoplatkem se rozumí suma rozdílů, kdy částka úhrad daňové povinnosti je nižší než celková částka předpisů daně na jednotlivých osobních daňových účtech (nezahrnuje se posečkaná a odepsaná daň). Celkový objem daňových nedoplatků evidovaných finančními úřady k 31. prosinci 2010 činí 106,4 mld. Kč, z toho na druzích příjmů nové daňové soustavy od 1. 1. 1993 (dále jen „nové daně“) dosáhl výše 104,2 mld. Kč a na druzích příjmů staré daňové soustavy do 31. 12. 1992 (dále jen „staré daně“) se vykazuje ve výši 2,2 mld. Kč.

Tabulka č. 20 udává za roky 2006 až 2010 údaje o celkovém objemu daňových nedoplatků evidovaných finančními úřady, dále pak údaje o pohybu meziročních indexů, a to i v rozdělení na druhy příjmů staré a nové daně. Meziroční nárůst mezi roky 2010 a 2009 byl o 8,1 %.

Tabulka č. 21 udává objem daňových nedoplatků po jednotlivých daních nebo skupin daní za roky 2006 až 2010. V meziročním srovnání roku 2009 a 2010 došlo k nárůstu výše celkového daňového nedoplatku o 7,9 mld. Kč.

Tabulka č. 20

(v mld. Kč)

Druh příjmu	Vývoj výše nedoplatků evidovaných územními finančními orgány								
	2006	2007	Index (%) 07/06	2008	Index (%) 08/07	2009	Index (%) 09/08	2010	Index (%) 1009
Staré daně	4,0	3,6	89,4	2,7	74,3	2,3	85,3	2,2	93,7
Nové daně	101,3	97,5	96,2	97,9	100,4	96,1	98,3	104,2	108,4
CELKEM	105,4	101,1	96,0	100,5	99,4	98,4	97,9	106,4	108,1

Tabulka č. 21

(v mil. Kč)

Druh příjmu	2006	2007	2008	2009	2010
Daň z přidané hodnoty	43 338	44 056	45 631	48 019	57 337
Daně spotřební	3 460	2 568	2 067	1 560	1 106
Daň z příjmů právnických osob	17 843	18 742	17 672	16 668	17 505
Daň z příjmů vybíraná srážkou – § 36	401	318	306	304	311
Daň silniční	1 098	1 106	1 129	1 249	1 346
Daň dědická	10	9	11	10	10
Daň darovací	228	240	181	171	172
Daň z převodu nemovitostí	4 455	3 991	3 846	3 503	3 270
Daň z příjmů fyz. osob – podnikat.	14 644	14 886	15 085	14 340	14 364
Daň z příjmů fyz. osob ze záv. čin.	5 310	4 571	4 338	4 099	4 053
Daň z nemovitostí	1 103	1 015	938	902	901
Ost. příjmy, odvody, pokuty a popl.	9 433	5 990	6 647	5 324	3 857
Daň z příjmů obyvatelstva	361	215	43	23	19
Ostatní zrušené daně	3 671	3 391	2 636	2 277	2 134
CELKEM	105 354	101 100	100 531	98 448	106 387
MEZIROČNÍ PŘÍRŮSTEK		-4 254	-569	-2 083	7 939

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

Největší nárůst objemu daňových nedoplatků vykazuje daň z přidané hodnoty (9 318 mil. Kč), daň z příjmů právnických osob (837 mil. Kč) a daň silniční (96 mil. Kč). Proti tomu největší pokles objemu daňového nedoplatku zaznamenala skupina daní ostatní příjmy, odvody, pokuty a poplatky (-1 467 mil. Kč), skupina spotřebních daní (-454 mil. Kč), daň z převodu nemovitostí (-233 mil. Kč) a skupina ostatní zrušené daně (-143 mil. Kč). U ostatních skupin daní nebo daní je meziroční rozdíl daňových nedoplatků zanedbatelný. U daně z přidané hodnoty a daně silniční má objem daňových nedoplatků stále rostoucí tendenci. U ostatních daní až na výjimky se spíše projevuje klesající trend objemu daňových nedoplatků.

Graf č. 1 znázorňuje podíl finančních úřadů v rámci působnosti jednotlivých finančních ředitelství na celkovém objemu daňových nedoplatků k 31. prosinci 2010.

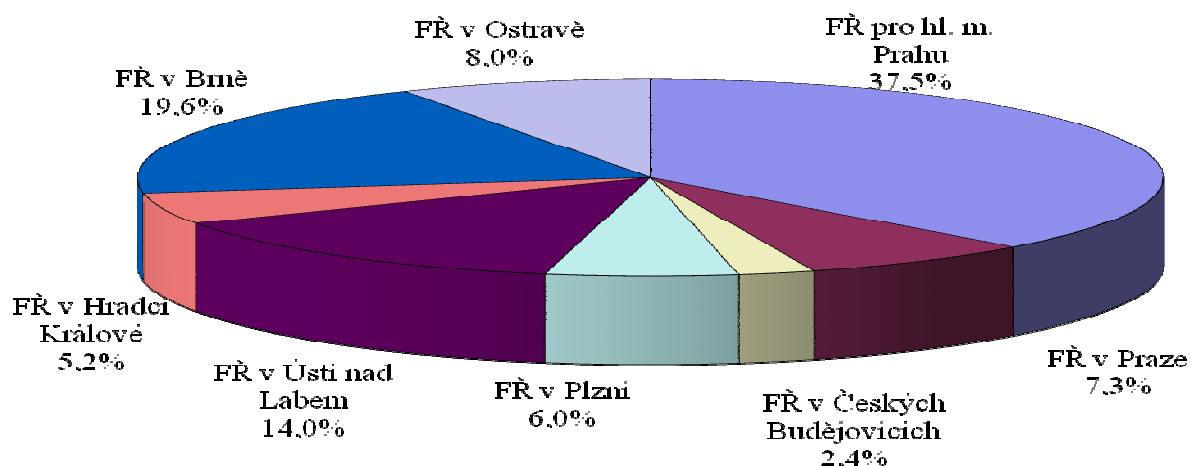
Největší podíl na celkovém objemu daňových nedoplatků je evidován na finančních úřadech v působnosti Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (37,5%) a na finančních úřadech v působnosti Finančního ředitelství v Brně (19,6%). K nejvyššímu meziročnímu nárůstu daňových nedoplatků došlo na finančních úřadech v rámci působnosti Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (+7,6 mld. Kč) a Finančního ředitelství v Ostravě (+0,8 mld. Kč). U finančních úřadů v rámci působnosti Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu nárůst daňových nedoplatků nejvíce ovlivnil nárůst daňových nedoplatků daně z přidané hodnoty

(+7,2 mld. Kč) a daně z příjmů právnických osob (+1,3 mld. Kč). Meziroční pokles daňových nedoplatků byl zaznamenán na finančních úřadech v rámci působnosti Finančního ředitelství v Brně (-0,8 mld. Kč), na finančních úřadech v rámci působnosti Finančního ředitelství v Praze (-0,6 mld. Kč) a na finančních úřadech v rámci působnosti Finančního ředitelství v Ústí nad Labem (-0,5 mld. Kč).

Graf č. 2 znázorňuje podíl kumulovaných nedoplatků nových daní evidovaných u FÚ ke kumulovanému inkasu nových daní za období 1993 až 2010.

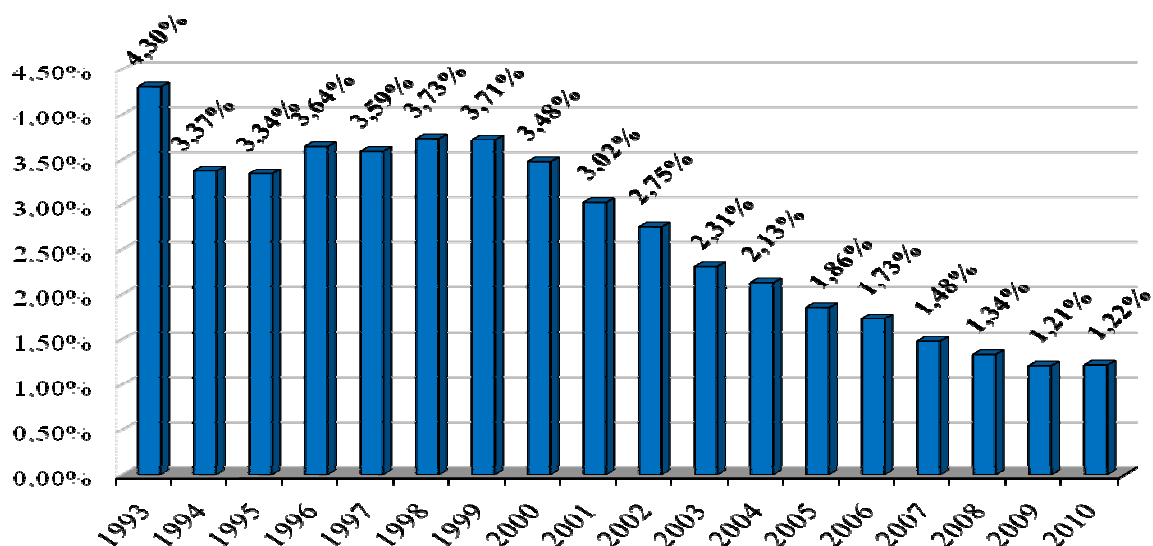
Graf č. 1:

Podíl na celkovém objemu nedoplatků za FŘ za rok 2010

Graf č. 2:

Podíl kumulovaných nedoplatků nových daní evidovaných u FÚ ke kumulovanému inkasu nových daní

b) Vymáhání daňových nedoplatků

Oblast zajištění daní a pohledávek na daních a příslušenství daní

Vývoj v oblasti zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň zajišťovacím příkazem a zajištění nedoplatků na daních a na příslušenství daní zřízením zástavního práva (za období let 2006 až 2010) dokumentují údaje v **Tabulce č. 22**.

Tabulka č. 22

Zákon č. 337/1992 Sb. Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010
Zajištění dle § 71					
počet rozhodnutí	1 940	102	72	81	100
částka (v mil. Kč)	283	1 386	6 187	481	2 578
Zástavní právo dle § 72					
počet rozhodnutí	9 100	8 885	9 053	9 042	10 760
částka (v mil. Kč)	5 016	5 062	6 412	6 696	8 729

Údaje jsou uvedeny souhrnně za daně staré daňové soustavy platné do 31. 12. 1992 a nové daňové soustavy platné od 1. 1. 1993.

Z údajů v **Tabulce č. 22** vyplývá, že jak v roce 2010, tak v předchozích letech byl počet vydaných rozhodnutí o zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň podle § 71 zákona o správě daní a poplatků (dále „ZSDP“) poměrně nízký (s výjimkou roku 2006). V roce 2010 byl sice zaznamenán mírný nárůst počtu vydaných zajišťovacích příkazů (v porovnání s předchozím rokem o **19** rozhodnutí), výrazně se však oproti minulému roku zvýšila celková částka zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň, a to ze 481 mil. Kč v roce 2009 na **2 578 mil. Kč** v roce 2010, tedy o **2 097 mil. Kč**. Vývoj v této oblasti byl v roce 2010 ovlivněn mimo jiné i realizací opatření přijatých územními finančními orgány k důslednějšímu prověřování obchodních transakcí s pohonnými hmotami, zejména v souvislosti s hrozícím rizikem neuhrazení či krácení DPH na výstupu.

Podstatně příznivější vývoj byl v roce 2010 zaznamenán u zajištění daňových nedoplatků na daních a příslušenství daní zástavním právem podle § 72 ZSDP. Ve srovnání s rokem 2009 došlo v roce 2010 k výraznějšímu nárůstu jak u počtu rozhodnutí o zřízení zástavního práva (o **1 718** na **10 760** rozhodnutí), tak u celkové částky zajištěných daňových pohledávek, která se oproti roku 2009 zvýšila o **2 033 mil. Kč** (z 6 696 mil. Kč v roce 2009 na **8 729 mil. Kč** v roce 2010).

Řízení o zajištění úhrady nesplacené nebo dosud nestanovené daně bylo i v roce 2010 negativně ovlivněno častým uplatňováním odvolání daňových subjektů proti vydaným zajišťovacím příkazům. Odvolání byla navíc v mnoha případech neúplná a na následné výzvy správce daně k doplnění podání bylo daňovými subjekty reagováno často až těsně před uplynutím stanovené třicetidenní lhůty pro jejich vyřízení, a to ve snaze ještě více ztížit tato řízení a zvrátit je ve svůj prospěch.

Na účinnost uplatňování institutu zástavních práv podle § 72 ZSDP se v minulých letech odrazila v neprospěch správců daně novela ZSDP provedená zákony č. 367/2000 Sb. a č. 317/2001 Sb., kterými došlo ke změně občanského zákoníku a dalších zákonů, včetně § 72 ZSDP, zejména úpravou vzniku zástavního práva nabytím právní moci rozhodnutí správce daně. Finanční úřady se v důsledku této úpravy dostávaly do nepříznivého postavení při uplatňování

pořadí zástavních práv v následných řízeních o zpeněžení zástavního práva a obdobně i v insolvenčních řízeních. K nápravě a i k vyšší účinnosti uplatňování tohoto zajišťovacího institutu v praxi územních finančních orgánů přispěla až novela provedená zákonem č. 304/2009 Sb., kterou se s účinností od 1. 1. 2010 změnil zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, včetně ustanovení § 72. Údaje v tabulce potvrzují, že institut zajištění daňových pohledávek zástavním právem byl územními finančními orgány aktivně využíván jak v minulých letech, tak i v roce 2010 a je finančními úřady považován za významný nástroj k vyšší vymahatelnosti daňových nedoplatků.

Oblast vymáhání daňových nedoplatků na daních a příslušenství daní

Hodnocení efektivity vymáhání daňových nedoplatků se vztahuje na činnost územních finančních orgánů v postavení správce daně podle § 1 odst. 3 ZSDP. Základní agregované údaje k posouzení vývoje vymáhaných a vymožených daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány za rok 2010 a za předchozí roky, jsou obsaženy v **Tabulce č. 23**.

Tabulka č. 23

Rok *)	Nedoplatky vymáhané		Nedoplatky vymožené	
	Počet případů	Částka (mld. Kč)	Počet případů	Částka (mld. Kč)
2006	1 751 207	68,505	443 009	5,203
2007	1 811 163	68,477	471 228	6,054
2008	2 237 389	67,382	521 621	6,334
2009	2 997 730	68,011	553 470	5,999
2010	3 996 484	71,166	614 493	7,012

Údaje jsou uvedeny sumárně za daně staré daňové soustavy platné do 31. 12. 1992 a nové daňové soustavy platné od 1. 1. 1993.

Z údajů v tabulce vyplývá, že vývoj v této oblasti v roce 2010 i v předchozích letech byl provázen **meziročním růstem počtu případů vymáhaných i vymožených daňových pohledávek** evidovaných územními finančními orgány České republiky. Charakteristickým rysem tohoto vývoje je vyrovnanost a stabilita dosahovaných hodnot objemu vymáhaných a vymožených daňových nedoplatků v letech 2006 až 2009. V roce 2010 došlo k výraznému překročení těchto hodnot, a to nejen u počtu případů, ale i v objemu vymáhaných a zejména vymožených daňových nedoplatků. Údaje v tabulce potvrzují, že i přes narůstající aktivitu územních finančních orgánů je patrné, že v této oblasti lze při běžném využívání kapacit územních finančních orgánů, při využití všech dostupných prostředků a stávající úrovně legislativy, získat do veřejných rozpočtů cca 6 až 7 mld. Kč za kalendářní rok.

Územní finanční orgány evidovaly k 31. 12. 2010 ve vymáhání celkem **71,2 mld. Kč** daňových nedoplatků. Ve srovnání s minulým rokem se jejich objem zvýšil téměř o **3,2 mld. Kč** (index 2010/2009 = 104,6 %). Podíl vymáhaných daňových nedoplatků k celkové kumulované hodnotě daňových pohledávek evidovaných územními finančními orgány k 31. 12. 2010 (106,4 mld. Kč) dosáhl **66,9%**, přičemž hodnota tohoto ukazatele vykazuje oproti roku 2009 mírný pokles o 2,1 procentního bodu, a to zejména v důsledku relativně vyššího nárůstu celkového objemu daňových nedoplatků za rok 2010. Částka, která tvoří rozdíl mezi celkovým objemem evidovaných daňových nedoplatků a daňových nedoplatků evidovaných ve vymáhání (35,2 mld. Kč), tvoří daňové nedoplatky dosud nepředané vymáhacím útvarům finančních úřadů a jsou předmětem řízení o odvolání, vytykácích řízení a nebo se jedná o nedoplatky, k jejichž uhrazení byly daňovými subjekty podány žádosti o posečkání nebo zaplacení daně ve splátkách, a o nichž nebylo ke konci sledovaného období správcem daně rozhodnuto. Za rok 2010,

tj. v období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010, bylo finančními úřady ve vymáhání evidováno **37,9 mld. Kč** daňových nedoplatků a ve srovnání s rokem 2009 vzrostl jejich objem meziročně o **5,9 mld. Kč**.

Každoročně je vývoj v oblasti vymáhání daňových nedoplatků ovlivňován v rozdílné výši prováděním **odpisů daňových nedoplatků pro nedobytnost** podle § 66 ZSDP. V letech 1996 až 2010 bylo finančními úřady tímto způsobem odespáno v souhrnu **139,6 mld. Kč** nedobytných daňových nedoplatků, přičemž v roce 2010 se jednalo o částku **6,5 mld. Kč** (v porovnání s rokem 2009 je to o 10,9 mld. Kč méně).

Dalším indikátorem k objektivnímu posouzení vývoje daňových nedoplatků ve vymáhání je podíl daňových pohledávek evidovaných ve vymáhání k celkovému objemu daňových nedoplatků evidovaných za sledované období. V uplynulých letech byly u tohoto ukazatele zaznamenány tyto hodnoty – v roce 2006 = 65,1 %, v roce 2007 = 67,7 %, v roce 2008 = 67 %, v roce 2009 = 69 % a v roce 2010 = 66,9 %.

Příznivě lze hodnotit vývoj u ukazatele objemu vymožených daňových nedoplatků za příslušný rok. V roce 2010 byla finančními úřady dosažena dosud nejvyšší hodnota objemu vymožených daňových nedoplatků, která poprvé přesáhla **7 mld. Kč** a ve srovnání s rokem 2009 vzrostla o více než 1 mld. Kč (index 2010/2009 = **116,9 %**). Úspěšnost vývoje v této oblasti lze hodnotově vyjádřit i porovnáním ukazatele podílu vymožených nedoplatků za příslušný rok k celkovému objemu vymáhaných daňových nedoplatků k 31. 12. příslušného roku. V uplynulých letech byly u tohoto ukazatele dosaženy následující hodnoty – v roce 2006 = 7,6 %, v roce 2007 = 8,8 %, v roce 2008 = 9,4 %, v roce 2009 = 8,8 % a v roce 2010 = 9,8 %.

Rozhodující objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků je dlouhodobě evidován na daních **nové daňové soustavy** platné od 1. 1. 1993. K 31. 12. 2010 vymáhaly finanční úřady u této kategorie daní **70,1 mld. Kč**, tj. **98,9 %** z celkové sumy daňových nedoplatků evidovaných ve vymáhání. V roce 2010, resp. za období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 jich bylo na daních nové daňové soustavy **vymoženo 7 mld. Kč**. Naopak vývoj u **daní staré daňové soustavy** platné do 31. 12. 1992 je logicky zcela opačný a vykazuje podstatně nižší hodnoty. K 31. 12. 2010 jich bylo **vymáháno** necelých **1,1 mld. Kč**, tj. **1,5 %** z celkové sumy daňových nedoplatků evidovaných ve vymáhání a v průběhu roku 2010 **vymoženo pouze 5,2 mil. Kč**, tj. **0,1 %** z celkové sumy daňových nedoplatků vymožených za sledované období. Tento vývoj je dlouhodobě ovlivněn postupným snižováním celkové částky daňových nedoplatků evidovaných na daních staré daňové soustavy v přecházejícím období (k 31. 12. 2010 se jejich objem snížil na necelé 2,2 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč oproti stavu v předchozím roce).

Největší objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků evidovaných na daních nové daňové soustavy je vykazován na **daní z přidané hodnoty**. K 31. 12. 2010 bylo na této dani vymáháno **37,3 mld. Kč** a za období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 vymoženo **4,7 mld. Kč**, což je o 1 mld. Kč více než v předchozím roce. Vyšší objem vymáhaných daňových nedoplatků je evidován na **daních z příjmů**. K 31. 12. 2010 dosáhla jejich výše v souhrnu **25,9 mld. Kč**, tj. o 0,7 mld. Kč více než v roce 2009. V průběhu roku 2010 bylo na daních z příjmů vymoženo přes **1,5 mld. Kč** daňových nedoplatků, což je zhruba na stejné úrovni jako v roce 2009. Na **daní z nemovitostí a na daních dědické, darovací a z převodu nemovitostí** byly k 31. 12. 2010 vymáhány téměř **3 mld. Kč** a v průběhu roku 2010 bylo vymoženo přes **0,4 mld. Kč** daňových nedoplatků a tento vývoj kopíruje stav dosažený v předchozích letech. Na **daní silniční** bylo k 31. 12. 2010 vymáháno **1,1 mld. Kč** a v průběhu roku 2010 vymoženo **0,2 mld. Kč**.

Poměr mezi objemem vymáhaných daní a vymáhaným příslušenstvím daní je v zásadě srovnatelný s vývojem v předchozích letech. Z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků (71,2 mld. Kč) jich bylo k 31. 12. 2010 vymáháno na **daních 51,4 mld. Kč**, tj. **72,2 %** a více než jedna čtvrtina objemu nedoplatků je evidována na **příslušenství daní**,

kde bylo za sledované období vykázáno **19,8 mld. Kč**, tj. **27,8%**.

Územní finanční orgány jsou dlouhodoběji úspěšnější při vymáhání nedoplatků, jejichž výše se pohybuje v řádu do 1 mil. Kč, event. do 10 mil. Kč. Již z dřívějších analýz vyplývá, že nedoplatky nad 10 mil. Kč jsou vymahatelné jen z části nebo jsou již v mnoha případech zcela nedobytné. Údaje předložené územními finančními orgány ukazují, že dle kvalifikovaného odhadu činil objem **nedobytných daňových pohledávek** k 31. 12. 2010 částku **59,3 mld. Kč**, tj. již přes **polovinu** (50,3%) z celkové kumulované hodnoty daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány za sledované období (106,4 mld. Kč). Z toho na **daních** jich bylo vykázáno **38,2 mld. Kč**, tj. 64,4 % a na **příslušenství daní** přes **21,1 mld. Kč**, tj. 35,6%. Výrazně vyšší podíl nedobytných daňových pohledávek je dlouhodobě vykazován na daních staré daňové soustavy, přičemž již dřívější analýzy a nízké objemy vymáhaných i vymožených daňových pohledávek u této kategorie daní potvrzují, že tyto pohledávky jsou v podstatě nevymahatelné. **Základními příčinami nedobytnosti** jsou nemajetnost a předluženost dlužníků a nemožnost dohledání jejich majetku, zánik daňového subjektu bez právního nástupce, úmrtí dlužníka a předluženost dědictví, u řady daňových subjektů je nařízeno několik soudních exekucí, přičemž některé jsou z důvodu nezjištěného majetku zastaveny, nízké uspokojení daňových pohledávek přihlášených do insolvenčních, resp. konkursních řízení, zvyšující se počet společností, které se dostávají do likvidace, přičemž mnohé z nich zůstávají dlouhodobě neřešeny. Nevymahatelnost pohledávek je dále ovlivňována převody majetku daňových subjektů na jiné osoby ještě před vznikem nedoplatku, přičemž řada těchto subjektů je bez příjmů, nekontaktních, často s bydlištěm na adrese obecního či městského úřadu, nebo jde o cizince, kterým byl ukončen dlouhodobý pobyt v České republice apod. Specifickou příčinou vzniku nedobytných pohledávek je často i nepřiměřené doměření daňových povinností podle pomůcek daňovým subjektům, které jsou již bez majetku a nebo před insolvenčním řízením.

K vymáhání daňových nedoplatků využívají finanční úřady všech zákonných prostředků. Rozhodující objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků byl finančními úřady dosažen **úkony v daňové exekuci**. V roce 2010 bylo tímto způsobem vymáháno **15,6 mld. Kč**, tj. **41 %** z objemu vymáhaných daňových nedoplatků za sledované období (37,9 mld. Kč) a vymoženo bylo **2,8 mld. Kč**, tj. **40 %** z objemu vymožených nedoplatků v roce 2010 (7 mld. Kč). Na základě výzvy správce daně k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě, tedy ještě před zahájením a nařízením daňové exekuce, bylo daňovými subjekty uhrazeno **3,1 mld. Kč**, což je o 0,5 mld. Kč více než v předchozím roce. Další téměř **0,9 mld. Kč** bylo exekutory finančních úřadů vybráno od daňových subjektů ještě před provedením vymáhacího úkonu. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že efektivita vymáhání je do značné míry ovlivňována rychlostí a včasností předávání nedoplatků z vyměřovacích na vymáhací oddělení finančních úřadů, čemuž byla územními finančními orgány věnována v uplynulém roce daleko větší pozornost a v této praxi je nutno nadále pokračovat.

Nejefektivnějším a nejvíce využívaným exekučním prostředkem je **daňová exekuce příkázáním pohledávky** na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank nebo příkázáním jiné pohledávky. Tímto způsobem vymáhaly finanční úřady v roce 2010 přes **12,9 mld. Kč**, tj. více než jednu třetinu, resp. **34 %** z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků za sledované období a vymoženo bylo **2,2 mld. Kč**, tj. **31,4 %** z celkového objemu daňových nedoplatků vymožených za sledované období. Efektivita tohoto exekučního prostředku byla vedle patrného poklesu volných finančních prostředků na účtech daňových subjektů v důsledku hospodářské recese ovlivňována i skutečností, že zákon neumožňuje exekučně postihnout peněžní prostředky daňových dlužníků, kteří své příjmy z podnikatelské činnosti (nejen fyzické, ale i právnické osoby) deponují na účtech třetích osob.

Ve větší míře je finančními úřady využívána při vymáhání daňových nedoplatků **exekuce na srážku ze mzdy**, jiné odměny za závislou činnost nebo náhrady za pracovní příjem, důchody, sociální a nemocenské dávky, stipendia apod. V roce 2010 bylo takto vymáháno téměř **1,7 mld. Kč** daňových nedoplatků, tj. **4,5 %** z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků za sledované období, avšak vymoženo pouze přes **0,2 mld. Kč**. Efektivita těchto exekucí je delší dobu negativně ovlivňována omezenými možnostmi správce daně zjistit a případně i dále sledovat změny zaměstnavatele dlužníka, který se snaží vyhybat exekuci krátkodobými pracovními úvazky s častou změnou zaměstnavatele. V případě „fluktuantů“ dochází k rozvázání pracovního poměru ihned po obdržení exekučního příkazu. Finanční úřady jsou v těchto případech nuceny vydávat další exekuční příkazy, postupně pro 3 i více plátců mzdy, přičemž výtěžnost těchto exekucí je téměř nulová. Nadále přetrvává „praxe“ některých zaměstnavatelů, kteří vyplácející zaměstnancům sjednanou mzdu „rozloženě“, část ve vykazované minimální výši a zbývající část v hotovosti přímo zaměstnanci (dlužníkovi), případně pouze v hotovosti, navíc mnohdy bez záznamu v mzdové evidenci. Důsledkem hospodářské recese je vedle růstu nezaměstnanosti v některých regionech České republiky i pokles výtěžnosti exekucí na srážku ze mzdy, neboť řada zaměstnanců (dlužníků) má mzdu již na tak nízké úrovni (mnohdy i po vzájemné dohodě zaměstnance se zaměstnavatelem), že to již neumožňuje plátcům mzdy provádět srážky. Finanční úřady opakovaně upozorňují na problémy spojené s vymáháním daňových nedoplatků u České správy sociálního zabezpečení v Praze (dále jen „ČSSZ“), jako poddlužníka při realizaci výkonu exekuce srážkami z důchodů. ČSSZ není schopna již delší dobu zajistit výkon exekuce, aniž by z její strany nedocházelo k několikaměsíčním časovým prodlevám. Tento stav trvá i přesto, že Ministerstvo práce a sociálních věcí přislíbilo v této věci již v roce 2008 nápravu.

Nízká úroveň efektivity vymáhání daňových nedoplatků v posledních letech přetrvává rovněž u mobiliárních exekucí. V roce 2010 vymáhaly finanční úřady v exekucích na **prodej movitých věcí** toliko **0,6 mld. Kč**, tj. **1,7 %** z celkového objemu daňových nedoplatků ve vymáhání za sledované období a vymoženy byly pouze necelé **0,2 mld. Kč**. Nejnižší částka daňových nedoplatků byla v roce 2010 vymáhána exekucemi na **prodej nemovitostí**. Jednalo se pouze o částku **0,4 mld. Kč**, tj. **1,1 %** z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků za sledované období (o 1,2 procentního bodu méně než v předchozím roce) a vymoženy byly tímto způsobem necelé **0,2 mld. Kč**, což je na stejné úrovni jako v roce 2009. Nízká výtěžnost exekucí v případě movitých věcí je ovlivněna zejména poklesem zájmu potencionálních uchazečů o nabízené věci v místech konání dražeb, ale i poklesem hodnoty věcí prodávaných v dražbě. Ovlivňována je i tím, že řada daňových subjektů si majetek, včetně strojů a zařízení určených k podnikání, pořizuje formou finančního leasingu nebo na úvěr, který je pak následně zajištěn smlouvou o zajišťovacím převodu vlastnického práva ve prospěch jejich poskytovatele. Efektivita daňových exekucí prodejem nemovitostí je negativně ovlivňována i tím, že řada nemovitostí, které by mohly být postiženy touto exekucí, je zatížena zástavními právy dalších věřitelů s přednostním právem na uspokojení pohledávky, zejména bank. Finanční úřady v těchto případech od záměru nařídít exekuci raději odstoupí, neboť v konečném důsledku by při realizaci výkonu daňové exekuce byli uspokojeni jiní věřitelé, než správce daně. Nicméně exekuce na prodej nemovitostí zůstává nadále významným prostředkem vymáhání daňových nedoplatků, neboť řada dlužníků již po vydání exekučního příkazu na prodej nemovitosti raději zaplatí pohledávku dobrovolně, aby tím zamezila finalizaci prodeje nemovitosti v rámci dražby. Nutno uvést, že podíl uhrazené částky je v tomto případě podstatně vyšší než při realizaci prodeje v dražbě.

Z celkového objemu daňových nedoplatků evidovaných ve vymáhání k 31. 12. 2010 (71,2 mld. Kč) jich byla téměř pětina přihlášena finančními úřady do **insolvenčních řízení**. K 31. 12. 2010 se jednalo o částku **14,1 mld. Kč**, tj. **19,8%**. Za rok 2010, tj. za období

od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010, jich bylo přihlášeno do insolvenčních řízení přes **2,5 mld. Kč** (o 0,5 mld. Kč více než v předchozím roce) a v rámci těchto řízení jich bylo v tomto období uspokojeno přes **132 mil. Kč**, tj. **5,3 %** (o 0,7 procentního bodu méně). Tento výsledek je v podstatě srovnatelný s vývojem v předchozích letech, nicméně efektivita těchto řízení je z hlediska vynaložených nákladů, vyčleněných kapacit finančních úřadů a z hlediska míry uspokojení daňových pohledávek, dlouhodobě na nízké úrovni.

V roce 2010 byl zaznamenán nárůst počtu zahájených insolvenčních řízení. Vzestupný trend se několikanásobně projevil zejména u fyzických osob. Nejčastěji uváděnými důvody insolvence jsou především problémy spojené se zhoršenou platební morálkou obchodních partnerů, narůstající druhotnou platební neschopností, opožděnými platbami a neustále se prodlužujícími lhůtami splatnosti za jednotlivé zakázky. K tomu bohužel dochází zejména u společností, které mají dominantní postavení na trhu zakázek, a to hlavně tím, že v platebním styku dochází k záměrnému zpoždování plateb za již splatné pohledávky. K zaplacení některých splatných faktur dochází mnohdy až na základě hrozby nebo po podání žalobního návrhu. To vše za současného poklesu zakázek menšího rozsahu a zhoršení platební morálky i ostatních menších obchodních partnerů. Největší podíl nárůstu zahájených insolvenčních řízení byl zaznamenán zejména ve stavebnictví.

Stále platí, že návrh na zahájení insolvenčního řízení je často podáván až v okamžiku, kdy dlužník již nevládní žádný mobiliární či jiný majetek. Přihlášené pohledávky jsou tak uspokojovány v minimální míře z důvodu nemajetnosti dlužníků nebo nemožnosti vymáhání nedobytných pohledávek z obchodního styku. V období před prohlášením insolvenčního řízení je proto potřebné zaměřit pozornost správců daně na včasné zajištění daňových pohledávek, zvýšit četnost šetření solventnosti a majetkových poměrů u tzv. „rizikových“ daňových subjektů, sledovat včas a využívat signální informace o platební morálce jednotlivých subjektů a stanovit závazné lhůty pro předávání zjištěných informací pracovníkům vymáhacích oddělení finančních úřadů.

Finančními úřady je pozitivně hodnocen insolvenční rejstřík, ve kterém jsou zveřejňovány veškeré úkony a události jednotlivých fází insolvenčního řízení. Jeho obsah je přehledný s maximem informací o daňových subjektech a stavu řízení v daném čase. Plně se osvědčilo přebírání dat z insolvenčního rejstříku Ministerstva spravedlnosti a jejich následné zasílání na jednotlivé finanční úřady prostřednictvím IS ADIS. Pozitivním krokem bylo doplnění úlohy ADIS o insolvenční řízení, což významnou měrou zrychlilo, zjednodušilo a zpřesnilo zpracování přihlášek. Je proto potřebné, aby podle potřeb správců daně bylo na rozvoji této úlohy ADIS pokračováno i v následujících letech.

V oblasti vymáhání daňových nedoplatků se stále negativně projevují zdlouhavá a poměrně málo výtěžná řízení o výkonu rozhodnutí vedená **soudy**. Tyto faktory mají vliv na rozsah předávaných **návrhů na výkon rozhodnutí příslušným soudům**. V roce 2010 byly předány soudům k vymáhání daňové nedoplatky ve výši **0,2 mld. Kč** (226 mil. Kč), což je ve srovnání s předchozím rokem o 104 mil. Kč více. Z této částky jich však bylo soudy vymoženo pouze **6 mil. Kč**, tj. **2,7%**. Finanční úřady opakovaně upozorňují na zdlouhavost soudních řízení, zejména u návrhů na výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí, na nepřiměřeně dlouhé lhůty od podání návrhu na výkon rozhodnutí do doby provedení prvních úkonů dražby. Obdobná situace je i v případech, kdy správci daně předkládají příslušným soudům odpůrcí či určovací žaloby, u nichž rovněž dochází k průtahům soudního řízení a dlužníkům je tak vytvářen další prostor k tomu, aby se zbavili i svého zbylého majetku. Není výjimkou, že k projednání některých kauz dochází až po několika letech. Tuto situaci ovlivňuje i skutečnost, že soudy odmítají správcům daně vydat předběžné opatření proti nakládání s majetkem, který je předmětem exekuce.

O výkon exekuce žádají finanční úřady i **soudní exekutory**. Objem daňových nedoplatků předaných k vymáhání soudním exekutorům je stále spíše zanedbatelný (k 31. 12. 2010 činil jejich objem částku **193 mil. Kč**). Za rok 2010 dosáhla tato částka pouze **41 mil. Kč** a oproti roku 2009 vzrostla o 20 mil. Kč. V hodnoceném období byly z této částky vymoženy pouze **2 mil. Kč**, tj. **4,9%**. Finanční úřady nadále upozorňují na některé problémy, s nimiž se setkávají nejen při zajišťování součinnosti soudním exekutorům podle exekučního řádu (zákon č. 120/2001 Sb.). Kromě stále se zvyšujícího počtu požadavků soudních exekutorů na sdělení řady údajů z daňového řízení, v mnoha případech se opakujících, jejichž vyřizování v nemalé míře zatěžuje pracovníky finančních úřadů a odvádí je od výkonu správy daní, byly i v roce 2010 zaznamenány problémy spočívající v **nepřiměřenosti exekucí prováděných soudními exekutory** s dopadem do vymáhání daňových nedoplatků. V průběhu roku 2010 se jednalo zejména o případy, kdy exekucemi na prodej nemovitostí vedenými některými exekutorskými úřady si soudní exekutoři řešili, zpravidla po dohodě s dlužníkem, zajištění pohledávek po dobu, než se nedoplatek v plném rozsahu exekutorskému úřadu uhradí formou splátek. Správce daně přihlášený do zahájeného exekučního řízení je v těchto případech a není jich málo, nucen pasivně vyčkávat a teprve až po uplynutí delší doby zjišťuje, že exekutorský úřad dražbu vůbec nerealizoval. Mnohdy je nařízena soudním exekutorem exekuce na prodej nemovitosti pro částku velmi nízkou ve vztahu k ceně nemovitosti a běžné jsou i případy, kdy se jedná o nedoplatek zejména elektrárenských a plynárenských společností v částkách 10 až 20 tis. Kč, ačkoliv hodnota nemovitosti přesahuje částku 2,5 mil. Kč. Tímto jednáním soudních exekutorů dochází k zablokování majetku dlužníka a správce daně je pak nucen probíhající daňovou exekucí přerušit, případně odložit nařízená dražební jednání na prodej movitých věcí či nemovitostí dlužníka. Je zřejmé, že účelem těchto řízení je pouze vynucení si úhrady dlužných částek, aniž by byly vzaty v úvahu pohledávky dalších věřitelů. Tato praxe v nemalé míře dopadá i na efektivitu vymáhání daňových nedoplatků. Finanční úřady proto opakovaně požadují, aby byla v zákoně č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, stanovena v § 11 a § 14 maximální doba od sepsání věci do soupisu a do jejího zpeněžení u movitých věcí a u nemovitostí maximální doba od doručení exekučního příkazu na katastrální úřad do konání dražby, pod sankcí, že pokud nebude věc (movitá i nemovitá) v této době zpeněžena, může v exekuci (podle pořadí) pokračovat další oprávněný.

Efektivita výběru daní a vymáhání daňových pohledávek byla i v roce 2010 **negativně ovlivňována** celou řadou **dalších faktorů**. K nejzávažnějším patří:

- Vývoj nedoplatků a jejich vymáhání bylo významně ovlivněno dopady hospodářské recese. Výrazně vzrostl počet daňových subjektů, jejichž daňové nedoplatky byly v důsledku neplnění splatných daňových povinností předány k vymáhání poprvé, přičemž v minulých letech byla jejich platební morálka bezproblémová. V roce 2010 došlo k dalšímu růstu druhotné platební neschopnosti, která vedla v mnoha případech k omezení nebo až k úplnému ukončení podnikatelské činnosti některých firem, u nichž však v evidenci finančních úřadů zůstávají vysoké daňové nedoplatky. Obecným důsledkem je i nárůst počtu případů vydaných exekučních příkazů a následných dražebních jednání nejen u správců daně, ale také u soudních exekutorů. Na druhé straně nárůst nezaměstnanosti se projevil v omezování počtu prováděných exekucí na srážku ze mzdy a zejména v jejich výtěžnosti.

- Nemalá část daňových dlužníků (fyzických i právnických osob) je **předlužena**. Avšak tyto osoby **mají závazky nejen vůči správci daně, ale i vůči dalším institucím či podnikatelským subjektům nebo občanům**. U fyzických osob jde mnohdy o osoby v současné době sociálně slabé, bez majetku, s obtížně zjistitelným nebo nepostižitelným příjmem. U právnických osob se do postavení největších dlužníků často dostávají **obchodní společnosti, za něž vystupují jako statutární orgány osoby nekontaktní**, mnohdy cizinci, které na sebe formálně přebírají účasti v obchodních společnostech, aniž by byly informovány o jejich skutečném stavu, o jejich pohledávkách a závazcích, často deklarujících nemožnost přístupu

do účetnictví s odůvodněním, že ho nemají k dispozici.

▪ Přibývají případy, kdy **daňoví dlužníci** (zejména obchodní společnosti) **utlumí, resp. ukončí podnikatelské aktivity**, aniž by byly z jejich strany uhrazeny platební povinnosti vůči státu. Přesto nadále pokračují v podnikatelských aktivitách, avšak v nově zřízených firmách, se stejným předmětem činnosti, neboť jim to naše dosud platná právní úprava umožňuje, přičemž i v těchto společnostech **zanechávají nevymahatelné pohledávky v řádech milionů Kč a bez jakýchkoliv legislativních překážek je jim umožněno zakládat další a další společnosti**. Vymožení daňového nedoplatku je v těchto případech již téměř nemožné. Na tuto skutečnost upozorňují finanční úřady opakovaně již několik let, avšak bez jakékoliv odezvy příslušných orgánů. Jejich požadavky se týkají zejména:

- zavedení trestní a majetkové odpovědnosti statutárních orgánů obchodních společností, především společností s ručením omezeným;
- zakotvení neúčinnosti právních úkonů, jimiž se daňový subjekt po zahájení daňové kontroly, nebo často již po podání daňového přiznání, zbavuje svého majetku (obdoba úpravy v insolvenčním zákoně).

▪ Přetrvávajícím jevem, ovlivňujícím efektivitu výběru daní a vymáhání daňových nedoplatků, je stálý růst **nekontaktních daňových subjektů**. U fyzických osob jde převážně o dlužníky, kteří jsou sice přihlášení k pobytu na tzv. „ohlašovací administrativní adrese“, tj. na adrese obecního či městského úřadu, nicméně pouze formálně a smysl tohoto opatření se tak zcela vytrácí. U právnických osob jde o firmy bez statutárního zástupce, příp. s nekontaktním statutárním zástupcem, event. cizincem, o firmy bez reálného sídla, resp. se sídlem, kde jsou na jedné adrese registrovány desítky či stovky dalších subjektů.

▪ K efektivnějšímu vymáhání pohledávek státu, ke zrychlení řízení a snížení jeho administrativní náročnosti u správců daně i dalších orgánů státní správy, je dlouhodobě požadováno vytvoření legislativních a technických podmínek pro umožnění **přímého přístupu do veřejnoprávních registrů**, resp. do již existujících databází bank, pojišťoven a správních úřadů. Ke zlepšení stávajícího stavu byla již sice přijata některá legislativní opatření, např. k zajištění přímého přístupu správních orgánů do základních registrů (viz zákon o základních registrech), prostřednictvím geografického informačního systému MISYS byl správcům daně umožněn přístup do evidence katastru nemovitostí. Správcům daně je dále umožněn přístup do Centrální evidence obyvatel, Registru motorových vozidel, Registru daňových subjektů a plátců DPH, a některých dalších informačních systémů MF, např. do databáze KSP (kontrola státní podpory stavebního spoření), ARES (registr ekonomických subjektů) apod. Nyní je požadováno zejména zpřístupnění centrálního registru účtů vedených u bank a přístupu do evidence zdravotních pojišťoven.

▪ Významně je činnost vymáhacích útvarů finančních úřadů limitována výší finančních prostředků rozdělovaných v rámci rozpočtů územních finančních orgánů. Stávající rozsah rozpočtových prostředků neumožňuje vytvářet podmínky pro zlepšení materiálně technické vybavenosti pro zajištění řádného výkonu činnosti exekutorů, zejména při práci v terénu. Nevyhovující je dosud vybavenost motorovými vozidly, manipulační technikou, skladovými prostory a prostředky pro záznam a dokumentaci při provádění mobiliárních exekucí.

3. DAŇOVÉ SUBJEKTY

Na pojem „daňový subjekt“ byl zaveden dvojitý pohled a to subjekt evidovaný v agendách správců daní a subjekt ekonomicky aktivní ve sledovaném období. Evidovaný počet daňových subjektů lze interpretovat jako víceméně reálný počet subjektů spravovaných správcem daně. Za aktivní počet daňových subjektů lze považovat počet skutečně aktivních daňových subjektů

v sledovaném období.

Tabulka č. 24 udává počty daňových subjektů za rok 2010 v členění podle jednotlivých daní.

Tabulka č. 24

Daň	Počet daňových subjektů	
	evidovaných*	aktivních**
Daň z přidané hodnoty	741 911	532 055
Daň z příjmů PO	471 892	462 340
Daň z příjmů FO podávajících příznání	2 338 653	2 043 116
Daň z příjmů FO –závislá činnost	599 231	493 247
Daň z příjmů –zvláštní sazba (§ 36)	471 336	404 511
Daň z nemovitostí	4 407 461	3 899 162
Daň dědická, darovací a z přev. nemovitostí	829 609	275 936
Daň silniční	1 049 671	828 378
CELKEM	10 909 764	8 938 745

* údaje o daňových subjektech aktivních vůči daňové správě;

** údaje o daňových subjektech ekonomicky aktivních ve sledovaném období

4. VYHLEDÁVACÍ ČINNOST, MÍSTNÍ ŠETŘENÍ, VYTÝKACÍ ŘÍZENÍ, DAŇOVÁ KONTROLA A PODNĚTY PŘEDANÉ ORGÁNŮM ČINNÝM V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

a) Vyhledávací činnost

Vyhledávací činnost, jejíž náplní je shromažďování všech dostupných relevantních informací a poznatků, je výrazným přínosem pro účinné zahájení úkonů v daňových řízeních. Její význam se rok od roku zvyšuje. Výsledky vyhledávací činnosti přispívají ke zkvalitnění daňové kontroly, zvýšení efektivity a napomáhají snižování počtu kontrol bez nálezu. Prokazatelně má význam i v oblasti prevence.

Vzhledem k tomu, že vyhledávací činnost probíhá, na rozdíl od daňové kontroly, v reálném čase, stává se nástrojem, který výrazně zkvalitňuje přípravnou fázi daňové kontroly, ovlivňuje výběr daňových subjektů ke kontrole a sestavování plánu kontrol.

U vytipovaných daňových subjektů byly v rámci vyhledávací činnosti zjišťovány všechny údaje týkající se příjmů, majetkových poměrů a dalších skutečností, rozhodných pro správné a úplné vyměření a vymáhání daně. Velmi často užívaným nástrojem – úkonem bylo místní šetření, který jako jeden z procesních úkonů daňového řízení byl upraven ustanovením § 15 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Kvalitně provedená analyticko–vyhledávací činnost snižuje časovou náročnost a zvyšuje efektivnost prováděné kontroly. Při vyhledávací činnosti na celostátní i regionální úrovni se využívají sdělení a oznámení přijatá či postoupená jinými odděleními, ale i jinými státními orgány, zejména Policií ČR, orgány Celní správy, živnostenskými úřady, úřady práce, soudy apod., a dále i oznámení či sdělení fyzických a právnických osob. Ty jsou následně doplněny údaji získanými vlastní vyhledávací činností a z databází vedených daňovou správou. Využívanými prameny jsou též informace získané ze svědeckých výpovědí,

ale také z hromadných sdělovacích prostředků.

b) Místní šetření

Místní šetření jsou na finančních úřadech prováděna pracovníky všech oddělení finančních úřadů, v největší míře však pracovníky kontrolních oddělení. Místní šetření jsou též prováděna pracovníky analyticko vyhledávacích útvarů z důvodu zjištění co nejvíce skutečností pro následující daňové řízení. Veškeré zjištěné údaje a skutečnosti jsou analyzovány a předány k využití při dalších řízeních. Místní šetření jsou prováděna jak u daňových subjektů, tak i u jiných osob.

c) Vytýkácí řízení

Vytýkácí řízení byla finančními úřady prováděna dle ustanovení § 43 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Jsou zaměřena na odstranění pochybnosti správce daně o správnosti, úplnosti, pravdivosti a průkaznosti údajů uvedených v daňovém přiznání.

V roce 2010 bylo provedeno celkem **28 677** vytýkácích řízení, přičemž **10 706** jich bylo ukončeno s vyčíslením rozdílu mezi původně deklarovanou daňovou povinností, nadměrným odpočtem nebo daňovou ztrátou a tím, co finanční úřady ve vytýkáčím řízení vyměřily. Počet vytýkácích řízení oproti roku předchozímu nepatrně poklesl a naopak daňová povinnost vzrostla v důsledku vytýkácích řízení o cca **3 mld. Kč**.

Vytýkácí řízení u všech daní, zejména u daně z přidané hodnoty, je nejefektivnějším daňovým řízením pro krátký časový odstup od podání daňového přiznání a zejména nevyplacení neoprávněně nárokováného nadměrného odpočtu. Nejčastěji je prováděno na dani z přidané hodnoty, dani z příjmu fyzických osob a dani z příjmů právnických osob.

Vytýkácí řízení na DPH byla zahajována v návaznosti na uplatnění nároku na odpočet z plnění přijatého od neplátce, neprokázání přijetí plnění, duplicitní uplatnění nároku na odpočet, použitých pro jinou než ekonomickou činnost, nedostatečnou dokladovost apod. V roce 2010 došlo v důsledku vytýkácích řízení k výraznému přírůstku daňové povinnosti na DPH i v důsledku probíhajících a nově zahájených kontrolních akcí.

U daně z příjmů fyzických osob byla vytýkácí řízení zahajována zejména z těchto důvodů:

- při nesrovnalostech v nezdanitelné části základu daně dle § 15 zákona o daních z příjmů,
- za účelem ověření správnosti uplatněných slev na dani dle § 35ba zákona o daních z příjmů,
- za účelem ověření nároku na daňové zvýhodnění na vyživované děti dle § 35c zákona o daních z příjmů,
- při zjevných nedostatcích v daňových přiznáních,
- při nesouladu údajů uvedených v přiznání a v účetních výkazech, případně v jiných listinách v držení správce daně.

Vytýkácí řízení u daně z příjmů právnických osob se zaměřovala na rozpory mezi údaji z účetních výkazů a daňových přiznání, na odstranění vzniklých pochybností o oprávněnosti uplatňovaných položek odčitatelných od základu daně (odečet daňové ztráty a nákladů

na realizaci projektů výzkumu a vývoje) a položek snižujících základ daně (dary, neziskové organizace). Využívala se i u případů, kdy se nepodařilo sjednat nápravu upozorněním na uvedené vady prostřednictvím elektronické komunikace s daňovými subjekty nebo jejich zástupci (telefon, SMS zprávy, e-mail, apod.).

Tabulka č. 25 ukazuje výsledky vytýkacích řízení v roce 2010.

Tabulka č. 25

Daň	Počet ukončených	Počet ukončených s rozdílem	Změna v důsledku vytýkacího řízení (v tis. Kč)		
			Daňové povinnosti	Nadměrného odpočtu	Ztráty
z přidané hodnoty	20 434	8 290	5 354 544	- 2 159 299	-
z příjmů PO	2 112	620	350 111	-	- 62 040
z příjmů FO	6 131	1 796	32 207	-	- 48 087
CELKEM	28 677	10 706	5 736 861	- 2 159 299	- 110 127

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé tis. Kč.

d) Daňová kontrola

Daňová kontrola byla v roce 2010 vymezena ustanovením § 16 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2010 ukončily finanční úřady **69 820 daňových kontrol**. V tomto údaji se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně za jeden rok. Na základě provedených daňových kontrol bylo na daních doměřeno celkem **8,3 mld. Kč**. Celková částka doměřených daní se v roce 2010 oproti roku 2009 zvýšila o **3,6 mld. Kč**. K výsledkům kontrolní činnosti je třeba dále přiřadit snížení ztráty vykázané u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob, a to v celkové výši **2,1 mld. Kč**.

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol za rok 2010 ukazuje **Tabulka č. 26**.

Tabulka č. 26

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol (v Kč)
Daň z přidané hodnoty	17 144	5 949 126 392
Daň z příjmů PO	10 259	1 342 598 473
Daň z příjmů FO – podáv. přiznání	15 489	639 008 014
Daň z příjmů FO – závislá činnost	10 216	256 481 115
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	3 905	45 697 393
Daň z nemovitostí	5 928	10 829 877
Daň dědická darovací a z přev. nemovitostí	58	-4 140
Daň silniční	6 821	27 112 065
CELKEM	69 820	8 270 849 189

Velmi dobré výsledky daňových kontrol v roce 2010 byly ovlivněny celou řadou faktorů. Daňová správa věnovala značnou pozornost samotnému výběru daňových subjektů ke kontrole a vlastní přípravě na daňovou kontrolu, při které jsou analyzovány veškeré dostupné informace

z vnitřních i veřejných zdrojů. Nasazení e–auditních metod práce znamená pro kontrolory možnost efektivně zvládat kontrolu účetnictví daňových subjektů a tím vymezit vlastní postup při daňové kontrole. Využívání speciálního analytického softwaru v daňové kontrole při využití dalších analytických nástrojů usnadnilo finančním úřadům provádění analýz a vyhodnocení rozsáhlých souborů dat. K tomu je třeba přičíst přínos neustále se rozvíjející mezinárodní spolupráci v daňové oblasti mezi zeměmi Evropské unie a mezinárodní výměny informací. Zvýšila a zkvalitnila se míra spolupráce a výměna informací s Finančně analytickým útvarem Ministerstva financí a přihlédnuto bylo i k podnětům specializovaných složek Policie České republiky. Ve srovnání s minulými lety přispěla k výraznému zvýšení celkově doměřených daní zatím nejúspěšnější celostátní kontrolní akce daňové správy, zaměřená na kontrolu obchodování s pohonnými hmotami.

Ve srovnání s minulým rokem přesto došlo v roce 2010 k poklesu počtu daňových kontrol o **12%**. Přispěla k tomu složitost u řady prováděných kontrol, která je ovlivněna složitostmi problematiky hmotně právní, ale i procesně právní úpravy. Snahou mnoha daňových subjektů je znemožnit správci daně splnění lhůt pro ukončení probíhajících řízení. Daňové subjekty často navrhují účelové důkazní prostředky, jejichž provedení je časově náročné a v mnoha případech i nedůvodné. Podávají neoprávněné námitky a stížnosti, ve kterých obracejí obsah již sděleného podání a dožadují se na nejrůznějších orgánech státní správy pomoci. K tomu využívají i služeb daňových poradců, kteří se v mnoha případech v zájmu věci dopouštějí postupů, jež nesvědčí o jejich profesní cti. Jde zejména o vytrhávání vět z rozsudků soudů nejrůznějších stupňů a jejich nevhodná aplikace na vlastní případ. Argumentují změnou jednatele, zástupce a sídla a vznášejí požadavky na opakované nahlížení do spisu během daňové kontroly apod. To vše patří řadu let ke klasickému obstrukčnímu jednání daňových subjektů. Situaci dále ztěžují nejen časté změny zákonů, ale i vývoj soudní judikatury, která výklad zákona často posouvá do zcela jiné roviny, než jak bylo k problému přistupováno v době vedení daňového řízení. Cílem správců daně během daňové kontroly není daňové subjekty poškozovat, ale ověřit správnost stanovení základu daně a v případě potřeby zajistit, aby daň byla skutečně stanovena ve správné výši.

Z hlediska hmotně právního patří k nejsložitějším kontroly převodních cen a kontroly ekonomicky a personálně propojených subjektů. K velmi pracným kontrolám patří kontroly zaměřené na řetězce podnikající s cílem získat neoprávněný nadměrný odpočet daně z přidané hodnoty. K zajímavým lze řadit kontroly zaměřené na přelévání peněz a zisků do daňových rájů. V některých případech náročnost kontroly souvisí i s předmětem podnikání daňového subjektu. Rozmanitost oborů a činností podnikatelských subjektů klade vysoké nároky na odborné znalosti kontrolorů a jejich schopnost zorientovat se v pro ně neznámé problematice. Příkladem mohou být kontroly společností obchodujících s informačními technologiemi či s přenosy dat.

Zhodnocení činnosti oddělení specializovaných kontrol

Pracovníky oddělení specializované kontroly bylo v hodnoceném období doměřeno na základě kontrol **342 mil. Kč**. V průběhu roku 2010 prováděla tato oddělení kontroly velkých daňových subjektů, ekonomicky a personálně propojených subjektů a subjektů se složitou organizační strukturou. Tato oddělení byla rovněž pověřována kontrolou subjektů s vykazovanou mnohaletou daňovou ztrátou a nebo subjektů, u kterých se předpokládalo zapojení do řetězce firem, jež svou činností zakládalo důvodné podezření z rozsáhlých daňových úniků. Byla využívána i v případech, kdy byl očekáván komplikovaný průběh daňové kontroly a také složitý proces dokazování, resp. vyžadovány vysoké odborné znalosti k jejich provedení.

e) Podněty předané orgánům činným v trestním řízení

V souladu s ustanovením § 8 trestního řádu podávaly finanční úřady **orgánům činným v trestním řízení** oznámení o podezření ze spáchání trestných činů. Nejčastěji se jednalo o trestní oznámení na podezření ze spáchání trestného činu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 241 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění, (dále jen „TZ“), původně dle § 147 trestního zákona. Dále byla podávána trestní oznámení pro podezření z možnosti krácení daně, poplatku a podobné povinné platby ve větším rozsahu podle § 240 TZ (původně § 148 trestního zákona), a to především u daně z přidané hodnoty a u daní z příjmů fyzických a právnických osob.

Podávání podnětů podle § 241 TZ zlepšuje platební morálku, neboť dlužník v převážné většině případů dlužnou částku správci daně zaplatí, čímž je následně trestní oznámení odloženo a podané oznámení tak splnilo v krátké době svůj účel.

Celkově lze konstatovat, že spolupráce s orgány činnými v trestním řízení je uspokojivá. Ve srovnání z předchozím rokem došlo v roce 2010 k nárůstu počtu případů předaných orgánům činným v trestním řízení o **320 podnětů** (24%), avšak vyčíslená hodnota oznámených případů poklesla o **5,3 mld. Kč**.

Přehled o podnětech předaných finančními úřady orgánům činným v trestním řízení v letech 2009 a 2010 ukazuje **Tabulka č. 27**.

Tabulka č. 27

Ohledně:	Počet případů předaných od počátku roku do konce téhož roku		Částka (v mil. Kč)	
	2009	2010	2009	2010
trestného činu zkrácení daně	1 267	1 510	11 658	6 362
jiného trestného činu	31	108	12	27
CELKEM	1 298	1 618	11 670	6 389

5. DAŇOVÉ ÚLEVY

a) Posečkání daně a povolení splátek

Základní přehled o objemu předpisných a odpisných vět, kterými se evidují posečkání daně a placení daně ve splátkách, za rok 2010 poskytuje následující **Tabulka č. 28**.

Tabulka č. 28

(v mil. Kč)

Přehled posečkané daně a povolených splátek za rok 2010		
Druh příjmu	CELKEM posečkáno	*z toho v min. letech
Daň z přidané hodnoty	16 229	2 301
Daň spotřební	64	42
Daň z příjmů právnických osob	3 702	708
Daň z příjmů srážkou § 36	48	7
Daň silniční	262	30
Daň dědická	9	6
Daň darovací	58	40
Daň z převodu nemovitostí	447	192
Daň z příjmů fyz. osob z přiznání	2 001	577
Daň z příjmů fyz. osob–záv. činnost	333	115
Daň z nemovitostí	64	9
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	6 342	1 685
CELKEM NOVÉ DANĚ	29 560	5 713
Daň z příjmů obyvatelstva	8	8
Ostatní zrušené daně	142	90
CELKEM STARÉ DANĚ	151	99
CELKEM	29 711	5 812

* objem daně posečkávané k 31. 12. předchozího roku

b) Příslušenství daně

Příslušenstvím daně se rozumí náklady daňového řízení, pokuty, penále (do 31. 12. 2006), úrok z prodlení, penále (od 1. 1. 2007), zvýšení daně a úroky. Z toho nejvýznamnější složku představuje úrok z prodlení. Úrok z prodlení je dlužník povinen zaplatit, nezaplatil-li splatnou částku daně nejpozději v den její splatnosti. Pokuty správce daně zpravidla ukládá za porušení povinnosti nepeněžité povahy. Zvýšení daně může správce daně uložit za pozdě podané daňové přiznání. Ostatní příslušenství daně tvoří především exekuční náklady.

Tabulka č. 29 udává celkový objem předepsaného příslušenství daně za rok 2010. Nejvyšší položku představuje úrok z prodlení při placení daní, který činil celkem 8 365 mil. Kč.

Podle údajů uvedených v **Tabulce č. 30** bylo za rok 2010 evidováno prominutí příslušenství daně v celkové výši cca 2 056 mil. Kč. To představuje zhruba 17 % z příslušenství daně předepsaného za stejné období. Prominutí se týká převážně příslušenství daně předepsané v minulých letech.

Tabulka č. 29

(v mil. Kč)

Přehled předepsaného příslušenství daně za rok 2010								
Druh příjmu	Celkem	Exekuční náklady	Pokuty	Penále (do 31.12.2006)	Úrok z prodlení	Penále (od 1.1.2007)	Zvýšení daně	Úrok
Daň z přidané hodnoty	6 517	0	0	913	4 856	655	13	79
Daň spotřební	12	0	0	12			0	0
Daň z příjmů právnických osob	2 250	0	0	884	1 127	210	4	25
Daň z příjmů srážkou § 36	69	0	0	34	31	4	0	0
Daň silniční	162	0	0	19	137	4	2	1
Daň dědická	1	0	0	0	1	0	0	0
Daň darovací	7	0	0	3	2	0	0	1
Daň z převodu nemovitostí	321	0	0	127	173	0	16	5
Daň z příjmů FO z příznání	1 358	0	0	625	597	121	4	11
Daň z příjmů FO – záv. činnost	353	0	0	100	211	40	0	2
Daň z nemovitostí	48	0	0	11	32	2	2	0
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	1 304	172	9	-59	1 198	83	0	-99
CELKEM NOVÉ DANĚ	12 403	172	9	2 671	8 365	1 119	42	26
Daň z příjmů obyvatelstva	0	0	0	0			0	0
Ostatní zrušené daně	3	0	0	3			0	0
CELKEM STARÉ DANĚ	3	0	0	3			0	0
CELKEM	12 406	172	9	2 673	8 365	1 119	42	26

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

Tabulka č. 30

(v mil. Kč)

Přehled prominutého příslušenství daně za rok 2010	
Druh příjmu	Prominuté příslušenství daně
Daň z přidané hodnoty	449
Daň spotřební	0
Daň z příjmů právnických osob	400
Daň z příjmů srážkou § 36	7
Daň silniční	14
Daň dědická	0
Daň darovací	1
Daň z převodu nemovitostí	18
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	178
Daň z příjmů fyz. osob – záv. činnost	24
Daň z nemovitostí	2
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	965
CELKEM NOVÉ DANĚ	2 056
Daň z příjmů obyvatelstva	0
Ostatní zrušené daně	0
CELKEM STARÉ DANĚ	0
CELKEM	2 056

c) **Prominutí daně**

Daň je oprávněno prominout pouze Ministerstvo financí (výjimku mají majetkové daně), a to pouze z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů. Na rozdíl od příslušenství daně, které lze prominout také z důvodu tvrdosti zákona. Na nových daních bylo za rok 2010 evidováno prominutí daně celkem za 1 179 mil. Kč. Podrobné údaje o výši evidovaného prominutí daně podle jednotlivých druhů daní poskytuje **Tabulka č. 31**.

Tabulka č. 31 (v mil. Kč)

Přehled prominuté daně za rok 2010	
Druh příjmu	Prominutá daň
Daň z přidané hodnoty	3
Daň spotřební	0
Daň z příjmů právnických osob	4
Daň z příjmů srážkou § 36	0
Daň silniční	0
Daň dědická	0
Daň darovací	0
Daň z převodu nemovitostí	48
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	0
Daň z příjmů fyz. osob – záv. činnost	0
Daň z nemovitostí	0
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	1 123
CELKEM NOVÉ DANĚ	1 179
Daň z příjmů obyvatelstva	0
Ostatní zrušené daně	0
CELKEM STARÉ DANĚ	0
CELKEM	1 179

6. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

V roce 2010 bylo podáno celkem **21 008 odvolání** proti platebním výměrům vydaným správcem daně v roce 2010, což ukazuje na nepatrné snížení oproti minulému roku, kdy bylo proti platebním výměrům podáno celkem 22 090 odvolání. V porovnání s předchozími roky dochází k postupnému snižování počtu podaných odvolání.

Tabulka č. 32 dokumentuje počet podaných odvolání proti platebním výměrům za jednotlivé druhy příjmů.

Údaje o způsobu vyřízení odvolání proti platebním výměrům na daň v roce 2010 jsou uvedeny odděleně podle toho, kde bylo rozhodováno o odvolání proti konkrétnímu platebnímu výměru. V prvním sloupci **Tabulky č. 33** jsou uvedeny případy rozhodnuté na finančních úřadech a ve druhém sloupci případy, o kterých rozhodovala finanční ředitelství.

Vybrané ukazatele z oblasti soudního řízení ve věcech žalob proti rozhodnutím územních finančních orgánů jsou uvedeny v **Tabulce č. 34**. V prvním sloupci je zaznamenán celkový počet

žalob podaných od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010. V ostatních sloupcích jsou údaje o žalobách, o kterých bylo rozhodováno v průběhu roku 2010.

Tabulka č. 32

Druh příjmu	Počet odvolání proti platebním výměrům podaná	
	v minulém roce a nevyřízená k 1. 1.	ve sledovaném období
Daň z přidané hodnoty	2 211	16 380
Daň z příjmů PO	375	936
Daň z příjmů FO – podáv. přízn.	723	1 529
Daň z příjmů FO – závislá činnost	122	240
Daň z příjmů – zvláštní sazba (§ 36)	6	62
Daň z nemovitostí	121	1 079
Daň dědická, darovací a z přev. nem.	244	364
Daň silniční	16	401
CELKEM	3 818	21 008

Tabulka č. 33

Druh příjmu	Způsob vyřízení (počet)					
	vyhověno		zamítnuto		zastaveno	
	u FÚ	u FR	u FÚ	u FR	u FÚ	u FR
Daň z přidané hodnoty	14 175	398	189	1 229	411	1
Daň z příjmů PO	423	203	26	196	78	6
Daň z příjmů FO – podáv. přízn.	821	203	69	383	131	4
Daň z příjmů FO – závislá činnost	84	50	7	76	23	3
Daň z příjmů – zvláštní sazba (§ 36)	40	4	0	10	3	0
Daň z nemovitostí	961	18	12	47	50	1
Daň dědická, darovací a z přev. nem.	131	49	16	136	53	1
Daň silniční	287	16	11	29	22	1
CELKEM	16 922	941	330	2 106	771	17

Tabulka č. 34

Částka (v tis. Kč)

Přehled o žalobách k soudu proti rozhodnutí územních finančních orgánů a o výsledku řízení v roce 2010 (u daní daňové soustavy platné od 1. 1. 1993)					
Druh příjmu	Počet případů	Zamítnuto		Vyhověno	
		Počet	Částka	Počet	Částka
Daň z přidané hodnoty	290	229	466 729	101	256 565
Daň z příjmů PO	147	70	321 284	61	479 316
Daň z příjmů FO podávajících příznání	215	124	70 861	78	61 304
Daň z příjmů FO závislá činnost	25	5	493	3	277
Daň z příjmů zvl. sazba § 36	1	1	1 189	0	0
Daň z nemovitostí	17	4	640	9	4 021
Daň dědická, darovací, z převodu nem.	46	13	10 461	11	2 663
Daň silniční	1	1	37	7	5 105
Odvozy za porušení rozpočtové kázně	27	11	17 288	7	14 609
Žaloby u Ústavního soudu	91	46	21 362	25	100 442
Ostatní	22	17	26 799	2	390
CELKEM	882	521	937 143	304	1 924 692

V následující **Tabulce č. 35** je zobrazen přehled o kasačních stížnostech podaných správcem daně v průběhu roku 2010. Ve sloupcích zachycujících výsledek řízení o těchto stížnostech jsou zaznamenány jednotlivé způsoby vyřízení všech případů od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010, tzn. včetně případů podaných a do 31. 12. 2009 nevyřízených i v předchozích letech. Rovněž tak i údaje ve sloupci dosud nerozhodnutých případů zahrnují nevyřízené případy z předchozích let.

V **Tabulce č. 36** je oproti předchozí tabulce zobrazen přehled o kasačních stížnostech podaných daňovými subjekty v průběhu roku 2010. Ve sloupcích zachycujících výsledek řízení o těchto stížnostech jsou opět zaznamenány jednotlivé způsoby vyřízení všech případů od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010, tzn. včetně případů podaných a do 31. 12. 2009 nevyřízených v předchozích letech a rovněž tak i údaje ve sloupci dosud nerozhodnutých případů zahrnují také nevyřízené případy z předchozích let.

Tabulka č. 35

Částka (v tis. Kč)

Přehled o aktivních kasačních stížnostech u správních soudů a o výsledcích řízení v roce 2010 (u daní daňové soustavy platné od 1. 1. 1993)									
Druh příjmu	Počet případů	Výsledek řízení						Dosud nerozhodnuto	
		Zamítnuto		Vyhověno		Řízení zastaveno		Počet	Částka
		Počet	Částka	Počet	Částka	Počet	Částka		
Daň z přidané hodnoty	34	10	218 067	14	115 210	2	141	1 019 213	10 461
Daň z příjmů PO	12	2	3 702	11	82 992	3	472	11	35 104
Daň z příjmů FO podávajících příznání	28	4	1 370	13	17 348	2	781	20	20 228
Daň z příjmů FO závislá činnost	3	2	379	8	23 126	0	0	2	82
Daň z příjmů zvl. sazba § 36	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Daň z nemovitostí	0	1	74	0	0	0	0	0	0
Daň dědická, darovací, z převodu nem.	2	1	253 356	0	0	0	0	8	1 459
Daň silniční	1	1	0	0	0	0	0	1	34 980
Odvody za porušení rozpočtové kázně	4	3	328	0	0	0	0	1	7 200
Ostatní	8	3	32 594	26	56 671	0	0	4	947
CELKEM	92	27	509 870	72	295 347	7	1 394	1 019 260	110 461

Tabulka č. 36

Částka (v tis. Kč)

Přehled o pasivních kasačních stížnostech u správních soudů a o výsledcích řízení v roce 2010 (u daní daňové soustavy platné od 1. 1. 1993)									
Druh příjmu	Počet případů	Výsledek řízení						Dosud	
		Zamítnuto		Vyhověno		Řízení zastaveno		nerozhodnuto	
		Počet	Částka	Počet	Částka	Počet	Částka	Počet	Částka
Daň z přidané hodnoty	123	80	334 151	40	146 943	6	4 752	91	629 311
Daň z příjmů PO	53	24	128 154	21	786 308	2	744	55	150 994
Daň z příjmů FO podávajících příznání	89	46	31 863	17	11 755	8	880	69	57 833
Daň z příjmů FO závislá činnost	5	1	1 634	4	4 301	0	0	5	1 311
Daň z příjmů zvl. sazba § 36	1	0	0	0	0	0	0	1	1 189
Daň z nemovitostí	2	2	22	1	7	0	0	2	1 066
Daň dědická, darovací, z převodu nem.	8	20	1 060	0	0	0	0	11	11 354
Daň silniční	1	1	37	0	0	0	0	2	0
Odvody za porušení rozpočtové kázně	8	6	7 218	2	2 392	2	976	4	5 680
Ostatní	29	17	36 175	2	0	3	194	31	14 618
CELKEM	319	197	540 314	87	951 706	21	7 546	271	873 356

7. SANKCE

Nejvýznamnější podíl v objemu sankcí uložených finančními úřady v roce 2010 tvořily pokuty podle ustanovení § 37 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Finanční úřady ukládaly pokuty daňovým subjektům převážně za nedodržení povinností stanovených hmotně právními a procesně právními předpisy. Nejčastěji se jednalo o nevedení záznamní evidence pro daňové účely uložené správcem daně, případně nevystavení daňových dokladů za uskutečněná zdanitelná plnění (doklady neobsahovaly zákonem požadované náležitosti), a rovněž i za opakující se opožděné podání daňového přiznání při nemožnosti využití sankce podle § 68 ZSDP. Pokuty jsou ukládány také za nesplnění povinností obsažených ve výzvách vydaných ve vytykáčím řízení podle § 43 ZSDP, výzvách k podání souhrnných hlášení u daně z přidané hodnoty a výzvách k podání daňového přiznání na dani silniční.

Dále finanční úřady ukládaly pokuty za nepředložení znaleckého posudku u agendy zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů. Ve zvýšené míře ukládaly i pokuty za porušení zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů, za provedení hotovostní platby nad zákonný limit. Porušení zákona o omezení plateb v hotovosti správci daně zjišťují převážně namátkově při kontrole ostatních daní, při místních šetřeních a ostatních daňových řízeních. Vzhledem k novelizaci ustanovení § 6 tohoto zákona v roce 2008, kterou byla zrušena minimální výše uložené pokuty, došlo v některých případech k poklesu výše stanovené pokuty. Vzhledem k často se vyskytujícímu podstatně vyššímu překročení limitu 15 000 EUR u jednotlivých případů

a v některých případech dochází i opakovanému porušování zmíněného zákona, výše stanovené pokuty spíše narůstá.

V menší míře ukládaly finanční úřady pokuty uložené podle **zákona č. 563/1991 Sb.**, o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Jsou nejčastěji ukládány za neúplné a neprůkazné účetnictví, popř. nevedení účetnictví vůbec a nerespektování povinností uložených správcem daně při vedení předepsaných účetních evidencí. Ukládány byly rovněž pokuty za porušení **zákona č. 202/1990 Sb.**, o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů.

Cílem uložení těchto sankcí je důrazné upozornění daňových subjektů na plnění zákonem uložených povinností, a to vesměs v těch případech, kdy je bez účinku zasílání výzev. Ve většině případů dochází k uvědomění si nutnosti spolupráce se správcem daně v daňovém řízení a nápravě protiprávního jednání. Rozhodnutí o uložení pokuty nejsou tak často předmětem odvolacího řízení.

V roce 2010 finanční úřady ukládaly také blokové pokuty podle ustanovení **§ 37a ZSDP**, zejména při provádění místních šetřeních u stánkových prodejců na veřejných prostranstvích, a to za nevedení evidence denních tržeb a za porušení povinností uložených daňovým subjektům v § 15 citovaného zákona, zejména za porušení povinnosti zajistit přístup k nabývacím dokladům o prodávaném zboží, případně jejich zapůjčení.

Přehled o sankcích ukládaných podle výše uvedených zákonů podává **Tabulka č. 37**.

Tabulka č. 37

Sankce uložena dle	Počet případů		Částka (v tis. Kč)	
	2009	2010	2009	2010
zák. č. 337/1992 Sb., pokuty podle § 37	2 132	1 894	9 452	8 992
zák. č. 337/1992 Sb., § 37a blok. řízení	470	315	341	277
zák. č. 563/1991 Sb., o účet. – fyz. osobám	26	67	856	769
zák. č. 563/1991 Sb., o účet. – práv. osobám	218	321	7 880	11 505
zák. č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti	747	686	9 410	14 868
CELKEM	3 593	3 283	27 939	36 411

V souvislosti s novelou zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, provedenou zákonem č. 444/2005 Sb., **došlo 1. 1. 2006 k významné změně v oblasti tzv. „dělené správy“**. Podle ustanovení § 2 písm. d) a § 5 odst. 4 písm. m) zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě, zajišťují **celní orgány od 1. 1. 2006 placení peněžitých plnění**, tzn. vybírání a vymáhání peněžitých plnění, která vznikla bez vydání správního aktu ze zákona, nebo která byla uložena jinými správními úřady v řízení podle správního řádu, a která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků.

Finanční úřady nadále řeší na základě přechodných ustanovení novely zákona o územních finančních orgánech (zákon č. 444/2005 Sb.) **dokončení řízení, která byla zahájena do dne nabytí její účinnosti**. Znamená to, že peněžitá plnění přijatá k vybírání nebo k vymáhání územními finančními orgány do 31. 12. 2005 jsou nadále spravována příslušnými finančními úřady.

Nicméně díky propojení celorepublikové databáze dlužníků (centrální evidence konečných zůstatků) se částečně daří uhrazovat nedoplatky přestupců z přeplatků na daních evidovaných na jiných finančních úřadech. Některé finanční úřady v tomto směru rovněž velmi pozitivně hodnotí spolupráci s celními úřady.

Tabulka č. 38 uvádí počet případů pokut uložených jinými orgány za rok 2010 a předaných k vymáhání územním finančním orgánům.

Tabulka č. 38

Přehled o pokutách uložených jinými orgány ale vymáhaných finančními úřady ČR v roce 2010				
Ukládající orgán	Od počátku roku 2010			
	Převzato FÚ k vymáhání		Vymoženo FÚ	
	Počet případů	Částka (v tis. Kč)	Počet případů	Částka (v tis. Kč)
ČOI	0	0	157	512
IBP	0	0	12	61
ČZPI	0	0	1	3
Okresní úřady	0	0	1	3
Policie–DI správní ř.	0	0	3 682	2 586
Policie–DI blokové ř.	0	0	1 229	1 890
Policie ČR	2	29	7 966	6 184
Ostatní	322	10 842	2 589	10 359
CELKEM	324	10 871	15 637	21 598

Tabulka č. 39 uvádí vývoj v objemu pokut uložených jinými správními orgány a převzatých k vymáhání finančními úřady. V roce 2010 převzaly územní finanční orgány k vymáhání celkem **324 případů nevybraných pokut**, které byly uloženy jinými správními orgány v celkové částce **10 871 tis. Kč**. Z této tabulky je patrný výrazný pokles převzatých případů finančními úřady od roku 2006, což je právě způsobeno postupnou změnou kompetence v tzv. „dělené správě“.

Tabulka č. 39

Vývoj objemu pokut uložených jinými orgány ale vymáhaných finančními úřady v letech 2006 až 2010.				
Rok	Převzato FÚ k vymáhání		Vymoženo FÚ	
	Počet případů	Částka (v mil. Kč)	Počet případů	Částka (v mil. Kč)
2006	47 889	62	163 918	149
2007	1 144	175	111 062	125
2008	739	8	67 977	69
2009	459	8	44 394	44
2010	324	11	15 637	22

III. OSTATNÍ AGENDY

1. PLATBY A VRATKY DANÍ A POPLATKŮ

Výběr daní a poplatků a převod výnosu daní oprávněným příjemcům je jednou

ze základních činností daňové správy. Dle zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, územní finanční orgány mimo jiné:

- vykonávají správu daní, odvodů a záloh na tyto příjmy, včetně jejich příslušenství, správních poplatků jimi vyměřovaných a vybíraných,
- spravují dotace,
- vybírají a vymáhají odvody, poplatky, úhrady, úplaty, pokuty a penále, včetně nákladů řízení, které jsou uloženy jinými orgány státní správy a které jsou příjmem státního rozpočtu České republiky, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů České republiky.

Pro realizaci výše uvedených činností územních finančních orgánů je pro jednotlivé finanční úřady otevřeno až 146 bankovních účtů různého typu, na které daňoví dlužníci platí různé druhy platebních povinností nebo ze kterých jsou daňovým subjektům zasílány vratitelné přeplatky nebo realizovány převody prostředků oprávněným příjemcům.

Tabulka č. 40 udává za roky 2006 až 2010 údaje o celkovém objemu plateb došlých na účty FÚ, což jsou úhrady různých druhů povinností, a o celkovém objemu plateb odesílaných z účtů FÚ, což jsou většinou vratky daňovým subjektům nebo převody prostředků oprávněným příjemcům. **Tabulka č. 40** ukazuje každoroční objem prostředků v absolutní hodnotě, kdy v roce 2010 se celkový souhrn došlých a odesílaných plateb přiblížil k hodnotě 1,4 bilionu Kč za Českou republiku.

Tabulka č. 41 uvádí za roky 2006 až 2010 údaje o pohybu meziročních indexů. Meziroční pokles mezi roky 2010 a 2009 byl o 3%.

Tabulka č. 40 (v mil. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Rozdíl 10-09
Na účty FÚ	931 761	1 038 573	1 111 242	967 365	1 003 458	36 093
Z účtů FÚ	411 414	451 188	492 084	434 358	451 972	17 614
Celkem	1 343 175	1 489 761	1 603 326	1 401 723	1 455 430	53 707

Tabulka č. 41

Index	Index (%) 07/06	Index (%) 08/07	Index (%) 09/08	Index (%) 10/09
Na účty FÚ	111	107	87	104
Z účtů FÚ	110	109	88	104
Celkem	111	108	87	104

2. REALIZACE PŘEVODŮ OPRAVNĚNÝM PŘÍJEMCŮM

Na základě zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů i na základě jiných speciálních zákonů, zejména ve vztahu k ochraně životního prostředí, provádějí FÚ převod výnosu některých typů vybraných daní do rozpočtu obcí, krajů a státních fondů. FÚ převádějí příslušným příjemcům (státní rozpočet, státní fondy, Národní fond) i výnosy některých typů odvodů za porušení rozpočtové kázně dle zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů.

Z hlediska převodu výnosu daní lze rozdělit převáděné daně na daně sdílené se státním rozpočtem (DPH, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daň z příjmů fyzických osob vybíraných srážkou) a daně,

jejichž výnos je zcela příjmem jiného příjemce, kterým je převáděn (např. daň z nemovitostí, daň silniční, odvody a poplatky na ochranu životního prostředí, porušení rozpočtové kázně s prostředky státních fondů nebo Národního fondu).

Tabulka č. 42 podává údaje o objemu prostředků převedených finančními úřady různým typům příjemců za roky 2006 až 2010. Z přehledu je patrný meziroční nárůst celkového objemu. Přesto celkový objem prostředků převedených finančními úřady v roce 2010 zatím nedosáhl výše roku 2008, ale je vyšší než celkový objem prostředků převedených finančními úřady v roce 2007.

Objem prostředků převedených v roce 2010 místním rozpočtům a fondům dle příjemce ukazuje **Tabulka č. 43**. Z tabulky je identifikovatelné vnitřní rozdělení objemu převáděných prostředků podle typu jednotlivých příjemců. Příjemci největšího objemu prostředků jsou obce a to zejména jako příjemci podílu na výnosu daní. Od roku 2010 finanční úřady též převádí výnosy silniční daně a část výnosů spotřební daně z minerálních olejů do státního fondu dopravní infrastruktury.

Tabulka č. 42 (v mil. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Index (%) 10/09	Rozdíl 10-09
Celkem	155 476	167 992	187 032	162 022	175 470	108,3	13 448

Tabulka č. 43 (v mil. Kč)

Příjemce	Převod z výnosů daní	Převod sankcí – ochrana živ. prostředí	Převod odvodů za porušení rozpočtové kázně	Celkem
Obce	124 487	1	–	124 488
Kraje	46 211	0	–	46 211
SFŽP	–	1	8	10
Ostatní státní fondy	–	–	38	38
Národní fond	–	–	21	21
SFDI	4 702	–	–	4 702
Celkem	175 400	2	68	175 470

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč

3. CENOVÁ KONTROLA

Cenové kontroly, které provádělo finanční ředitelství, se orientovaly na kvalifikačně nejnáročnější cenové kontroly. Provádělo je 57 cenových kontrolních pracovníků finančních ředitelství. Celkový počet pracovníků cenové kontroly se trvale snižuje. Oproti počtu pracovníků před 10 lety je tento současný stav o 21 kontrolních pracovníků nižší.

Cenové kontroly finančních ředitelství byly v roce 2010 celkově zaměřeny na ověření dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem o cenách a dále na posouzení, zda u neregulovaných cen nedošlo ke zneužití hospodářského postavení. Kromě toho bylo kontrolováno také označování zboží cenou podle zákona o cenách a vedení cenové evidence.

V oblasti maximálních cen byly kontroly zaměřeny zejména na nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce a na ceny mléčných výrobků pro žáky. Dále byly kontroly zaměřeny na ceny, u nichž se uplatňují věcně usměrňované ceny, jako např. ceny vody pitné, vody předané a odvedené kanalizací, ceny veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, ceny sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, ceny povinných technických

prohlídek silničních vozidel a výkonů stanic měření emisí, ceny služeb krematorií (zpopelnění zemřelého, uložení popele do urny a pronájem obřadních místností) a hřbitovních služeb poskytovaných v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa.

Cenové kontroly zneužití hospodářského postavení byly prováděny na základě podnětů firem a občanů.

Hlavní pozornost cenové kontroly prováděné v tomto roce byla zaměřena na kontrolu cen dodávek vody pitné a cen vody odpadní a dále na sběr, přepravu, třídění a odstraňování komunálního odpadu.

Pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství uzavřeli v roce 2010 celkem 368 kontrolních akcí včetně šetření.

Ve správním řízení bylo vydáno 146 rozhodnutí o uložení pokut za porušení cenových předpisů v celkové výši 18 254 tis. Kč. Sedm pokut ve výši 2 531 tis. Kč bylo ke dni 31. 12. 2010 v odvolacím řízení. V 6 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 9 515 tis. Kč. Celková výše pravomocně uložených pokut činí 6 208 tis. Kč. Do 31. 12. 2010 bylo uhrazeno 5 547 tis. Kč z pravomocně uložených pokut.

Na základě obdržení podnětů zadalo v červnu 2010 Ministerstvo financí, odbor cenové politiky oddělením cenové kontroly finančních ředitelství provést u vybraných subjektů šetření podle § 12 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, o nákupních a prodejních cenách mléka, másla a sýrů.

Šetření se konkrétně týkalo následujícího zboží:

- mléko syrové kravské;
- máslo, 82 % tuku, bal. 250 g (ne stolní máslo);
- mléko trvanlivé polotučné, 1,5 % tuku, bal. 1 litr;
- sýr Eidam cihla, 30 % t. v s.;
- sýr Eidam cihla, 45 % t. v s.

Celorepublikové šetření nákupních a prodejních cen mléka, másla a sýrů bylo provedeno v období od 28. 6. 2010 do 30. 9. 2010 celkem u 25 vybraných významných subjektů. Z toho bylo 12 zpracovatelů (mlékáren), 8 velkoobchodů a 5 obchodních řetězců.

Dále byla provedena rozsáhlá cenová kontrolní šetření na základě požadavku veřejného ochránce práv, jichž se zúčastnila všechna finanční ředitelství, tj. celkem 8. Cílem šetření bylo ověřit, zda nedochází k předražování zboží ve vězeňských prodejnách.

Na základě písemného požadavku a pověření Ministerstva financí bylo provedeno v průběhu prvního pololetí roku 2010 v České poště, s.p. složité šetření, v rámci kterého ověřovalo pravdivost informací a podkladů za období 2008 až 2012, které Česká pošta, s.p. předložila ve smyslu ustanovení § 12 zákona o cenách Ministerstvu financí v souvislosti s návrhy na zvýšení cen vybraných vnitrostátních poštovních služeb. V rámci tohoto šetření byla posuzována nutnost navrhovaného rozsahu investičních akcí pro období let 2009 – 2012, ověřováno bylo, zda byl prostor v zisku plánovaný na období minimálně 3 let při změně cen od roku 2008 zavedením systému datových schránek v roce 2009 opravdu vyčerpán a byl posuzován vliv případného snižování mezd v České poště, s.p. v roce 2010. Provedeným šetřením byla ověřena pravdivost informací a podkladů předkládaných Českou poštou, s.p. i přiměřenost a ekonomická oprávněnost (opodstatněnost) plánovaných investic Českou poštou, s.p.

Všechna finanční ředitelství v součinnosti s Ministerstvem financí provedla v březnu a dubnu roku 2010 rozsáhlé šetření zaměřené na posouzení, zda je v obchodní činnosti cestovních kanceláří dodržován nový § 13a zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, platný od 18. 11. 2009. Jedná se o nově formulovaná zvláštní ustanovení tohoto zákona o informování o cenách při poskytování

služeb cestovních kancelářů.

Výsledky kontrolní činnosti nadále potvrzují nedostatečné respektování cenových předpisů ze strany značné části kontrolovaných subjektů. Toto dokazují i souhrnné výsledky, kdy z celkem 368 provedených kontrolních akcí (včetně šetření) bylo v 146 případech zjištěno porušení cenových předpisů, což představuje cca 40 % podíl.

4. FINANČNÍ KONTROLA

Oddělení finanční kontroly na finančních ředitelstvích (dále jen „OFK FŘ“) vykonávají finanční kontroly v rámci zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, dále zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů. Při výkonu kontrolní činnosti postupují podle ustanovení zákona ČNR č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

Výběr kontrolovaných subjektů vycházel v roce 2010 z obsahového zaměření zpracovaného na základě analýzy rizik Ministerstvem financí. Plán kontrolní činnosti zároveň zohledňoval specifické potřeby a poznatky jednotlivých finančních ředitelství, které vyplynuly z jejich vlastních podmínek, ale i ze zkušeností při provádění specifických veřejnosprávních kontrol v minulosti. Přednostně byly, stejně jako v minulých letech, realizovány mimořádné kontrolní akce podle požadavků ministerstva u subjektů, kde byla signalizovaná závažná porušení finanční kázně prostřednictvím protikorupční linky MF či písemně zasílaných stížností a podnětů občanů.

Při finančních kontrolách OFK FŘ prověřovala zejména oprávněnost použití peněžních prostředků státního rozpočtu a dodržování účelovosti a podmínek stanovených pro poskytování peněžních prostředků ze státního rozpočtu na financování programů ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Rovněž byla kontrolována správnost čerpání vybraných účelových dotací poskytnutých ze státního rozpočtu a spolufinancovaných z prostředků Evropské unie a prostředků poskytnutých v rámci Finančních mechanismů EHP/Norska. Prověřovalo se vedení účetnictví stanovené zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, hospodaření s majetkem státu a plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. Kontroly se zaměřily rovněž na plnění všeobecných podmínek pro poskytnutí investičních pobídek podle zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, a u vybraných nadací na plnění smluv v případech čerpání prostředků poskytovaných z Nadačního investičního fondu.

V roce 2010 pracovníci OFK FŘ uskutečnili celkem 199 finančních kontrol, při nichž zjistili neoprávněné použití nebo zadržetí peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu nebo jiných peněžních prostředků státu ve výši cca 365 057 tisíc Kč. V souvislosti s těmito kontrolami odhalili také případy neoprávněného snížení základu daně z příjmů u právnických osob, nesprávného postupu u daně z přidané hodnoty. Daňové nedostatky vyčíslili ve výši cca 1 727 tisíc Kč.

Finanční kontroly zjišťovaly obdobné nedostatky jako v minulých letech. Jednalo se především o nerespektování zásad hospodárného vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu. Při kontrolách bylo zjišťováno nedodržování závazných podmínek stanovených pro čerpání dotací, nedostatky byly zjišťovány i v oblasti vedení účetnictví či při hospodaření se státním majetkem. Výsledky kontrol ukazují na skutečnost, že nedostatky přetrvávají i v oblasti zadávání veřejných zakázek.

Součástí programu prováděných finančních kontrol bylo prověřování plnění povinností ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, a navazující vyhlášky

č. 416/2004 Sb. Z výsledků kontrol a jednotlivých zjištění lze usuzovat, že vnitřní kontrolní systém nepodal vždy informace příslušným úrovním řízení o významných skutečnostech při uskutečňování operací, nebyl způsobilý včas zachycovat a vyhodnocovat rizika související s činnostmi, které jsou předmětem účetnictví. Ze strany vedení kontrolovaných subjektů nebyla vždy věnována dostatečná pozornost obecně sledovaným kritériím hospodárnosti, účelnému a efektivnímu vynakládání peněžních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu. V řadě případů bylo zjišťováno, že proces finanční kontroly byl sice v organizacích oficiálně v příslušných dokumentech nastaven, nebyl však vždy plně funkční.

Kontrolní činnost realizována pracovníky OFK FŘ přispěla podstatnou měrou k možnosti získání objektivního pohledu na hospodaření s prostředky státního rozpočtu u konečných příjemců v jednotlivých regionech. Poznatky z kontrolní činnosti OFK FŘ přispívají Ministerstvu financí průběžně ke zkvalitňování metodického řízení výkonu veřejnosprávních kontrol v celé veřejné správě.

V roce 2010 realizovalo Ministerstvo financí ve spolupráci s OFK FŘ přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků. Způsob přezkoumání uloženého zvláštními právními předpisy stanovuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 420/2004 Sb.“).

Z hlediska předmětu přezkoumání hospodaření stanoveného v § 2 zákona č. 420/2004 Sb. kontroloři z OFK FŘ prověřovali v průběhu roku 2010 nejčastěji včasnost a správnost vyúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí, ke státním fondům a k jiným osobám, dále prověřovali náklady a výnosy podnikatelské činnosti, tvorbu a použití peněžních fondů, zadávání a realizaci veřejných zakázek a správnost vedení účetnictví kontrolovaných subjektů.

Celkem bylo zabezpečeno ve spolupráci s OFK FŘ přezkoumání hospodaření u 13 krajů a 7 Regionálních rad regionu soudržnosti. V roce 2010 bylo poprvé kontrolováno hospodaření 4 příspěvkových organizací zřizovaných kraji; jednalo se o příspěvkové organizace zajišťující správu a údržbu silnic.

Kromě přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků se kontroloři OFK FŘ podíleli v roce 2010 na realizaci 34 dozorů státu nad výkonem přezkoumání hospodaření obcí, dobrovolných svazků obcí a městských částí hl. m. Prahy. Prostřednictvím dozorové činnosti byl posuzován způsob výkonu přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků zabezpečovaných auditory nebo auditorskými společnostmi. Základním cílem při prováděných dozorech je zjistit, zda bylo vykonané přezkoumání hospodaření v souladu s platnými právními předpisy. Zkvalitnění prováděné dozorové činnosti bylo v roce 2010 dosaženo i stabilizací skupin pracovníků OFK FŘ a rozšiřováním úrovně odborných znalostí.

Spolupráce s OFK FŘ pomohla výrazným způsobem Ministerstvu financí splnit v roce 2010 úkoly na úseku přezkoumání i dozorové činnosti. V této spolupráci se předpokládá nadále pokračovat i v následujících letech.

5. SPRÁVA ODVODŮ ZA PORUŠENÍ ROZPOČTOVÉ KÁZNĚ

Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně představuje kompletní souhrn úkonů v daňovém řízení, od vyhledávání daňových subjektů, přes kontrolu, jejímž předmětem je ověření, zda při nakládání s poskytnutými prostředky nedošlo k porušení rozpočtové kázně,

vyměřování, vybírání uložených odvodů a penále až po vymáhání jejich úhrady včetně řešení opravných prostředků a žalob. V rámci výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně jsou prověřovány skutečnosti zakládající povinnost zaplatit odvod a penále za porušení rozpočtové kázně. Těmito skutečnostmi jsou porušení právních předpisů, kterých se dopustily organizační složky státu při nakládání s prostředky státního rozpočtu, dále porušení podmínek stanovených rozhodnutími, dohodami, případně smlouvami a porušení právních předpisů, na jejichž základě byly poskytnuty prostředky ze státního rozpočtu, Národního fondu, státních finančních aktiv a státních fondů. Pokud jsou v rámci kontrol tyto skutečnosti prokázány, je prostřednictvím správy odvodů za porušení rozpočtové kázně zajišťováno jejich vyměření, úhrada a případně vymáhání. Z toho vyplývá, že správa odvodů za porušení rozpočtové kázně, ač není považována za čistě daňovou agendu, je jednou ze základních kompetencí územních finančních orgánů, přičemž je jedním ze základních nástrojů ochrany veřejných prostředků a prostředků poskytnutých z veřejných zdrojů před jejich zneužitím.

Činnost finančních úřadů

Oddělení dotací finančních úřadů, do jejichž působnosti spadá výkon správy odvodů za porušení rozpočtové kázně z procesního hlediska vykonávají, s výjimkou vymáhání, všechny činnosti, resp. realizují všechny dílčí postupy v daňovém řízení. Pracovníci oddělení dotací finančních úřadů tak musí komplexně zajišťovat daňové řízení v celé jeho šíři a tedy aplikovat procesní normu správy daní v celém rozsahu, bez specializace na jednotlivé činnosti, či postupy. Navíc se musí tito pracovníci oddělení dotací vypořádat s variabilitou dotačních titulů, způsobů poskytování prostředků a individuálního nastavení podmínek jednotlivých dotací. To vše klade vysoké nároky na odbornou způsobilost pracovníků oddělení dotací finančních úřadů.

Personální situace

Personální situaci v roce 2010 bylo možné považovat za stabilizovanou. V roce 2010 tak jako v ostatních oblastech daňové zprávy došlo k poklesu počtu systemizovaných míst o 7,5%, přičemž evidenční počet pracovníků klesl o 8,7%. Celkem vykonávalo správu odvodů za porušení rozpočtové kázně na finančních úřadech v průměru 500 pracovníků.

Kontrolní činnost

Daňová kontrola je jednou ze stěžejních činností finančních úřadů v rámci výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně. V roce 2010 bylo

- provedeno celkem **12 802 kontrol a místních šetření**
- zkontrolováno celkem **23 888 akcí a projektů**
- zkontrolováno celkem **37 205 360 tis. Kč**

V rámci jedné kontroly byly tedy v průměru zkontrolovány 2 projekty v objemu **2 906,2 tis. Kč**. Ve všech třech uvedených základních hodnotách byl zaznamenán oproti roku 2009 pokles. Pokles absolutních hodnot jednotlivých ukazatelů je úměrný snížení počtu pracovníků, neboť v přepočtu na jednoho pracovníka zůstaly ukazatele počtu kontrol a počtu zkontrolovaných projektů na téměř shodných hodnotách v porovnání s předcházejícími roky. Z celkového počtu kontrol bylo ukončeno s nálezem porušení rozpočtové kázně celkem 2 383, přičemž pochybení byla zjištěna 2 896 akcí, resp. projektech, ve výši 1 284 tis. Kč. To znamená, že téměř každá čtvrtá kontrola byla ukončena zjištěním porušení rozpočtové kázně.

Kontroly jsou vykonávány zejména na základě vlastní vyhledávací činnosti. Každoročně je však zaznamenáván nárůst kontrol provedených na základě podnětu, a to jak poskytovatelů, tak i jiných kontrolních orgánů. Kontroly na základě podnětů byly prováděny přednostně před vlastní vyhledávací činností a podíl těchto kontrol vzrostl v roce 2010 na 14,7 % z celkového počtu kontrol. V roce 2010 finanční úřady na základě podnětů provedly celkem

1 880 kontrol a zkontrolovaly při nich téměř **11 569 748 tis. Kč**. Objem takto zkontrolovaných prostředků však v porovnání s rokem 2009 klesl na polovinu. Podněty k zahájení řízení v rámci správy odvodů za porušení rozpočtové kázně se v roce 2010 dotýkaly méně jak polovičních částek oproti roku 2009. Zvyšuje se však četnost podnětů, kdy se podezření na porušení rozpočtové kázně dotýká projektů a akcí spolufinancovaných z rozpočtu EU.

Kontrolní činnost v rámci výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně byla v roce 2010 systematicky rozložena na všechny oblasti, do kterých jsou poskytovány prostředky ze státního rozpočtu, státních fondů a jiných veřejných zdrojů. Zaměření kontrol, jak vyplývá z výše uvedeného, stále více – a to je pozitivum – ovlivnily podněty podané poskytovateli a dalšími kontrolními orgány. Vysoká četnost nálezů porušení rozpočtové kázně je způsobena především nárůstem počtu podnětů poskytovatelů, kdy je kontrola prováděna na již na základě konkrétního podezření na porušení rozpočtové kázně zjištěného vlastní činností poskytovatele nebo jiného kontrolního orgánu. Dále má na podstatnou část porušení rozpočtové kázně vliv nastavení podmínek, zejména jejich množství a složitost.

V roce 2010 pokračoval strmý nárůst kontrol prostředků poskytovaných z fondů EU, který se oproti předchozímu roku téměř zdvojnásobil a tvořil více jak 10 % (1 392) z celkového počtu kontrol. Čtvrtina kontrol prostředků EU však končí nálezem porušení rozpočtové kázně.

Vyměrování odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně

Na kontrolní činnost finančních úřadů v rámci výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně navazuje zajištění návratnosti poskytnutých prostředků v případech prokázaného porušení rozpočtové kázně prostřednictvím vyměření odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně.

Na základě provedených kontrol bylo:

- **vyměřeno 3 060 032,2 tis. Kč na odvodech** za porušení rozpočtové kázně
- **vyměřeno 1 689 414 tis. Kč na penále** za porušení rozpočtové kázně

Z uvedených údajů vyplývá, že průměrná výše porušení rozpočtové kázně se pohybuje okolo 930 tis. Kč. Pokles této hodnoty oproti roku 2009 je adekvátní k poklesu průměrně kontrolovaných částek v rámci jednotlivých kontrol. Zvýšila se však četnost zjištěných porušení rozpočtové kázně, kdy v roce 2010 byla každá čtvrtá kontrola ukončena vydáním platebního výměru na odvod (v roce 2009 to byla každá pátá kontrola).

Opravné prostředky

Proti rozhodnutím finančních úřadů bylo v roce 2010 podáno celkem 184 odvolání směřujících proti částce 1 828 953 tis. Kč (tj. 48,3 % z celkové částky uložených odvodů a penále). Z toho:

- 23 odvolání bylo finančními úřady vyřízeno v rámci autoremedury
- 59 odvolání bylo rozhodnutími finančních ředitelství vyhověno plně nebo částečně.

Tak jako v roce 2009 byla téměř polovina podaných odvolání podána oprávněně. Zcela opačný pohled však poskytuje údaj o počtu odvolání a počtu platebních výměrů. Ve vztahu k celkovému počtu vydaných rozhodnutí 5 819 (3 291 platebních výměrů na odvod a 2 528 platebních výměrů na penále) se jedná o zcela minimální počet odvoláním napadených rozhodnutí finančních úřadů.

Přezkoumání rozhodnutí finančních úřadů bylo realizováno pouze v 11 případech a dotýkalo se částky 29 272 tis. Kč. V jednom případě bylo řízení obnoveno.

Subjekty, kterým byl uložen odvod a penále za porušení rozpočtové kázně, nejčastěji využívají možnost podání žádosti o jejich prominutí. V roce 2010:

- bylo podáno 1390 žádostí o prominutí,
- požadovaná částka k prominutí činila 3 630 901,5 tis. Kč.

V rámci placení odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně bylo povoleno:

- **813 posečkáni v celkové částce 3 585 400,2 tis. Kč,**
- **256 úhrad ve splátkách v celkové částce 120 077,2 tis. Kč.**

Činnost finančních ředitelství

Působnost finančních ředitelství v rámci výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně spočívá zejména v postavení odvolacího orgánu vůči rozhodnutím finančních úřadů, zcela nepochybně v jejich metodickém vedení včetně dohlídkové činnosti a v neposlední řadě v zabezpečení vazby na Ministerstvo financí – Ústřední finanční a daňové ředitelství. Podobně jako na finančních úřadech je i na finančních ředitelstvích stabilizovaná personální situace.

V roce 2010 bylo na finančních ředitelstvích zaevidováno celkem 2 905 spisů, což představuje oproti roku 2009 zhruba 13% pokles. Na ÚFDŘ bylo v roce 2010 postoupeno celkem 1 319 spisů, oproti 1 892 postoupeným spisům v roce 2009.

Finanční ředitelství obdržela v roce 2010 celkem:

- 233 odvolání
- 26 žádostí či podnětů k přezkoumání rozhodnutí
- 2 325 žádostí o prominutí (postoupených z FÚ)
- 242 žádostí o povolení posečkáni či splátek (postoupených z FÚ)
- 91 ostatních podání

Finanční ředitelství v roce 2010 vyřídila celkem:

- 217 odvolání
- 16 nařízení k přezkoumání rozhodnutí
- 1 400 žádostí o prominutí, o povolení posečkáni či splátek (postoupené na Ministerstvo financí)
- 31 ostatních podání

V roce 2010 byl zaznamenán také mírný pokles u počtu podaných odvolání vyřizovaných v kompetenci finančních ředitelství, a to o téměř 6%. Přesto jsou na pracovníky finančních ředitelství kladeny stále větší nároky na odbornou způsobilost, neboť bezvadné a kvalifikované vypořádání námitek odvolání je základem pro případný úspěch v soudních sporech. Z tohoto pohledu je vyřizování odvolání nejnáročnější částí agendy finančních ředitelství. Z celkem 217 odvolání vyřízených finančními ředitelstvími bylo v roce 2010 plně nebo částečně vyhověno ve 59 případech, což představuje 27,2% úspěšnost subjektů.

S ohledem na to, že naprostá většina subjektů, kterým byl odvod nebo penále za porušení rozpočtové kázně uložen, využije možnosti podání žádosti o jejich prominutí, tvořilo objemově významnou část agendy finančních ředitelství zpracování a postoupení žádostí subjektů o prominutí odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně Ministerstvu financí.

Centrální evidence dotací – informační systém CEDR

Základním informačním zdrojem o poskytnutých dotacích a o jejich příjemcích je pro finanční úřady komplex informačních systémů CEDR. V jeho centrální databázi jsou evidována data o dotacích, návratných finančních výpomocích a všech dalších obdobných transferech z jednotlivých kapitol státního rozpočtu, státních fondů, Národního fondu i státních

finančních aktiv (dále jen dotace) počínaje rokem 1998 v celkovém objemu přes 2,13 biliónu Kč. Dotační prostředky byly poskytnuty v roce 2010 více než 817 tisícům příjemců v úhrnném počtu téměř 1,2 miliónu poskytnutých dotací. IS CEDR je tvořen čtyřmi samostatnými navzájem provázanými informačními systémy, které zabezpečují: administraci dotací u poskytovatelů dotací (IS CEDR I, IS CEDR–MF, IS CEDR–resorty, využívá: 20 poskytovatelů dotací), centrální evidenci dotací (IS CEDR III), kontrolní činnosti (IS CEDR II, využívá: MF, 8 FR, 88 FÚ).

Kvalitní a efektivní práce finančních úřadů se odvíjí také od toho, jak poskytovatelé dotací plní svou povinnost předávat údaje o poskytnutých dotacích na základě vyhlášky č. 286/2007 Sb., o centrální evidenci dotací. Přetrvávajícím problémem je nedodržování termínů pro předávání údajů o poskytnutých dotacích a o jejich příjemcích (1x za čtvrtletí), neúplnost či nesprávnost takto předaných dat a stále nedořešený zůstává i transport dat z informačního systému EDS–SMVS (dříve ISPROFIN), kdy k poslednímu předání dat došlo naposledy v roce 2008. Slabou stránkou v tlaku na poskytovatele k plnění jejich povinnosti zaznamenávat údaje o poskytnutých dotacích, je absence zákonné sankce za neplnění této povinnosti. Ke zlepšení této situace nedošlo ani v roce 2010. Do IS CEDR byly zadány informace o poskytnutých dotacích v celkové výši 130 mld. Kč (tato výše není konečná, vzhledem k tomu, že data za druhou polovinu roku 2010 budou předána do 4/2011) oproti 198 mld. Kč vykázaných v roce 2009, což je pokles cca o 34%.

Poskytovatelé dotací v čím dále větší míře využívají možnosti získat informace o výsledcích vykonaných kontrol u jimi poskytnutých prostředků, výši stanoveného odvodu a důvodech vyměření, tj. kde a jakým způsobem příjemce dotace porušil rozpočtovou kázeň. K tomu slouží aplikace CEDR–VYKONT, která je vyhledávaným a využívaným informačním zdrojem. Tato aplikace umožňuje přístup k datům zadaným do IS CEDR II v rámci činnosti správců daně. Je využívána ke zjišťování stavu hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu, ale zejména jako podklad pro zpracování hodnotících zpráv týkajících se hospodaření s evropskými prostředky.

Závěr

Rok 2010 byl poznamenán dvěma zásadními skutečnostmi, které měly zásadní vliv na zajištění výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně. Bylo to vládou stanovené snížení počtu pracovníků, které se výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně dotklo stejně, jako ostatních činností finančních úřadů a finančních ředitelství a mělo zásadní vliv na pokles objemu činnosti ve všech sledovaných ukazatelích a to adekvátně ke snížení počtu správců daně. Další zásadní skutečností byla příprava převodu zákonné kompetence k výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně z původních 88 finančních úřadů v sídlech okresů na 14 finančních úřadů v sídlech krajů, zejména relativně pozdní schválení nové právní úpravy a s tím související nejistota správců daně (dotací) na nekrajských finančních úřadech ohledně budoucnosti jejich agendy. Zhruba desetiprocentní pokles ve všech základních ukazatelích činnosti finančních úřadů i finančních ředitelství tomu odpovídá.

Přes výše uvedené negativní aspekty lze činnost finančních úřadů i finančních ředitelství v oblasti správy odvodů za porušení rozpočtové kázně hodnotit co do kvantity i kvality jako stabilizovanou. Zaměření kontrolní činnosti je systematicky rozloženo na všechny oblasti, kam jsou poskytovány veřejné prostředky, přičemž zaměření činnosti, zejména finančních úřadů stále více ovlivňuje objem podaných podnětů k zahájení řízení ze strany poskytovatelů a dalších kontrolních orgánů. Vzdávající aktivita poskytovatelů ale přináší i problémy, spočívající zejména v jejich nízkém povědomí o platné právní úpravě odvodů systémem sankcí za porušení rozpočtové kázně, jakož i o právní úpravě samotného poskytování prostředků dané zákonem o rozpočtových pravidlech. V návaznosti na tom tato situace přináší nesprávně nastavené postupy a řešení

jednotlivých situací z jejich strany, které komplikují řízení v rámci správy odvodů za porušení rozpočtové kázně. Poskytovatelé často vstupují do role, která jim nepřísluší, ať to je řešení již vzniklých porušení rozpočtové kázně jejich silami v podobě uznávání, či neuznávání splnění podmínek, požadování vracení poskytnutých prostředků, řešením pochybení regulací v rámci průběžného poskytování prostředků na realizaci projektů atd. Kreativita poskytovatelů je v této oblasti téměř neomezená, bohužel právní úprava adekvátní volnost řešení situací neumožňuje.

Neustále vzrůstající tendenci má četnost řízení vedených v případech dotací a jiných forem účelově poskytovaných prostředků z veřejných zdrojů obsahujících prostředky z rozpočtu Evropské unie, zejména těch, které prošly Národním fondem. Zde je kladen důraz na rychlost a bezchybnost řízení, neboť na jejich výsledcích stojí další realizace dotovaných projektů a programů. Finanční úřady jsou tak pod drobnohledem nejen samotných příjemců (daňových subjektů), ale též pod drobnohledem poskytovatelů, kteří informace o výsledcích řízení téměř ve všech případech vyžadují. V této oblasti je jako nesporný úspěch nutně chápat vytvoření systému umožňujícího, v souladu s právní úpravou, on-line přenos informací o výsledcích a průběhu řízení obsažených v IS CEDR II poskytovatelům a Národnímu fondu prostřednictvím aplikace VYKONT („výsledky kontrol“).

6. STÁTNÍ DOZOR NAD SÁZKOVÝMI HRAMI A LOTERIEMI

V průběhu roku 2010 provedli pracovníci finančních úřadů, kteří vykonávají podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, v platném znění (dále jen „loterní zákon“) státní dozor nad sázkovými hrami a loteriemi, celkem **70 338 kontrol** zaměřených na dodržování příslušných norem zajišťujících řádné provozování loterií a sázkových her. Ze strany finančních úřadů bylo uloženo **155 pokut** v úhrnné výši **2 477 tis. Kč**.

Ve srovnání s rokem 2009 poklesl počet kontrol o 796, tj. o 1,1%. K poklesu došlo zejména u kursových sázek, nárůst byl naopak zaznamenán u náročnějších kontrol sázkových her v kasinu a technických her (elektromechanické rulety, kostky a online interaktivní videoloterní terminály).

Tabulka č. 44

	2009	2010	Index (%) 10/09
Loterie a tomboly	96	34	35,4
Kasina	1 988	2 392	120,3
Kursově sázky	16 037	13 354	83,3
VHP	2 348	1 898	80,8
Bingo	29	4	13,8
Audiotex	37	65	175,7
Technické hry	49 806	52 054	104,5
Dostihové sázky	793	537	67,7
CELKEM	71 134	70 338	98,9

Počty kontrol provedených orgánem státního dozoru (finančními úřady) nad jednotlivými sázkovými hrami a loteriemi za rok 2010 včetně porovnání s rokem 2009 ukazuje **Tabulka č. 44**. Orgány státního dozoru bylo v roce 2010 uloženo celkem 155 pokut za porušení ustanovení

loterního zákona, a to v celkové výši 2 477 000 Kč. Oproti roku 2009 tak byl zaznamenán nárůst počtu uložených pokut o 23%, výše uložených pokut vzrostla oproti roku 2009 o 554 500 Kč (29%). Z hlediska důvodů pro uložení pokut se jednalo o rozmanitá porušení loterního zákona a porušení podmínek povolení provozování, nejčastěji se však jednalo o porušení informační povinnosti (údaje na vstupu do provozovny, nevyvěšené herní plány), oprávnění přijímat sázky (ztráty, nevrácení oprávnění, přijímání sázek bez oprávnění), nedostatky ve vedení denní evidence, porušení povinnosti monitorování provozovaných her a vedení předepsané evidence návštěvníků, nepřítomnost osoby odpovědné za dodržování zákazu hraní osobami mladšími 18–ti let apod. Největší výše dosáhly pokuty uložené pracovníky státního dozoru vykonávaného v působnosti Finančního ředitelství v Ostravě (886 000 Kč).

Do státního rozpočtu bylo dále odvedeno 313 900 Kč – výnos z loterií nebo jiných podobných her provozovaných bez platného povolení.

IV. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

a) Mezinárodní výměna informací v oblasti přímých daní

Vzájemná mezinárodní pomoc a administrativní spolupráce v oblasti přímých daní je jednou z cest zvýšení efektivity spravedlivého výběru daní s ohledem na stále rostoucí výskyt mezinárodních schémat daňových úniků.

Česká daňová správa nadále vyvíjí úsilí v této oblasti např. sjednáváním tzv. Memorand o vzájemné administrativní spolupráci. Tato Memoranda upravují kromě praktických pravidel provádění mezinárodní výměny informací (zejména tzv. automatické výměny informací) také ostatní druhy administrativní spolupráce, jako např. provádění tzv. simultánních daňových kontrol či přítomnost pracovníků správce daně jednoho státu na území státu druhého.

Během roku 2010 byla podepsána dvě další Memoranda o porozumění, a to Memorandum o porozumění mezi příslušnými orgány České republiky a Španělska o zefektivnění a zintenzivnění vzájemné pomoci v daňových záležitostech a Memorandum o porozumění mezi příslušnými orgány České republiky a Portugalské republiky o administrativní pomoci. Celkem má Česká republika uzavřeno již 14 memorand.

Na základě sjednaného Memoranda o porozumění o vzájemné administrativní spolupráci v oblasti přímých daní se Slovenskou republikou bylo pro rok 2010 dohodnuto uskutečnění pilotního projektu v oblasti přímé přeshraniční spolupráce vybraných finančních úřadů obou států. Ministerstvem financí bylo vybraným finančním úřadům v působnosti Finančního ředitelství v Brně a Finančního ředitelství v Ostravě vydáno pověření k provádění tohoto druhu mezinárodní spolupráce. Přímá přeshraniční výměna informací je hodnocena určenými pracovníky kladně, a to zvláště s ohledem na rychlé zjištění požadovaných informací. Z tohoto důvodu byl tento druh pověření vybraných finančních úřadů prodloužen i na období roku 2011.

Přímá regionální spolupráce mezi Českou a Slovenskou republikou, ale také mezi Českou republikou a Německem, která je prováděna již několik let na úrovni Finančního ředitelství v Ústí nad Labem a Finančního ředitelství v Plzni na jedné straně a regionálních daňových správ Saska a Bavorska na straně druhé, je jedním z **efektivních a rychlých nástrojů** mezinárodní spolupráce při správě přímých daní a boji proti mezinárodnímu vyhýbání se daním a daňovým únikům. Výměna informací se zahraničními daňovými správami přispívá k zjištění velkého množství

údajů o daňových subjektech, které by daňová správa sama nebyla schopna zjistit bez zahraniční pomoci a spolupráce. Přímá přeshraniční spolupráce má zajistit v co možná nejkratší době zjištění požadovaných informací o daňovém subjektu na straně zahraničního správce daně nebo naopak u českého správce daně a tudíž zkrátit délku trvání daňového řízení daňového subjektu se zjištěnými komplexními informacemi.

Oblast administrativní spolupráce, především pak problematika praktického provádění mezinárodní spolupráce – zejména mezinárodní výměny informací, byla v roce 2010 opět předmětem projednávání v rámci Pracovní skupiny pro administrativní spolupráci – přímé daně při Evropské komisi. Pracovní skupina se zaměřila na finalizaci společných standardizovaných formulářů pro výměnu informací na žádost, spontánní výměnu informací a zpětnou vazbu z výměny informací pro elektronickou verzi. Během roku 2010 musela být splněna řada opatření nutných pro implementaci formulářů tak, aby od 15. 12. 2010 byla výměna informací mezi členskými státy poskytována pouze na elektronických formulářích prostřednictvím zabezpečeného komunikačního kanálu, tzv. CCN mailu.

Mezinárodní prioritou v daňové oblasti, a to jak na půdě Evropské unie, tak v rámci Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD) nebo skupiny G 20, nadále zůstává boj proti škodlivým daňovým praktikám a s tím spojené zefektivňování mezinárodní spolupráce v oblasti daní. V celosvětovém měřítku je zdůrazňována potřeba podporovat a zlepšovat „good governance“ v daňové oblasti a zasazovat se o její geografické rozšíření. Tento trend se odráží také v současném vývoji v oblasti mezinárodní daňové spolupráce s jurisdikcemi s daňově preferenčním režimem. Česká republika se aktivně zapojila do uzavírání dohod o výměně informací v daňových záležitostech (TIEA – Tax Information Exchange Agreement) s těmito jurisdikcemi. Pro účely sjednávání takovýchto dohod byl vypracován „Vzorový návrh směrnice pro expertní jednání o dohodách o výměně informací v daňových záležitostech a návrh Dohody o výměně informací v daňových záležitostech“, které byly schváleny Usnesením vlády č. 227 ze dne 22. 3. 2010.

V roce 2010 byla na podkladě výše zmíněné vzorové Směrnice pro vyjednávání dohod o výměně informací v daňových záležitostech a vzorové Dohody o výměně informací v daňových záležitostech sjednána dohoda o výměně informací se třemi jurisdikcemi, a to s Ostrovem Man, Guernsey a Britskými Panenskými ostrovy, a v následujících letech se ve sjednávání bude pokračovat například s Jersey, Bermudami, Kajmanskými ostrovy, a dalšími jurisdikcemi, které pro české daňové subjekty představují z hlediska daňové optimalizace lákavé destinace.

Přínos uzavření těchto dohod je spatřován zejména v možnosti daňové správy získat **další účinný nástroj**, na jehož základě lze **obdržet informace potřebné pro účely správy daní**, tj. zejména možnost prověřit, zda příjem nebo majetek českých daňových subjektů byl řádně zdaněn, a to i bez ohledu na to, zda jsou potřebné informace v držení bank nebo jiných finančních institucí. Česká republika tak navazuje na velmi pozitivní zkušenosti s tímto druhem mezinárodní spolupráce realizované v souladu se smlouvami o zamezení dvojího zdanění. V této souvislosti je třeba konstatovat, že bez účinné mezinárodní spolupráce nelze vykonávat efektivní správu daní. Zanedbatelný není také psychologický efekt vůči poplatníkům zpochybňující „bezpečnost ukrytí majetku“ mimo ČR.

Součástí strategie Evropské komise v boji proti daňovým únikům je i mezinárodní výměna informací a česká daňová správa tuto formu mezinárodní spolupráce využívá stále intenzivněji. Legislativním rámcem v České republice pro tuto činnost je zákon č. 253/2000 Sb., o mezinárodní pomoci při správě daní, kterým byla do českého právního řádu implementována směrnice Rady 77/799/EHS o vzájemné pomoci mezi příslušnými orgány členských států v oblasti přímých daní a daní z pojistného. Po vyhodnocení fungování stávající směrnice a na základě diskuse členských států byl zpracován a předložen Evropskou komisí dne

2. 2. 2009 návrh nové směrnice Rady o správní spolupráci v oblasti daní, která byla schválena na Radě ECOFIN dne 7. 12. 2010 a která nahradí stávající směrnici Rady 77/799/EHS. Jejím přijetím se změny rovněž projeví v tuzemských zákonech.

V neposlední řadě jsou významným podkladem pro mezinárodní výměnu informací mezinárodní smlouvy, zejména příslušné články uzavřených smluv o zamezení dvojího zdanění (čl. 26 Modelové smlouvy OECD – Výměna informací).

Mezinárodní poskytování informací se opírá o tři formy výměny informací: výměnu informací na dožádání, poskytování informací z vlastního podnětu (spontánní výměnu informací) a automatickou (pravidelnou) výměnu informací. Česká daňová správa plně využívá všechny uvedené formy. Pokud jde o četnost korespondence spojené s výměnou informací na dožádání a z vlastního podnětu bylo v roce 2010 zaznamenáno 1 165 písemností při přesunu cca 12 % tohoto objemu na finanční ředitelství v souvislosti s rozvojem formy přímé výměny informací, což dokládá zásadní stabilitu tohoto ukazatele již od roku 2004. Postupně dochází ke stále většímu využívání elektronické komunikace pro výměnu informací, a to na mezinárodní úrovni v rámci EU prostřednictvím zabezpečené komunikace tzv. CCN–maily. V tuzemsku se pak v komunikaci s finančními ředitelstvími rovněž stále ve větší míře využívají příslušné technologie.

Výměna informací na dožádání a z vlastního podnětu

Česká republika obdržela ze zahraničí celkem 247 a do zahraničí odeslala celkem 246 žádostí o poskytnutí informací, resp. sdělení daňových informací z vlastního podnětu. V uvedených počtech výměn informací je zahrnuta i tzv. přímá spolupráce mezi FŘ v Plzni a FŘ v Ústí nad Labem s Bavorskem a Saskem a FŘ v Brně a FŘ v Ostravě s vybranými slovenskými daňovými úřady. Největší objem spolupráce nadále zůstává se Spolkovou republikou Německo a Slovenskou republikou. Výměna informací se Spolkovou republikou Německo se stala specifickou různými způsoby zasílání příslušných požadavků, a to na centrální úrovni přímo mezi ústředními orgány, prostřednictvím tzv. přímé výměny informací mezi pověřenými územními orgány, tj. mezi FŘ v Ústí nad Labem a FŘ v Plzni na jedné straně a příslušnými daňovými orgány Saska a Bavorska na druhé straně a asymetricky daňovými orgány Bavorska a Saska na český ústřední orgán MF ČR – ÚFDŘ. V roce 2010 se rozvíjela i přímá výměna informací mezi FŘ v Brně a FŘ v Ostravě a vybranými daňovými úřady ve Slovenské republice.

I v roce 2010 zůstává zachována značná teritoriální rozmanitost zemí při výměně informací, která byla poprvé zaznamenána v roce 2008.

Automatická výměna informací

Automatická neboli pravidelná výměna informací se uskutečňuje na základě uzavřených memorand o porozumění nebo na základě principu reciprocity. Na rozdíl od informací na dožádání nebo poskytovaných z vlastního podnětu, kde existuje konkrétní podezření vztahující se k určitému daňovému subjektu, při automatické výměně informací jsou vyměňovány hromadně všechny informace určitého typu, přičemž dochází k prověřování všech relevantních daňových subjektů. Jedná se o jednorázové zasílání velkého objemu dat za účelem jejich ověření, které se uskutečňuje převážně v elektronické podobě ve struktuře záznamů doporučených OECD. Přes vysokou náročnost na zpracování přijatých informací je možné říci, že existence tohoto typu výměny informací je efektivní.

Zdaňování příjmů z úspor

Dne 13. listopadu 2008 předložila Komise legislativní návrh novely Směrnice. V předloženém návrhu novely Směrnice je usilováno o vylepšení Směrnice tak, aby bylo lépe zajištěno zdanění příjmů úrokového charakteru, které jsou vypláceny prostřednictvím struktur

osvobozených od daně. Dále je v návrhu novely Směrnice rozšířena působnost na příjmy rovnocenné úrokovým příjmům, které plynou z investic do některých inovativních finančních produktů stejně jako do některých produktů životního pojištění.

V roce 2009, kdy probíhala jednání týkající se novely Směrnice na Radě EU, byla v podstatě ukončena projednávání návrhu na technické úrovni a další jednání v roce 2010 již měla směřovat k dosažení politické dohody k předkládanému textu revize Směrnice, neboť tato je základem pro vyjednávání smluv se třetími zeměmi. V roce 2010 byly sice předloženy za španělského předsednictví Rady EU kompromisní návrhy týkající se především ukončení přechodného období, nicméně další projednávání bylo posunuto až na rok 2011.

Přijetím novely Směrnice bude výměna informací dále rozšířena o objem dat týkajících se výplat úrokových plateb plynoucích fyzickým osobám prostřednictvím právních uspořádání nebo struktur nejen v rámci EU, ale i daňových jurisdikcí mimo ni (tzv. daňové ráje).

V roce 2010 byly vyhodnoceny informace obdržené ze zahraničí týkající se příjmů českých daňových rezidentů za zdaňovací období roku 2008. Za toto období svou daňovou povinnost nesplnilo cca 885 osob, což představovalo částku okolo 45 mil. Kč a prozatím bylo doměřeno 1,5 mil. Kč z těchto nepřiznaných příjmů. Vzhledem k tomu, že daňová řízení ještě probíhají, dá se očekávat navýšení této částky. Pokud se jedná o daňový výnos ze srážkové daně, kterou aplikují některé státy namísto automatické výměny informací, bylo české daňové správě poukázáno v roce 2010 za zdaňovací období roku 2009 celkem 79 859 511 Kč.

b) Mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek

V porovnání s předchozími lety vzrostl v roce 2010 celkový počet žádostí vyřizovaných v rámci agendy mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek, zpracovávaných Ministerstvem financí a územními finančními orgány podle zákona č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek (dále jen „zákon č. 191/2004 Sb.“), o téměř **7%**. Výraznější nárůst byl zaznamenán zejména v počtu tuzemských žádostí o informace a v případě přijatých zahraničních žádostí o vymáhání. Naopak k celkovému poklesu došlo u tuzemských žádostí o vymáhání, v případě tuzemských žádostí o doručení nebyl ve srovnání s uplynulým rokem zaznamenán žádný případ. Počet přijatých žádostí o doručení i počet přijatých žádostí o informace je plně srovnatelný s počtem evidovaným v roce 2009. Zevrubnější přehled o počtu došlých a odeslaných žádostí o mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek v roce 2010 ukazují údaje v **Tabulce č. 45**.

Celkový počet podání vztahujících se k jednotlivým žádostem o mezinárodní pomoc se v roce 2010 v porovnání s předchozím rokem zvýšil téměř o **15 %** a v souhrnu tak bylo Ministerstvem financí evidováno již **1 156** podání, které se týkají agendy mezinárodní pomoci.

Na základě požadavku některých finančních ředitelství proběhla v roce 2010 k problematice metodiky mezinárodní pomoci při vymáhání nedoplatků školení pro pracovníky finančních úřadů, přičemž tyto vzdělávací akce byly zúčastněnými pracovníky územních finančních orgánů hodnoceny pozitivně a lze předpokládat, že tak přispěly ke zkvalitnění činnosti jednotlivých finančních úřadů v oblasti mezinárodní pomoci při vymáhání finančních pohledávek.

Také v roce 2010 byly Ministerstvem financí projednávány aktuální metodické dotazy a opatření zaměřené na aplikaci úpravy vyplývající z nařízení Komise (ES) č. 1179/2008, kterým

se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením směrnice Rady 2008/55/ES o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření, se zástupci územních finančních orgánů, především na seminářích a poradách s metodiky vymáhání z finančních ředitelství, včetně jednání členů garanční skupiny ADIS „Podpora výkonu exekucí“. V návaznosti na to byla přijata nezbytná opatření v informačním systému ADIS, aplikační oblast DAD ex Obecná správa daní – vymáhání. Tato opatření byla realizována zejména koncem roku 2009 a v 1. pololetí r. 2010 na základě schválených analytických zadání ve verzi 31 a 32 rozvoje ADIS a postupně byla na finančních úřadech nasazována do provozu. Jednalo se především o úpravy a doplnění vyplývající z nových vzorů formulářů žádostí o mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek a provedení nezbytných úprav nutných pro zpracování statistických údajů, které musí být každoročně do 15. března sděleny Evropské komisi podle § 13 odst. 4 zákona č. 191/2004 Sb.

Rok 2010 byl také poznamenán několika skutečnostmi, které měly negativní dopad na zpracování agendy mezinárodního vymáhání. Jedná se především o personální oslabení referátu mezinárodní pomoci při vymáhání finančních pohledávek, kde závěrem roku došlo k redukci počtu pracovních míst (ze tří pracovníků na dva). Činnost referátu byla v průběhu celého roku ovlivňována přípravami na zajištění hladkého přechodu na novou procesní normu (zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád), jež s sebou přinesla celou řadu změn oproti dosavadní procesní normě (zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů). Vedle toho došlo na sklonku roku také k realizaci změn v daňové správě podle zákona č. 199/2010 Sb., mezi něž patří i vznik Generálního finančního ředitelství, které agendu mezinárodního vymáhání s účinností od 1. 1. 2011 převzalo.

Tabulka č. 45

Přehled počtu žádostí o mezinárodní pomoc při vymáhání některých daňových pohledávek				
Žádost:	o informace	o doručení	o vymáhání	Celkem
– zahraniční	20	15	104	139
– tuzemské	38	0	64	102
Celkem	58	15	168	241

c) Zdaňování nadnárodních podniků, problematika převodních cen

S postupnou globalizací ekonomického prostředí se neustále zvyšuje podíl nadnárodních společností, a to ve všech odvětvích hospodářství. Význam nadnárodních podniků roste tedy i v rámci jednotlivých národních ekonomik. S tímto vývojem narůstá i frekvence transakcí, jež mezi sebou provádějí společnosti v rámci nadnárodních podniků. V České republice také pochopitelně působí mnoho společností majících spojenou osobu, ať už v zahraničí nebo v tuzemsku. Transakce těchto subjektů je nezbytné během daňových řízení důkladně kontrolovat. Správci daně při kontrolách tzv. převodních cen vychází kromě platných vnitrostátních právních předpisů také z doporučení a standardů OECD vydávaných formou směrnic k dané problematice. Česká daňová správa na přípravě těchto doporučení a standardů, coby člen OECD, také v rámci pracovní skupiny Výboru pro fiskální záležitosti participuje. Výsledkem několikaleté práce pracovní skupiny Working Party 6 zabývající se právě problematikou převodních cen bylo vydání v roce 2010 novelizovaných kapitol I – III a zcela nové kapitoly IX Směrnice o převodních cenách, týkající se aspektů převodních cen v procesech restrukturalizace podniků. Novelizace prvních třech kapitol Směrnice spočívá zejména v rozpracování aplikace srovnávací analýzy, použití transakčních ziskových metod a dále pak

v nové úpravě hierarchie metod stanovení převodních cen. Česká daňová správa následně ve Finančním zpravodaji č. 7/2010 uveřejnila český překlad výše zmiňovaného materiálu. Standardy a doporučení OECD jsou následně využívány nejen při daňových kontrolách u nadnárodních podniků, ale také při vydávání rozhodnutí o závazném posouzení způsobu, jakým jsou tvořeny ceny mezi spojenými osobami dle § 38nc zákona o daních z příjmů (dále „ZDP“).

Možnosti podat žádost o závazné posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednáváná mezi spojenými osobami dle výše uvedeného ustanovení využívá stále více poplatníků. Od počátku účinnosti ustanovení § 38nc ZDP jde již o 78 případů v České republice, přičemž přibývají i bilaterální žádosti o závazné posouzení, které v sobě zahrnují prvek mezinárodního jednání. Je nutno konstatovat, že tyto typy žádostí jsou na jedné straně pro poplatníka výhodnější v tom smyslu, že má v případě odsouhlasení jistotu, že stejně na daný případ bude pohlížet i zahraniční daňová správa, na druhou stranu bývá proces posuzování mnohem delší než u jednostranných žádostí o závazné posouzení. Z celkového počtu všech podaných žádostí jich bylo 35 vyřízeno kladně, 19 zamítnuto a 17 případů je ve stadiu posuzování. V případech zamítnutých žádostí si často poplatník podá žádost novou, upravenou, a ta již ve většině případů bývá správcem daně odsouhlasena.

V roce 2006 ratifikovala Česká republika Arbitrážní konvenci, která upravuje proces při řešení sporů, které mohou vzniknout v souvislosti s následnou úpravou zisku u sdružených podniků. Od 1. 1. 2010 je tato úmluva platná již pro všechny členské státy EU. V rámci České republiky byl na konci roku 2010 dořešen jeden případ dle Arbitrážní konvence, přičemž další jsou v řešení.

Při daňových kontrolách poplatníků se správce daně zaměřuje i na správné nastavení převodních cen. V roce 2010 prezentovalo Ústřední finanční a daňové ředitelství daňové veřejnosti plány na zvýšení důrazu na kontrolu převodních. Výsledky se částečně dostavily již v daném roce, jelikož dle statistické evidence bylo v roce 2010 provedeno rekordní množství daňových kontrol převodních cen, kdy číslo poprvé překročilo hranici 200 kontrol. Na převodních cenách bylo dle databáze finančních úřadů doměřeno v roce 2010 přes 90 mil. Kč, základ daně byl zvýšen přibližně o 365 mil. Kč a daňová ztráta snížena o přibližně 65 mil. Kč. Tato čísla odrážejí pouze výsledky daňové kontroly v případech zjištěných pochybení, avšak praktický dopad toho, že kontrola převodních cen je dnes součástí každé daňové kontroly u velkých daňových subjektů, nelze vyčíslit. Kromě toho se v mnoha případech u spojených osob doměření daně týká i uplatňování nákladů daňově neuznatelných (§ 24 odst. 1 ZDP) nebo nezahrnutí všech výnosů do základu daně.

Efektivita daňových kontrol však může být rovněž spatřována v případech daňových kontrol, na jejichž podkladě bylo zjištěno, že daňové subjekty nastavují převodní ceny v souladu s principem tržního odstupu (tedy správně), a to na základě preventivně působících opatření daňové správy.

Na základě zvýšeného počtu podávaných žádostí o vydání rozhodnutí dle § 38nc ZDP nebo četnosti prováděných kontrol či doměrků v oblasti nadnárodních podniků lze konstatovat, že se povědomí o převodních cenách neustále rozšiřuje, a to jak u pracovníků daňové správy, tak daňových poplatníků a odborné veřejnosti. Vzhledem k dynamice vývoje v oblasti převodních cen na mezinárodní úrovni, konkrétně v rámci OECD (změna kapitol výše uvedené Směrnice OECD) a EU, kde pravidelně dochází k diskusi daňových správ členských států se zástupci nadnárodních společností a poradenských firem, se česká daňová správa i v této věci snaží interpretovat závěry vzešlé z mezinárodních jednání ve své metodické činnosti ve vztahu k jednotlivým finančním ředitelstvím, potažmo finančním úřadům. Kromě pravidelných jednání s pracovníky finančních orgánů a školení příslušných pracovníků finančních úřadů k různým tématům týkajícím se převodních cen pořádala či pomáhala odborně zajistit několik specifických

akcí zabývajících se převodními cenami za účasti partnerů ze zahraničních daňových správ či ze soukromého sektoru.

Co se dalších metodických aktivit v oblasti převodních cen týče, v roce 2010 byly aktualizovány metodické pokyny, a to vzhledem k novelizaci některých souvisejících ustanovení, a dále pak v souvislosti s potřebou dořešit některé aspekty praktického provádění dotčených ustanovení, které si žádá současná praxe na základě vývoje v oblasti převodních cen. Zohledněny byly i diskuse v rámci mezinárodních organizací a zkušeností daňové veřejnosti a územních finančních orgánů.

V roce 2010 opět pokračovala spolupráce Ministerstva financí – Ústředního finančního a daňového ředitelství a Vysoké školy ekonomické v Praze, v jejímž rámci studenti univerzity, jež se účastnili mezinárodní konference pořádané Katedrou veřejných financí "Teoretické a praktické aspekty veřejných financí" – téma Převodní ceny – konzultovali s pracovníky územních finančních orgánů a Ministerstva financí různé otázky problematiky převodních cen pro účely vypracování soutěžních prací. Výsledky své práce studenti prezentovali za účasti vybraných pracovníků české daňové správy na mezinárodní konferenci pořádané VŠE v dubnu 2010.

d) Mezinárodní spolupráce při správě daně z přidané hodnoty

V roce 2010 v rámci české daňové správy pokračovala realizace, správa a vývoj činností v oblasti mezinárodní administrativní spolupráce týkající se DPH. Oblast těchto činností se řídí Nařízením Rady (ES) č. 1798/2003, Nařízením Rady (EU) č. 904/2010 (recast nařízení 1798/2003), Nařízením Komise (ES) č. 1925/2004, včetně používání systému VIES (VAT Exchange Information System), Nařízením Rady (ES) č. 37/2009, kterým se mění nařízení č. 1798/2003 a samozřejmě vybranými ustanoveními zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o DPH“).

Systém VIES umožňuje elektronickou výměnu informací v oblasti DPH. Hlavním smyslem tohoto systému je zamezit daňovým únikům a podvodům v rámci jednotného vnitřního trhu Evropské unie díky přesné výměně informací. S účinností od 1. 5. 2004 byla do zákona o DPH implementována nová pravidla a postupy týkající se tzv. intrakomunitárního dodání a pořízení zboží a s platností od roku 2010 i poskytnutí služeb s místem plnění v jiném členském státě podle § 9 odst. 1 zákona o DPH, pokud je povinen přiznat a zaplatit daň příjemce služby. Systém VIES je napojen na systém ADIS (Automatizovaný daňový informační systém), běžně používaný pro zpracování daňové agendy. Tím je umožněno správcům daně získávat aktuální data z Evropské unie pro potřeby tuzemského daňového řízení. S tím souvisí zákonná povinnost plátců DPH podat souhrnné hlášení v případě uskutečnění dodání zboží do jiného členského státu (tzv. intrakomunitárního dodání zboží) a od roku 2010 i předmětných služeb. Za rok 2010 podalo přibližně 64 902 plátců DPH souhrnné hlášení o dodání zboží do jiného členského státu a přibližně 75 354 plátců DPH vykázalo v daňovém přiznání pořízení zboží z jiného členského státu.

Na základě prověřování konkrétních případů vykazování intrakomunitárních transakcí prostřednictvím údajů poskytnutých členskými státy Evropské unie (systém VIES) a údajů z daňových přiznání českých plátců DPH vztahujících se k roku 2010, pokračoval trend vysokého počtu žádostí o informace zaslaných do jiných členských států EU, jako tomu bylo v minulém roce. Celkem bylo za rok 2010 přibližně zpracováno 3 866 příchozích a odchozích žádostí o informaci a spontánních informací, včetně dotazů na registrační data plátců DPH. Od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 bylo z ČR do EU zasláno 2 456 žádostí o informaci a spontánních informací.

Z jiných členských států EU jsme naopak v roce 2010 obdrželi přibližně 1 410 žádostí o informaci a spontánních informací.

V souvislosti s novými postupy, platnými od 1. 1. 2010, pro vrácení daně z přidané hodnoty stanovené směrnicí 2006/112/ES osobám povinným k dani neusazeným v členském státě vrácení daně, ale v jiném členském státě, jež jsou upraveny ustanoveními § 82, § 82a a § 82b zákona o DPH (Směrnice Rady 2008/9/ES), byl spuštěn nový elektronický systém pro tento proces vrácení daně. Pro odchozí žádosti o vrácení daně podávané z České republiky do členských států EU byla spuštěna interaktivní aplikace „Vrácení DPH v rámci EU“ na Daňovém portále české daňové správy a pro příchozí žádosti z EU do České republiky, jako státu vrácení daně, pak byla v rámci ADIS implementována rovněž interaktivní aplikace na Finančním úřadě pro Prahu 1, která umožní příchozí žádosti přijímat, evidovat, zpracovávat a elektronicky vyřizovat. Rozsáhlá informační kampaň pro veřejnost k novému procesu vrácení DPH v rámci EU, která započala již na sklonku roku 2009, pokračovala i v roce 2010.

Od 1. 1. 2010 rovněž vstoupily v platnost nové postupy ohledně podávání souhrnných hlášení upravené § 102 zákona o DPH (Směrnice Rady 2008/117/ES). Nové postupy znamenají povinnost podávat souhrnné hlášení do 25 dnů po skončení kalendářního měsíce, v případě, že plátce uskutečnil dodání zboží do jiného členského státu osobě registrované k dani v jiném členském státě, respektive zároveň i poskytnutí služby s místem plnění v jiném členském státě podle § 9 odst. 1 zákona o DPH, pokud je povinen přiznat a zaplatit daň příjemce služby. Pokud však plátce uskutečňuje pouze poskytnutí služby s místem plnění v jiném členském státě podle § 9 odst. 1 zákona o DPH, pokud je povinen přiznat a zaplatit daň příjemce služby, podává plátce souhrnné hlášení současně s daňovým přiznáním ve lhůtě pro podání daňového přiznání. Zohlednila se i povinnost České republiky splnit Nařízení Rady č. 37/2009, zmíněné v úvodu, které znamená podmínku předat data ze souhrnných hlášení v rámci EU do jednoho měsíce po období pro podání. Podání souhrnného hlášení za období od roku 2010 je tedy možné učinit pouze elektronicky a za podmínek stanovených zákonem o DPH. V souvislosti s uvedenými změnami se samozřejmě již během roku 2009 připravovala aktualizace systému VIÉS v centru i na lokální úrovni daňové správy, tak probíhala i rozsáhlá informační kampaň pro veřejnost, která pokračovala i v roce 2010.

V oblasti školení pracovníků daňové správy, zejména finančních úřadů, byl v roce 2010 kladen důraz na efektivní zvládnutí administrativních a kontrolních procesů, které vyplývají, kromě národní legislativy, také z požadavků EU. Podporou při této činnosti je pracovníkům české daňové správy, kromě automatizovaného daňového informačního systému, také interní aplikace, která slouží pro přenos, evidenci dat a tvorbu statistických výstupů z oblasti mezinárodní výměny informací DPH. Aplikace umožňuje i rozlišení případů avizujících případné podvodné daňové jednání, které jsou vyřizovány přednostně. Jednoznačným posunem v technickém zpracování výměny informací v oblasti DPH byla implementace návrhu Evropské unie ohledně využití tzv. interaktivních formulářů .pdf/Java, které sjednotily strukturu a formát předávaných dat a tímto celý proces výměny zefektivnily. Dále byl v oblasti školení kladen také důraz na předvedení, dedukci a řešení možných případů a chyb, které se v souvislosti s výměnou informací z oblasti intrakomunitárního dodání, pořízení a při zpracování této agendy mohou vyskytovat.

Členství v EU přináší rovněž povinnosti i daňovým subjektům. Z tohoto důvodu je veřejnost průběžně informována o změnách v této oblasti prostřednictvím internetových stránek české daňové správy (<http://cds.mfcr.cz>) a Ministerstva financí (www.mfcr.cz), které mimo jiné zprostředkovává přímé vstupy na informace zveřejněné na stránkách české daňové správy. Stejně tak je k dispozici i informační e-mailová adresa, která slouží k zodpovídání dotazů veřejnosti. V souvislosti s pravidly DPH u intrakomunitárních obchodů je pro veřejnost zavedena

služba ověřování daňového identifikačního čísla (DIČ) osob registrovaných v jiných členských státech EU. Ověření bylo a je možné provést prostřednictvím aplikace Evropské Komise, jejíž webová adresa je uvedena na stránkách české daňové správy, dále u příslušného útvaru na centrální úrovni daňové správy nebo u místně příslušného finančního úřadu, a to telefonicky, faxem, poštovní zásilkou, e-mailem, popřípadě v rámci osobní návštěvy. Od ledna do prosince roku 2010 bylo ověřeno v rámci celé daňové správy přes systém VIES 82 051 zahraničních DIČ.

e) Program FISCALIS

Mezinárodní spolupráce probíhala rovněž i formou celé řady interních aktivit s cílem seznámit pracovníky daňové správy s praktickými zkušenostmi při správě daní v jiných členských zemích EU. Stejně tak jako v předešlých letech i v roce 2010 se pracovníci daňové správy intenzivně zapojili do akcí realizovaných v rámci komunitárního programu FISCALIS v oblasti vzájemné výměny zkušeností uvnitř EU. V průběhu roku se aktivit programu Fiscalis zúčastnilo celkem 115 pracovníků české daňové správy. Konkrétně se jednalo o 14 účastníků seminářů, 45 účastníků Working Visit a 56 účastníků ostatních akcí. Česká republika naopak hostila v rámci šesti setkání tzv. "FISCALIS Working Visit" 26 zástupců daňových správ z jiných členských států EU. Ve dnech 17. – 18. 5. 2010 se v rámci programu Fiscalis uskutečnil v České republice seminář, který byl zaměřen na problematiku převodních cen v oblasti přímých daní a zúčastnilo se ho 74 zástupců členských zemí EU a zemí kandidátských.

f) Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojímu zdanění

Jedním z cílů české zahraniční politiky je rozvoj všestranných a vzájemně výhodných hospodářských vztahů. S cílem omezení daňového zatížení a vyloučení mezinárodního dvojího zdanění, ke kterému dochází v hospodářských, obchodních a kulturních stycích a které působí nepříznivě na rozvoj vzájemné hospodářské spolupráce, je mezi státy obvyklé sjednat smlouvu o zamezení dvojího zdanění.

Česká republika má doposud v platnosti již téměř 80 takovýchto mezinárodních daňových smluv, přičemž další se připravují. Současně jsou uzavírány i dodatkové protokoly k již existujícím smlouvám.

V průběhu roku 2010 **vstoupila v platnost** následující smlouva:

- **Smlouva mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku, podepsaná v Praze dne 20. 11. 2007, č. 58/2010 Sb.m.s.

V roce 2010 byly **podepsány**:

- **Protokol ke Smlouvě mezi vládou České republiky a vládou Běloruské republiky** o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku, podepsaný v Minsku 11. 8. 2010; a
- **Protokol mezi Českou republikou a Belgickým královstvím** ke Smlouvě mezi Českou republikou a Belgickým královstvím o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku, podepsaný v Bruselu 15. 3. 2010.

Průběžně probíhají expertní jednání, mající za cíl sjednat uvedený typ mezinárodních smluv, resp. dodatkový protokol k existujícím smlouvám, případně renegociovat staré,

již nevyhovující smlouvy s mnoha dalšími státy.

K podpisu byly v daném období z české strany **připraveny**:

- **Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Království Bahrajn** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu;
- **Protokol mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou** ke Smlouvě mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu a z majetku;
- **Protokol ke Smlouvě mezi Českou republikou a Republikou Kazachstán** o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku;
- **Smlouva mezi Českou republikou a Kolumbijskou republikou** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu;
- **Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Kyrgyzské republiky** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu;
- **Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Království Saúdské Arábie** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu;
- **Smlouva mezi Českou republikou a Turkmenistánem** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku; a
- **Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Hongkongu** – zvláštní administrativní oblasti Čínské lidové republiky o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu.

Na expertní úrovni byly v roce 2010 **dojednány** kromě výše uvedených dokumentů s Bahrajnem, Kolumbií, Saúdskou Arábií a Hongkongem i:

- **Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Barbadosu** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu; a
- **Smlouva mezi Českou republikou a Dánským královstvím** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu.

Na expertní úrovni byly v předmětném období **rozjednány** smlouvy o zamezení dvojímu zdanění s Ghanou, Irákem, Panamou, Pákistánem a Polskem. Pokračovala jednání o protokolu k existující smlouvě s Nizozemím, Rakouskem a Ukrajinou.

Aktuální Přehled platných smluv o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku je umístěn na příslušných Internetových stránkách MF a GŘ. Spolu s Přehledem smluv lze na stejném místě nalézt i Přehled pokynů, resp. sdělení ministerstva financí v oblasti mezinárodních daňových vztahů, uveřejněných ve Finančním zpravodaji.

V. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE DAŇOVÝCH SPRÁV A STYK S VEŘEJNOSTÍ

a) Mezinárodní spolupráce daňových správ

Spolupráce s daňovou správou Norska

V polovině března navštívila desetičlenná delegace z Norska Ústřední finanční a daňové ředitelství. I přesto, že Norsko nepatří mezi členské země Evropské unie (EU), zajímali se norští kolegové o problematiku daňové kontroly, mezinárodní pomoci při vymáhání

daňových pohledávek a mezinárodní výměnu informací v oblasti přímých i nepřímých daní v rámci EU.

Globalizace, která na jedné straně způsobuje propojování ekonomik a přelévání kapitálu, s sebou na druhé straně přináší velký problém, a tím jsou mezinárodní daňové úniky. Samozřejmě, že ani Norsko není od této skutečnosti ušetřeno. Proto je logické, že má zájem těmto mezinárodním daňovým únikům efektivně čelit tím, že se seznamuje s postupy a standardy, které jsou v rámci EU či Organizace pro hospodářský rozvoj (OECD) v boji proti daňovým únikům využívány.

Spolupráce s daňovou správou Číny

V polovině srpna 2010 zavítala šestičlenná delegace z čínské daňové správy na Ústřední finanční a daňové ředitelství. Jejich návštěva České republiky nebyla náhodná. Naopak, zapadala do harmonogramu studijní cesty po střední Evropě. Před návštěvou České republiky navštívili čínští kolegové Slovensko a Maďarsko. V hledáčku jejich zájmu byla oblast organizace a řízení české daňové správy a daňový systém, především ekologické daně. Česká republika tuto povinnost platit daň z elektřiny, ze zemního plynu a z pevných paliv zavedla od ledna 2008 v souladu s podmínkami členství v Evropské unii.

Spolupráce s daňovou správou Tádžikistánu

Na začátku měsíce listopadu navštívila českou daňovou správu čtyřčlenná delegace z Tádžikistánu. Hlavním představitelem této delegace byl generální ředitel tádžikistánské daňové správy Nusratullo Davlatov. Dalšími členy byli ředitel úřadu pro kontrolu velkých daňových subjektů Karim Patoev, ředitel odboru mezinárodního zdaňování Bakhtier Mukhamedjonov a posledním členem byl zástupce ředitele pro daňovou kontrolu Najbuddin Nozimov.

Už ze složení delegace bylo zřejmé, že kolegové z Tádžikistánu přikládali této pracovní návštěvě velký význam. Program pracovní návštěvy byl tedy sestaven tak, aby svým obsahem co nejvíce pokryl náplň činnosti české daňové správy. Ze strany české daňové správy si vyslechli prezentace zaměřené na oblast daňového systému v České republice, vymáhání daňových nedoplatků, daňové kontroly, e-Audit a mezinárodního zdaňování. Aby jejich představa o fungování české daňové správy mohla být okořeněna i o praktickou stránku věci, navštívili v průběhu své návštěvy Finanční úřad v Příbrami a také vzdělávací zařízení ve Smilovicích.

Spolupráce s daňovou správou Slovenska

Ani v roce 2010 nebyla přerušena kontinuita vzájemné spolupráce mezi českou a slovenskou daňovou správou, která nejen v důsledku společných historických kořenů, ale i z pragmatického hlediska tvoří základní pilíře mezinárodní spolupráce se zahraničními daňovými správami.

V průběhu roku 2010 proběhlo jako každoročně několik pracovních jednání zaměřených na specifické oblasti činnosti daňové správy, které byly realizovány v rámci sjednané mezinárodní smlouvy „Ujednání o spolupráci v oblasti činnosti daňové správy mezi Ministerstvem financí České republiky a Ministerstvem financí Slovenské republiky“. Došlo i na setkání vrcholného vedení české a slovenské daňové správy, které se uskutečnilo počátkem listopadu 2010 ve vzdělávacím zařízení české daňové správy v Luhačovicích. Na tomto setkání reprezentoval českou daňovou správu její vrchní ředitel Jan Knížek a ředitel odboru řízení a ekonomiky územních finančních orgánů Bronislav Mikel. Slovenskou stranu zastupoval její generální ředitel Miroslav Mikulčík a náměstek generálního ředitele Igor Krnáč.

b) Česká daňová správa a mezinárodní daňové organizace

V oblasti multilaterální spolupráce se česká daňová správa, jako každý rok, soustředila na plnění povinností vyplývajících z členství v Evropské organizaci daňových správ (IOTA) a Americké organizaci daňových správ (CIAT).

Česká daňová správa a IOTA

V roce 2010 pokračovala česká daňová správa v práci, jejíž rozsah je stanoven statutem řádného člena této organizace. Hlavním cílem bylo poskytnout svým pracovníkům možnost zúčastnit se akcí pořádaných IOTA, a díky tomu načerpat informace a zkušenosti z jiných daňových správ členských zemí IOTA. V roce 2010 se odborných seminářů realizovaných v rámci pracovního programu IOTA zúčastnilo celkem 25 zástupců české daňové správy.

Mimo to si česká daňová správa uchovala i aktivitu v oblasti publikační činnosti, když svými články přispívala jak do časopisu „Tax Tribune“, tak na internetové stránky IOTA. Navíc, pokud se jedná o spolupráci s „Poradní komisí IOTA“, reagovala česká daňová správa na nespočet odborných dotazů, které prostřednictvím této komise přicházely z členských zemí IOTA v průběhu celého roku.

Česká daňová správa a CIAT

Podobně jako tomu je ve vztahu k IOTA, představoval rok 2010 pro českou daňovou správu plnění administrativních záležitostí vztahujících se k členství České republiky v CIAT. Šlo převážně o zajišťování pravidelných příspěvků uveřejněných na internetových stránkách CIAT. Dále, součástí této činnosti bylo i zpracování odborných odpovědí na dotazy přicházející ze Sekretariátu CIAT a vztahujících se nejen k problematice daní, ale rovněž i statutárním záležitostem CIAT.

c) Péče o vztahy s veřejností

Informace pro daňovou veřejnost

Hlavním informačním zdrojem, kde široká daňová veřejnost nalezne všechny informace související s činností české daňové správy způsobem umožňujícím dálkový přístup, jsou internetové stránky české daňové správy <http://cde.mfcr.cz>. I v roce 2010 bylo naším primárním cílem pokračovat v trendu zlepšování kvality, rozsahu, včasnosti a aktuálnosti zveřejňovaných informací.

V rámci klientského přístupu jsme umožnili veřejnosti anonymně se vyjádřit k činnosti daňové správy a zpřístupnili jsme na internetových stránkách české daňové správy novou službu, prostřednictvím které může veřejnost sdělit svůj názor na naši činnost. Veřejnost byla předem upozorněna, že služba neslouží k podání stížností nebo podnětů k zahájení daňového řízení.

Dalším důležitým zdrojem informací pro veřejnost jsou úřední desky územních finančních orgánů umístěné v jejich sídlech nebo úřadovnách, kde každý orgán zveřejňuje základní a důležité informace o své činnosti a umožňuje tak všem, kteří nemají stálou možnost internetu, přístup k informacím.

Již tradičně důležitým zdrojem informací pro veřejnost je osobní kontakt veřejnosti se správcem daně, a to jak v úředních hodinách, tak i mimo ně. V době podávání daňových

přiznání k dani z příjmů byly již tradičně rozšířeny úřední hodiny. Nepostradatelnou roli v informování veřejnosti je rovněž poskytování informací prostřednictvím informačních telefonních linek a zodpovídání písemných dotazů ze strany veřejnosti.

I v loňském roce naši odborníci, díky přetrvávajícímu zájmu ze strany daňové veřejnosti, vyjžděli v rámci informační kampaně k podávání daňového přiznání k dani z příjmů za zdaňovací období 2009 do vybraných měst a obcí, které projevíly o tuto službu zájem, aby tam na kontaktních místech usnadnili podání daňových přiznání, zejména k dani z příjmů fyzických osob.

Součástí informační kampaně bylo i celoplošné pořádání bezplatných seminářů pro veřejnost, které mělo za cíl podpořit elektronickou komunikaci s daňovou správou.

V rámci pozitivní prezentace přístupu české daňové správy k veřejnosti, zvláště k mladé generaci, uspořádaly vybrané finanční úřady několik dnů otevřených dveří, kde se studenti středních škol dozvěděli základní informace z daňové oblasti a mohli se „na vlastní oči“ přesvědčit o výhodnosti dobrovolného plnění daňových povinností.

Ocenění právnických osob

Tradičně, v roce 2010 již po osmé, uspořádalo Ministerstvo financí slavnostní vyhlášení právnických osob, které největší měrou přispěly do státního rozpočtu na dani z příjmů právnických osob. Akce se konala v reprezentačních prostorách Břevnovského kláštera dne 12. května. Symbolické ocenění a poděkování za příkladné plnění daňových povinností v roce 2009 převzali zástupci dvaceti právnických osob z rukou ministra financí Eduarda Janoty, náměstka ministra financí Petera Chrenka a vrchního ředitele Ústředního finančního a daňového ředitelství Jana Knížka.

VI. INFORMATIKA

a) Automatizovaný daňový systém (ADIS)

Automatizovaný daňový informační systém (ADIS) je aplikačně technickou podporou daňové správy s celorepublikovou působností včetně jednotné technické infrastruktury.

Aplikační verze programů se skládá z dílčích modulů pro zpracování daňových přiznání jednotlivých daní, z modulů společných průřezových činností, které jsou potřebné pro správu, evidenci, vybírání a vymáhání daní, převod finančních prostředků oprávněným příjemcům a z modulů nezbytné systémové podpory, včetně modulů pro elektronické zpracování písemností na Internetu české daňové správy a podpory služeb Daňového portálu. V oblasti správy daní zajišťuje i mezinárodní výměnu informací v rámci EU i OECD. Každoročně reaguje na legislativní změny nejen v oblasti daňových zákonů, ale i na ostatní změny v legislativě, které správu daní ovlivňují.

V rámci plánovaného rozvoje IS ADIS na období roku 2010 byly realizovány zejména úkoly související se změnami vyplývajícími z úprav legislativy a s rozvojem klientského přístupu daňové správy k daňové veřejnosti.

Zásadní vliv na rozvoj systému měl **zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád** (dále jen Daňový řád). Ustanovení tohoto zákona musela být implementována do všech daňových procesů. V průběhu roku probíhaly rozsáhlé analýzy. Základní změny jsou postupně zapracovávány

do aplikačního programového vybavení.

V oblasti **obecné správy daní** byly realizovány:

- dosud nezpracované změny plynoucí z **novel daňových zákonů** a ZSDP, zejména:
 - vyblokování úroku z prodlení v průběhu insolvenčního řízení, párování předpisů a plateb a převádění a vracení přeplatků v průběhu insolvenčního řízení;
 - dopracování promíjení úroku z prodlení za zdaňovací období;
 - změny ve výpočtu úroku z posečkání, se zohledněním dodatečného daňového přiznání;
- hlavní změny se týkají **zpracování změn dle Daňového řádu** oproti zákonu o správě daní a poplatků. Zcela zásadní změny byly provedeny v části automatizované podpory, která vychází z pořadí úhrady daně a úzce se váže k předepisování a k práci s úrokem z prodlení;

V oblasti **obecné správy daní – vymáhání** byly zapracovány:

- změny v PDF formulářích žádosti o doručování a žádosti o informace podle nařízení Komise č. 1179/2008;
- novela § 72 zástavní právo zákona č. 304/2009 Sb.;
 - zásadní změny ve vymáhání přinesl **Daňový řád**.

V oblasti **obecná správa – konkursy** bylo realizováno:

- automatizované zpracování zahraničních úpadekových řízení, zpracování přihlášky do zahraničního úpadekového řízení;
- nahrávání a zpracování vedlejších a servisních událostí z Insolvenčního rejstříku a jejich změny v insolvenční platformě ADIS.

V oblasti **kontrol** bylo realizováno zpracování změn v Centralizovaných výstupech a Výběru DS ke kontrole, pro výpočet kritérií rizikovosti daňových subjektů na GFŘ byly zapracovány podmínky sběru a přenosu dat a vytvořeny nové obslužné aplikace WWW pro "Rizikovost DS" na GFŘ, v daňových úlohách jsou poskytovány informace o rizikovosti DS a v souvislosti s rekonstrukcí primární úlohy Evidence kontrol na FÚ byly upraveny sestavy z Evidence kontrol.

Ve všech **daňových úlohách** probíhala každoroční implementace změn plynoucích z novel daňových zákonů pro zdaňovací období započaté v roce 2010 spojených s následnou úpravou daňových přiznání, vstupních i výstupních tiskopisů, výpočetních a kontrolních algoritmů. Rozsáhlou změnou bylo zapracování povinnosti v každém rozhodnutí uvádět odůvodnění. Implementace Daňového řádu měla zásadní vliv na úpravy ve zpracování daně z příjmů ze závislé činnosti a daně z příjmů vybírané srážkou, kdy tyto daně přechází z daní předepisovaných na daně vyměřované.

V rámci mezinárodní výměny informací v oblasti DPH došlo v roce 2010 k významným změnám, protože byly uvedeny do provozu dva zásadní projekty:

- **systém VIES** (VAT information exchange system = systém pro výměnu informací mezi členskými státy EU v oblasti DPH), který poskytuje správcům daně na FÚ podporu v oblasti kontrolní činnosti při správě DPH;
 - s platností od 1. 1. 2010 je souhrnné hlášení VIES na FÚ podáváno, až na zákonem stanovené výjimky, měsíčně, vždy výhradně elektronicky s tím, že oproti roku 2009 bylo rozšířeno o informace o dodávkách služeb;
 - v návaznosti na zkrácení období pro podání souhrnného hlášení byla zvýšena i četnost předávání informací mezi členskými státy. Měsíčně jsou předávány informace jednak z aktuálně podaných hlášení a navíc spontánně opravy, hlášené plátcí do ukončených období;
 - změnil se i formát předávaných dat. V souvislosti s vyhodnocením efektivity výsledků z prověřování rozdílů v pořízeném zboží u našich plátců bylo s platností od 1. čtvrtletí

2010 dočasně zastaveno systematické zpracovávání informací o pořízeném zboží doručeného z EU. Informace je i nadále správcům daně přístupná;

- na základě zkrácení období pro podání souhrnného hlášení VIES platného od 1. 1. 2010 bylo odpovídajícím způsobem upraveno datové rozhraní výstupů předávaných ČSÚ.
- **systém VAT Refund** (Vracení DPH plátcům v jiných členských zemích).
 - v rámci tohoto projektu byla zveřejněna internetová aplikace, která umožňuje tuzemským plátcům podat žádost o vrácení DPH do jiného členského státu EU. Tato aplikace pracuje automatizovaně, pouze přidělování přístupu do této aplikace vyřizují na základě žádosti místně příslušní správci daně;
 - žádosti o vrácení daně doručené recipročně z jiných států EU do ČR jsou přijímány na MF, po kontrole jsou automatizovaně přenášeny na FÚ Praha 1, který je zákonem pověřeným správcem k vyřizování těchto žádostí. V rámci IS ADIS pro FÚ je pro tuto činnost realizována aplikace, která bude užívána výhradně na FÚ Praha 1.

V oblasti **interních registrů subjektů ADIS:**

- na základě novely zákona 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů byla upravena aplikace pro zpracování dat z registru živnostenského podnikání;
- byly rozšířeny úlohy k registraci skupiny podle zákona o DPH o vystoupení člena ze skupiny a registrace po zrušení skupiny;
- z důvodu zveřejňování plátců DPH včetně adresy místa podnikání na stránkách Evropské komise byla vytvořena aplikace pro naplnění adres místa podnikání fyzických osob v celostátním registru daňových subjektů.

V oblasti **evidence písemností ADIS:**

- bylo navázáno na základní analýzu komunikace spisové služby IS ADIS s Informačním systémem datových schránek (ISDS), která byla provedena v roce 2009. Zcela základní varianta podpory pro **komunikaci s datovými schránkami** implementovaná v ADIS v roce 2009 byla postupně rozšiřována o další funkcionality, které urychlují a ulehčují práci uživatelů – automatizované zpracování strukturovaných i nestrukturovaných souborů došlých datovou schránkou;
- další úpravy v oblasti evidence písemností byly zavedeny v souvislosti s novelou zákona 499/2004 Sb., o archivnictví. Jednalo se zejména o zavedení **evidence vlastních písemností pouze v elektronické podobě**, jejich převod do archivního formátu PDF/A a jejich podepisování kvalifikovaným elektronickým podpisem s vloženým **kvalifikovaným časovým razítkem**. V souvislosti s tím byla nově nastavena přístupová práva k jednotlivým písemnostem;
- dále byly obnoveny práce na zavedení elektronického spisu, které byly v roce 2009 pozastaveny z důvodu prací na komunikaci s ISDS. Došlo k přehodnocení rozpracovaného stavu a jeho přizpůsobení novému Spisovému a skartačnímu řádu ÚFO, do něhož byly zapracovány dopady novely zákona o archivnictví (včetně navazujících vyhlášek) a zákona č. 280/2009 Sb., Daňový řád. Následně byla pilotně ověřena možnost automatizovaného zařazování některých typů písemností do spisu a jeho částí.

V oblasti **evidence daní** bylo rozšířeno internetové bankovníctví ABO–K o vytváření souboru pro ČNB ve formátu FS5, který kromě tuzemských příkazů k úhradě a k inkasu umožňuje podávat příkazy k euroúhradě a příkazy k úhradě do zahraničí. Systém EDA plně komunikuje s USP.

V oblasti **Systémových prací** na jednotlivých finančních úřadech, finančních ředitelstvích i na centrální úrovni proběhla migrace databázového serveru Informix Dynamic Server (IDS) na verzi 11.50. Důvodem bylo ukončení podpory a údržby provozovaného databázového serveru IBM IDS verze 10.00. Byla posílena kapacita diskových polí serverů ADIS na FÚ v těch

případech, kdy byl indikován kritický stav zaplnění. V rámci podepisování písemností na FÚ bylo zavedeno používání časových značek (nastavení komunikace s ICA TSA) a nových algoritmů zaručeného elektronického podpisu (RSA klíče min 2 048 bitů, hash typu SHA-2).

Pro potřeby sledovat a vyhodnocovat práci finančních úřadů byly vytvořena nová webová aplikace **Výkonnost FÚ**, která zajišťuje prostřednictvím sběru celého systému přesně definovaných ukazatelů potřebné informace.

Služby **Daňového portálu** byly rozšířeny o další informace z daňové informační schránky (posečkání a prominutí, údaj o průběžném saldu DIS, informace o účinnostech registrace, evidovaných účtech a adresách DS). Prostřednictvím daňového portálu komunikuje s finančními úřady v oblasti součinnosti již 7 bank (Komerční banka a.s., Česká spořitelna a.s., Citibank Europe plc., ING Bank N.V., UniCredit Bank Czech Republic a.s., Oberbank AG. a The Royal Bank of Scotland N.V.).

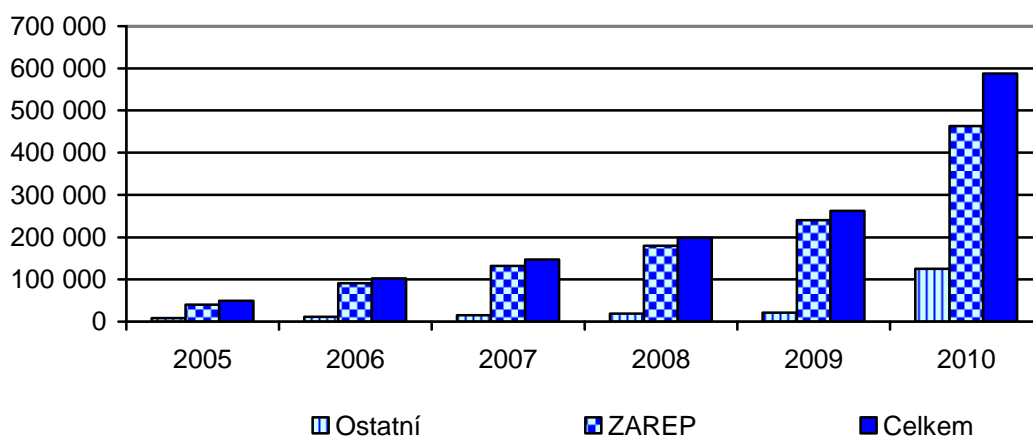
V rámci klientského přístupu daňové správy k daňovým subjektům každoročně dochází k úpravám a rozvoji aplikaci **pro elektronické podání písemností (EPO)**. Tato aplikace prošla dalšími úpravami směřujícími ke zvyšování uživatelského komfortu a to zejména postupným přechodem aplikace EPO na novou serverovou technologii, která snižuje nároky na konfiguraci PC uživatele, nevyžaduje instalaci speciálních programových komponent na PC a umožňuje vyplnění formulářů i v alternativních prohlížečích. Pro rok 2011 je připraven nový formulář Daňové přiznání k dani z nemovitostí. Dále jsou zveřejněny nově formuláře za zdaňovací období 2010 pro Přiznání k dani z příjmů fyzických osob, Přiznání k dani z příjmů právnických osob, Přiznání k dani silniční a Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků. Formuláře, které jsou realizovány v serverové technologii, nesou označení „EPO2“, současně se zveřejněním formulářů byly na Daňovém portálu zveřejněny i nové struktury XML souborů, včetně schéma XSD.

V roce 2010 došlo k určité stagnaci počtu uživatelů žádajících o zřízení daňové informační schránky. Prostřednictvím aplikace EPO o zřízení této schránky požádalo celkem 6098 uživatelů, což je o 13 % osob méně než v roce 2009.

Samostatnou položkou elektronických podání jsou nově uskutečňovaná elektronická podání podle § 35d, odst. 5 a odst. 9, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Těchto podání bylo uskutečněno do konce roku 2010 celkem téměř 2 700.

Z **Grafu č. 3 a Tabulky č. 46** vyplývá meziroční nárůst elektronických podání. Celkově bylo v roce 2010 podáno o 110 % více elektronických podání.

Graf č. 3: Počty elektronických podání

Tabulka č. 46

Počty elektronických podání		2006	2007	2008	2009	2010	Index (%)10/09
Daň z nemovitostí	1)	961	1 264	1 813	2 308	3 251	141
	2)	1 257	1 621	2 332	2 001	4 604	230
	3)	2 218	2 885	4 145	4 309	7 855	182
Daň z přidané hodnoty	1)	53 122	77 342	102 777	134 256	202 280	151
	2)	5 410	7 010	7 777	10 673	20 017	188
	3)	58 532	84 352	110 554	144 929	222 297	158
Souhrnné hlášení VIES	1)	2 931	4 615	6 224	8 246	94 949	1 151
	2)	414	456	498	714	88 644	12 415
	3)	3 345	5 071	6 722	8 960	183 593	2 049
Daň silniční	1)	4 830	7 577	10 123	12 561	15 782	126
	2)	1 671	1 459	1 634	1 690	2 300	136
	3)	6 501	9 036	11 757	14 251	18 082	127
Daň z příjmů FO	1)	3 105	5 573	8 217	10 454	12 516	120
	2)	2 149	3 619	5 628	4 858	6 321	130
	3)	5 254	9 192	13 845	15 312	18 837	123
Daň z příjmů PO	1)	2 613	4 670	6 674	9 314	12 427	133
	2)	289	411	554	716	1 051	147
	3)	2 902	5 081	7 228	10 030	13 478	134
Oznámení dle § 34 zákona o správě daní a poplatků	1)	80	158	172	201	270	134
	2)	40	68	70	85	83	98
	3)	120	226	242	286	353	123
Obecná podání	1)=3)	12 473	17 196	24 561	34 200	34 647	101
Hlášení platebního zprostředkovatele	1)	50	134	133	106	81	76
	2)	116	123	59	58	33	57
	3)	166	257	192	164	114	70
Vyúčtování daně z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků	1)	1 158	2 736	4 188	5 755	8 831	153
	2)	112	387	530	536	1 037	193
	3)	1 270	3 123	4 718	6 291	9 868	157
Daňová informační schránka	1)=3)	5 243	5 625	6 110	7 034	6 098	87
Daňový portál – služby	1)=3)	4 842	5 225	6 148	7 131	6 845	96
Podání státních orgánů a bank	1)=3)	–	–	2 740	9 139	13 287	145
Žádost o přístup do aplikace pro vrácení daně v rámci EÚ	1)=3)	–	–	–	12	5 518	45 983
Daň vybíraná srážkou	1)	–	–	–	1	6 200	620 000
	2)	–	–	–	–	755	–
	3)	–	–	–	1	6 955	695 500
Žádost dle § 35d zákona o daních z příjmů	1)	–	–	–	–	2 486	–
	2)	–	–	–	–	208	–
	3)	–	–	–	–	2 694	–
Celkem	1)	91 408	132 115	179 880	240 718	425 468	177
	2)	11 458	15 154	19 082	21 331	125 053	586
	3)	102 866	147 269	198 962	262 049	550 521	210

1) ZAREP – podání se zaručeným elektronickým podpisem, 2) Ost. – elektronické podání bez zaručeného elektronického podpisu, 3) Celkem

Další vývoj automatizovaného daňového informačního systému se zaměří zejména na následující oblasti:

- Úpravy systému vyplývající ze změn legislativy;
- Další úpravy a rozšíření systému vyplývající ze Spisového řádu územních finančních orgánů v návaznosti na zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů a vyhlášku č. 191/2009 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby a Národních standardů pro elektronické systémy spisové služby;
- Úpravy systému vyplývají se změn, které přináší zákon č. 199/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, jedná se především o zajištění IT podpory specializovaného finančního úřadu;
- Další fáze úprav systému vyplývají se změn, které přináší Daňový řád;
- Realizace elektronického systému žádostí o mezinárodní vymáhání, informace a doručování;
- Napojení IS ADIS na základní registry (Zákon o základních registrech);
- Přejít dalších elektronických podávání na serverové řešení;
- Rozvoj inteligentních elektronických formulářů pro elektronické podávání pro daňovou správu v aplikaci EPO ve vazbě na změny v legislativě;
- Další rozvoj projektu Daňový portál orientovaný na nové služby daňové veřejnosti;
- Rozvoj systému ve vazbě na připravovaný zákon o Finanční správě České republiky;
- Ve vazbě na harmonogram projektu JIM reagovat na změny vyplývající z sjednocování základu pro výběr daní, sociálního a zdravotního pojištění.

b) Automatizovaný vnitřní informační systém (AVIS)

Modulární informační systém AVIS je vyvíjen na základě potřeby ministerstva financí, finančních ředitelství a finančních úřadů, a to zástupců vnitřních správ a zástupců oddělení informatiky. Jedná se zejména o agendy, které lze rozdělit do pěti oblastí:

- **obslužné moduly** – Globální číselníky (GČ), Registr zaměstnanců (RZ), Generátor sestav (GS), Hot-line (HL), Hotfixátor;
- **účetní moduly** – Účetnictví a výkaznictví (PU), Pokladna (PO), Fakturace (FA), Smlouvy a objednávky (SO), Styk s bankou (SB);
- **rozpočtové moduly** – Rozpočet (RO), Investice (IN) – ** připraveny přístupy pro budoucí napojení na ISPROFIN, Obchodní případ (OP) – * využíván ke sledování čerpání aktuálních (živých) zakázek, vedení partnerů a poboček nevyhlašována zatím nová zakázka, proto nyní nevyužito hodnocení, ISPROFIN;
- **majetkové moduly** – Evidence majetku (EM), Účetní sklady;
- **nadstavbové moduly** – Servis, Spisová služba (SS), Datové schránky.

Během roku 2010 byly zapracovávány požadavky, které vyplynuly z provozu informačního systému AVIS^{ME} na všech finančních ředitelstvích a z legislativních úprav. Největší úprava v oblasti legislativy bylo dopracování daňové evidence pro DPH, která byla oddělena od účetní evidence. Velké změny v IS byly zahájeny na základě vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, změny výkaznictví a zpracování vazby

na Centrální účetnictví státu a Centrální systém účetních informací státu.

Další vývoj probíhal také s ohledem na vznik Generálního finančního ředitelství k 1. 1. 2011. Databáze všech finančních ředitelství byly připravovány na sjednocení do jedné centrální databáze. Byly připraveny postupy pro sehrání platných smluv a pro sehrání majetku z jednotlivých finančních ředitelství.

K větším úpravám došlo v modulu rozpočet, který byl upraven pro potřeby komunikace se státní pokladnou. Také byl rozšířen o volitelný uživatelský číselník.

AVIS^{ME} představuje komplexní řešení problematiky vnitřního informačního systému organizační složky státu a účetní jednotky. Hlavních cílů projektu AVIS^{ME}, které byly stanoveny pro rok 2010, se podařilo dosáhnout.

Stav využití AVIS v roce 2010 uvádí **Tabulka č. 47**.

Tabulka č. 47

Finanční ředitelství	M o d u l *												
	RZ	GČ	RO	PU	FA	SB	PO	EM	SO	OP	IN	SS	HL
pro hl. m. Prahu	V	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	V	V
v Praze	V	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	N	V	V
v Č. Budějovicích	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	N	V	V
v Plzni	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	N	V	V
v Ústí nad Labem	V	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	N	V	V
v Hradci Králové	V	V	V	V	V	V	V	V	V	Č*	N**	V	V
v Brně	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	V	V
v Ostravě	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	V	V

V – využíván plně, N – dosud nevyužíván, Č – částečně využíván.

c) System VEMA

V roce 2010 byl upraven a rozšířen personální informační modul, který je provozován jak na ÚFDŘ, tak i na finančních ředitelstvích, finančních úřadech a vzdělávacích zařízeních. Změny byly provedeny v oblastech HR, PER, PAM, VZD, docházky a systému. Celkově bylo provedeno více než 40 úprav personálního systému, níže uvádíme nejdůležitější změny v aplikaci VEMA IS – HR:

- Oblast PER – Hodnocení zaměstnanců – byla aktualizovaná verze aplikačního a portálového řešení hodnocení zaměstnanců dle aktuálního Metodického pokynu k hodnocení zaměstnanců územních finančních orgánů Čj.: 48/51 453/2009 – 481.
- Oblast VZD – do plánu vzdělávání byla zapracována položka „plánované splnění“, tím umožnit komplexnější a jednoznačnější práci nad soubory plánovaných akcí. V „plánech vzdělávání“ zajistit sledování, jestli je zaměstnanec na akci, kterou má ve svém vzdělávacím plánu již naplánováno. V přehledu zobrazit „aktuální procentní splnění plánu“ a „plánované procentní splnění plánu“, které počítá i s budoucími účastmi na akcích.
- Oblast HR – bezpečnostní model byl doplněn o smluvní vztahy, vytvoření synchronizačních procesů a funkce pro přesynchronizování vztahů. Dále byl doplněn bezpečnostní model o přímé nadřazené na základě synchronizace závislostí vtažů. Byl vytvořen systém automatického generování nových vět přístupů a spojení při přechodu zaměstnanců mezi finančními úřady nebo z FÚ na FR a opačně.

- Oblast SYS – umožnění rozdělení velkých zpráv při posílání přes KMOS na bloky a jejich sestavení při příjmu zpráv. Bylo umožněno automatické řízení způsobu přenosu na základě verzí komunikujících stran a paralelní zpracování více zpráv, a tím byly přenosy zefektivněny.
- Vznik Generálního finančního ředitelství – byla implementována kompletní instalace IS VEMA. Bylo vytvořeno řídicí datové prostředí s jednotnými tabulkami, číselníky a přístupy uživatelů. Bylo zabezpečeno sehrání dat z datových prostředí FŘ a GŘ, kontroly dat, duplicity, výpočet (ze stavu B), zapracování kontroly výpočtu na hodnoty vypočtené FŘ a GŘ. Také byly zapracovány úpravy výstupních dokumentů pro komplexní výstupy za celou organizaci (GFŘ).

d) Ostatní informační systémy

TaxTest

V roce 2010 proběhlo plnění 16. a 17. etapy vývoje systému TaxTest. Zpracování nových osnov – průřezové a aplikační kurzy, kurzy OSK a kurzy distančního vzdělávání.

Systém obsahuje aktuální kurzy pro vzdělávání nedaňových odborností pracovníků ÚFO a pro pracovníky obslužných činností:

- cenová kontrola
- finanční kontrola, resp. finanční revize
- kontrola účetnictví
- státní dozor loterií a jiných podobných her
- kontrola, zda jsou skladovány nebo prodávány pouze značené tabákové výrobky
- kontrola, zda je dodržován zákaz nabídky a prodeje lihovin a tabákových výrobků
- kontrola dodržování povinností při barvení a značkování minerálních olejů
- zjišťování neznačeného lihu
- pokladní (jak pro výběr daní v hotovosti, tak pro mzdové a další výplaty)
- účetní
- rozpočtáři
- pracovníci správy budov a majetku a BOZP
- personalisté včetně mzdových účetních a pracovníků v oblasti vzdělávání
- správci sítí a další pracovníci správy informačních technologií
- sekretářky

Nové osnovy pro procvičovací kurz OSK pro zkušené pracovníky (1. a/) a další distanční kurz OSK (1 c/ 3/)

Doplnění pedagogické vrstvy o stanoviska k judikátům (1. c/7/) a o pedagogické pomůcky, literatura (1. c/ 6/)

Stávající internetový modul vzdělávání veřejnosti byl doplněn o přehledy právní úpravy a veřejné metodiky ke správnému řízení. Technologická úprava aplikace spočívala v realizaci e-learningového řešení, podpoře plánování a nabídky kurzů včetně přihlašování frekventantů, úpravě aplikace pro práci s objekty potřebnými pro vzdělávání obslužných profesí, podpoře hodnocení pracovníků, rozšíření interface na personální systém a definitivním řešením on-line aktualizací.

Externí web české daňové správy

V roce 2010 pokračoval vývoj aplikací, které slouží pro uživatele externího webu České

Daňové Správy. Z webu ČDS je možno podávat elektronicky daňová přiznání a využívat další služby Daňového portálu ČDS. Je také nově možnost využít Interaktivních formulářů vybraných daňových tiskopisů. V roce 2010 pokračoval vývoj stránek ePODPORA, které poskytují uživatelskou podporu a informují o technických řešeních z oblasti aplikací Daňového portálu. V dlouhodobém průměru zaznamenává web ČDS více než 15 500 přístupů denně.

Intranet české daňové správy

V roce 2010 byly rozšířeny aplikace k podpoře a efektivnosti používání Intranetových stránek ČDS a došlo k povýšení platformy CMS RedDot a upgrade Live Serveru.

VII. PERSONALISTIKA

a) Stav zaměstnanců

Schválený počet zaměstnanců územních finančních orgánů k 1. 1. 2010 ve výši **15 598** byl stejný jako schválený počet zaměstnanců v roce 2009. K 1. 7. 2010 došlo ke snížení schváleného počtu zaměstnanců o **481** na **15 117**. Stalo se tak v souladu s usnesením vlády k materiálu „Dodatek k návrhu střednědobých výdajových rámců na léta 2010 až 2012“ a s vazbou na usnesení vlády č. 436 ze dne 25. 4. 2007 a č. 715 ze dne 8. 6. 2009, které se týkají snižování počtu funkčních míst ve státní správě a v souladu s rozhodnutím ministra financí. Uvolněná místa se ke konci roku 2010 již nenaplňovala, což se projeví i v některých následných ukazatelích.

Schválený počet zaměstnanců stanovený k 31. 12. 2010 na **15 117** zaměstnanců byl ke stejnému datu plněn na 97,5%. K nenaplnění tohoto ukazatele došlo z důvodu stanoveného snížení počtu zaměstnanců k 1. 4. 2011 o 640.

Tabulka č. 48

Plnění limitu počtu zaměstnanců ve fyzických osobách	2006	2007	2008	2009	2010
Schválený počet zaměstnanců k 1. 1.	15 660	15 861	15 598	15 598	15 598
Schválený počet zaměstnanců k 31. 12.	–	–	–	–	15 117
Evidenční počet zaměstnanců k 31. 12.	15 720	15 575	15 408	15 391	14 744
Podíl plnění (%)	99,1	98,1	98,8	98,7	97,5

Struktura zaměstnanců územních finančních orgánů v roce 2010 posuzovaná podle různých hledisek je uvedena v **Tabulkách č. 49 až 51**.

Průměrný věk zaměstnanců ÚFO v roce 2010 dosáhl výše **45,98 roků**. Z dlouhodobého pohledu má tento ukazatel velmi nepříznivý trend a trvale se zvyšuje. Za zvlášť alarmující je možné označit stále se snižující počet zaměstnanců ve věku do 30 let a ve věku od 31 do 40 let a naopak trvale narůstající počet zaměstnanců ve věku od 41 do 50 let a nad 50 let.

Tabulka č. 49

Základní přehled	Počet	Podíl (%)
Evidenční počet zaměstnanců k 31. 12. 2010	14 744	100,0
a) z hlediska organizačních složek:		
zaměstnanci řídicí složky finančních ředitelství	1 257	8,5
zaměstnanci finančních úřadů	13 385	90,8
zaměstnanci vzdělávacích zařízení	102	0,7
b) podíl odborných zaměstnanců	14 584	98,9
c) podíl žen	11 582	78,6
d) podíl zaměstnanců s VŠ vzděláním	5 331	36,2

Tabulka č. 50

Rozdělení zaměstnanců podle věku		Počet	Podíl (%)
Evidenční počet zaměstnanců k 31. 12. 2010		14 744	100,0
z toho	do 30 let	988	6,7
	od 31 do 40 let	3 381	22,9
	od 41 do 50 let	4 956	33,6
	nad 50 let	5 419	36,8

Tabulka č. 51

Přehled odborných zaměstnanců podle délky trvání pracovního poměru		Počet	Podíl (%)
Odborní zaměstnanci v pracovním poměru k 31. 12. 2010		14 584	100,0
z toho v pracovním poměru	více než 5 let	11 883	81,5
	od 1 roku do 5 let	2 441	16,7
	do 1 roku	260	1,8

b) Obměna zaměstnanců

Vývoj míry fluktuace (tj. podíl neplánovaných odchodů ke stavu zaměstnanců), který v roce 2009 zaznamenal významný pokles na 2,8%, měl v roce 2010 znovu nárůst na **3,7 %**. Nejnižší míru fluktuace v roce 2010 vykazovalo FŘ v Českých Budějovicích (1,8%), nejvyšší míra fluktuace je dlouhodobě na FŘ pro hl. m. Prahu (7,1%).

Tabulka č. 52

Počet nových a ukončených pracovních poměrů		2006	2007	2008	2009	2010
Počet zaměstnanců ke konci sled. období = evidenční počet zaměstnanců k 31. 12.		15 720	15 575	15 408	15 391	14 744
Nově uzavřené pracovní poměry		1 341	1 173	1 278	1 237	627
Ukončené pracovní poměry		1 080	1 220	1 389	1 245	1 278
z toho	Neplánované odchody	536	522	616	425	543
	Ostatní odchody	544	698	773	820	735
Míra fluktuace (%)		3,4	4,1	4,9	2,8	3,7

c) Odměňování

V průběhu roku 2010 přijala vláda svým usnesením č. 54 z 18. 1. 2010 návrh výdajových opatření k dodržení schváleného deficitu státního rozpočtu ČR na rok 2010 a dále usnesením č. 552 z 28. 7. 2010 návrh opatření k zabezpečení podílu deficitu veřejných rozpočtů na HDP ve výši 5,3%. Pro územní finanční orgány byla stanovena částka vázaných finančních prostředků na platy zaměstnanců v celkové výši 112 789 tis. Kč.

Vývoj platů ve sledovaném období byl z tohoto důvodu následující:

Tabulka č. 53

Plán, skutečnost a struktura platu	2006	2007	2008	2009	2010
Plánovaná výše průměrného měsíčního platu (Kč)	21 651	23 095	24 034	25 159	24 805
Průměrný měsíční plat (Kč)	21 878	23 442	24 376	25 599	25 794
Přiznaný průměrný tarifní plat (Kč)	18 085	19 630	19 801	20 553	20 723
Podíl přiznaného průměrného tarifního platu k průměrnému měsíčnímu platu (%)	82,7	83,7	81,2	80,3	80,3
Průměrná měsíční mzda zaměstnanců ve veřejné správě a obraně, sociálním zabezpečení dle ČSÚ */**	23 297	25 046	26 207	27 043	26 958

* údaje od roku 2006 v celé časové řadě jsou upraveny dle nového konceptu ČSÚ, dle klasifikace NACE Rev. 2.

** rok 2010 – dle předběžných výsledků

V průměrném měsíčním platu zaměstnance v roce 2010 zůstala zachována výše **podílu tarifního platu** jako v roce 2009 – **80,3%**, tj. **20 723 Kč**. Proti roku 2009 se v roce 2010 průměrný tarifní plat zvýšil o 170 Kč, tj. o 0,8%. Je nutné konstatovat, že podíl tarifního platu k průměrnému měsíčnímu platu stále vykazuje vysokou hodnotu, což nepříznivě ovlivňuje možnost uplatňovat motivační rozdíly v odměňování za kvalitní a mimořádnou práci zaměstnanců ÚFO.

d) Napadení pracovníků ÚFO

U zaměstnanců územních finančních orgánů dochází jak při výkonu pracovní činnosti, tak v souvislosti s ní, k případům verbálního i fyzického napadení.

Tabulka č. 54 uvádí statisticky zpracovaná data vztahující se k napadení pracovníků územních finančních orgánů v letech 2006–2010.

Tabulka č. 54

	2006	2007	2008	2009	2010
Napadení při výkonu zaměstnání	39	30	34	38	44
fyzické napadení	3	1	7	6	2
verbální napadení	36	29	27	32	42
Napadení pro výkon zaměstnání	10	13	9	12	7
fyzické napadení	2	0	0	1	0
verbální napadení	8	13	9	11	7
Ostatní případy*	3	3	6	7	4
fyzické napadení	1	3	3	1	0
verbální napadení	2	0	3	3	0
poškození majetku	–	0	0	3	4
CELKEM	52	46	49	57	55
fyzické napadení	6	4	10	8	2
verbální napadení	46	42	39	46	49
poškození majetku	–	0	0	3	4

* Ostatní případy – jsou případy fyzického i verbálního napadení pracovníků ÚFO, u kterých nelze prokázat, že byly vedeny v souvislosti s činností ÚFO.

e) **Vzdělávání zaměstnanců**

Profesní rozvoj pracovníků činných v oblasti správy daní a oblastech se správou daní souvisejících je realizován v souladu se schválenou koncepcí celoživotního vzdělávání pracovníků územních finančních orgánů. Prostřednictvím komplexního vzdělávacího systému byly předávány, osvojovány a upevňovány vědomosti, dovednosti a hodnotové postoje pracovníků územních finančních orgánů, a to hlavně v oblasti výkonu správy daní. Vzdělávací cíle byly dosahovány na základě vzdělávacích programů, tvořících ucelený systém. Studium mělo formu prezenční, kombinovanou a distanční a bylo rozpracováno do učebních plánů a učebních osnov.

Vzdělávání pracovníků územních finančních orgánů prezenční formou je realizováno ve dvou vzdělávacích zařízeních územních finančních orgánů, a to Vltava ve Smilovicích a Přehrada v Pozlovicích. Celková denní kapacita vzdělávacích zařízení činí 330 míst. Ke studiu mohou frekventanti používat kvalitně vybavenou knihovnu a pracovní a učební pomůcku TaxTest. Tato pomůcka je pracovníkům územních finančních orgánů k dispozici také v lokální formě na jednotlivých finančních ředitelstvích, ale také ve formě intranetové. Vedle vzdělávání realizovaného prezenční formou je také využíváno vzdělávání formou e – learningu. Jazyková příprava pracovníků územních finančních orgánů probíhá v garanci finančních ředitelství.

Je připravován projekt na čerpání finančních prostředků z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Projekt bude zaměřený na vzdělávání pracovníků územních finančních orgánů. Klíčovými aktivitami projektu by mělo být:

- Vytvoření odborných vzdělávacích programů a následné proškolení většího počtu pracovníků české daňové správy v těchto programech.
- Vytvoření jazykových vzdělávacích programů zaměřených na odbornou daňovou a účetní terminologii a následné proškolení pracovníků České daňové správy v těchto programech.
- Školení nového Daňového řádu.
- Výchova pracovníků veřejné správy v komunikaci s občanskou veřejností.
- Zajištění technické a provozní kapacity pro vzdělávání v regionech (pronájem nových

prostor určených ke vzdělávání pracovníků České daňové správy a logistika jejich maximálního využívání).

Projekt navazuje v některých klíčových aktivitách na projekt Modulární systém dalšího profesního vzdělávání v oblasti daňové správy, který byl v roce 2008 úspěšně zrealizován ve spolupráci s MPSV. Pro MV byl zpracován návrh Projektového záměru, dále byla k projektu zpracována Projektová karta, kde byly klíčové aktivity upřesněny. Podle vývoje jednání s MV bude upřesněna celková finanční alokace projektu a jeho harmonogram.

VIII. HOSPODAŘENÍ DAŇOVÉ SPRÁVY

a) Příjmy ÚFO

Schválený rozpočet **příjmů** na rok 2010 ve výši 1 391 915 tis. Kč nebyl k 31. 12. 2010 upraven. Skutečné plnění rozpočtu celkových příjmů ve výši 1 855 498 tis. Kč znamená překročení rozpočtu o 463 583 tis. Kč, tj. jeho plnění na 133,3%.

Daňové příjmy (závazný ukazatel) jsou součástí rozpočtu příjmů územních finančních orgánů od počátku roku 2009 (byly převedeny z kapitoly VPS). Plnění daňových příjmů (správních poplatků) ve výši 1 313 776 tis. Kč k 31. 12. 2010 představuje 100,8 % jejich rozpočtu.

Plnění **nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých transferů celkem** (závazný ukazatel) ve výši 541 722 tis. Kč představovalo v roce 2010 překročení rozpočtu o 453 613 tis. Kč. Po odpočtu mimorozpočtových prostředků převedených na příjmové účty ve výši 558 tis. Kč byl rozpočet nedaňových a kapitálových příjmů překročen o 453 055 tis. Kč.

Z hlediska druhového třídění příjmů dle rozpočtové skladby se na plnění rozpočtu **nedaňových příjmů** ve výši 538 126 tis. Kč podílely zejména přijaté sankční platby, tj. příjmy, které přešly do rozpočtu územních finančních orgánů z kapitoly VPS s účinností od 1. ledna 2009. Přijaté sankční platby k 31. 12. 2010 činily 500 715 tis. Kč, tj. 834,5 % rozpočtu. Zároveň tyto příjmy činí 93,0 % nedaňových příjmů. Jedná se o příjmy nahodilé, jejichž vývoj lze jen těžko předvídat. Nerovnoměrnost plnění tohoto druhu příjmů je patrná i z porovnání procentuelního plnění rozpočtu tohoto druhu příjmů u jednotlivých finančních ředitelství (od 341,1 % u FR v Brně do 2 122,1 % u FR pro hlavní město Prahu).

Objemově významné jsou i příjmy z pronájmu majetku, které činily 21 891 tis. Kč, tj. 121,6 % celkového rozpočtu, především z důvodu valorizace nájemného v závislosti na míře inflace za předcházející rok. Oproti roku 2009 jsou příjmy z pronájmu majetku nižší o 1 422 tis. Kč, neboť ve 4. čtvrtletí roku 2009 byly v důsledku důrazných úsporných opatření ukončeny nájemní smlouvy na nebytové prostory v budově Skloexport v Liberci, která je na základě usnesení vlády ze dne 2. července 2008 č. 816 připravena k prodeji, dosud proběhlo několik neúspěšných kol výběrového řízení na prodej objektu.

Ostatní nedaňové příjmy ve výši 12 086 tis. Kč, tj. 174,6 % celkového rozpočtu, tyto příjmy jsou o 1 666 tis. Kč nižší než v loňském roce, tj. o 12,1 %. Příjmy zahrnují například množstevní slevy České pošty za poštovné spotřebované v roce 2009, přijaté platby za vyúčtování služeb energií r. 2009, pojistné náhrady, úhradu exekučních nákladů a náhradu nákladů soudních a správních řízení.

Téměř dvojnásobné plnění oproti rozpočtu dosahují příjmy z vlastní činnosti, které

v r. 2010 činily 296 tis. Kč, tj. 193,5 % celkového rozpočtu. Významnou složkou těchto příjmů jsou odměny členům věřitelského výboru (zaměstnancům FR) zastoupených u soudu. Tyto příjmy jsou o 41 tis. Kč vyšší, než v roce 2010, tj. o 16,1%.

Kapitálové příjmy představovaly částku 1 628 tis. Kč a jejich plnění činilo 293,9 % celkového rozpočtu. Plnění souviselo zejména s prodejem vyřazených osobních automobilů. Oproti loňskému roku jsou vykázány kapitálové příjmy vyšší o 210 tis. Kč, tj. o 14,8%.

Vykázaný objem nedaňových, kapitálových příjmů a přijatých transferů ovlivnily nerozpočtované příjmy v seskupení položek převody z vlastních fondů ve výši 1 968 tis. Kč. Tyto příjmy tvořily prostředky převedené na příjmové účty začátkem roku 2010 z depozitních účtů. Jsou o 520 tis. Kč vyšší než v loňském roce.

b) Výdaje ÚFO

Schválený rozpočet **výdajů** územních finančních orgánů (závazný ukazatel) ve výši 7 324 872 tis. Kč byl k 31. 12. 2010 rozpočtovými opatřeními v souhrnu zvýšen o 190 993 tis. Kč na 7 515 865 tis. Kč. Skutečné **celkové výdaje** rozpočtu k 31. 12. 2010 činily 7 424 143 tis. Kč (98,8 % upraveného rozpočtu). Proti roku 2009 byly výdaje loňského roku o 559 545 tis. Kč nižší (tj. o 7,0%), běžné výdaje byly nižší o 509 147 tis. Kč (tj. o 6,6%) a kapitálové výdaje byly nižší o 50 398 tis. Kč (tj. o 20,1%).

Čerpání rozpočtu výdajů ÚFO významně ovlivnila usnesení vlády ze dne 18. ledna 2010 č. 54 a ze dne 28. července 2010 č. 552, na jejichž základě byly zavázány prostředky v rozpočtu výdajů, a to v rozpočtu územních finančních orgánů v celkové výši 199 135 tis. Kč a v rozpočtové rezervě vedené v rozpočtu Ministerstva financí v celkové výši 110 709 tis. Kč.

Běžné výdaje

Schválený rozpočet celkových **běžných výdajů** ve výši 7 232 073 tis. Kč byl v roce 2010 zvýšen o 182 749 tis. Kč. Upravený rozpočet ve výši 7 414 822 tis. Kč byl k 31. 12. 2010 čerpán na 97,4 % (v roce 2009 byl upravený rozpočet běžných výdajů čerpán na 100,1%).

Mzdové prostředky včetně příslušenství tvořily 86,2 % běžných (neinvestičních) výdajů, samotné platy a ostatní platby za provedenou práci 63,5 % běžných (neinvestičních) výdajů.

Mzdové prostředky na platy zaměstnanců jsou rovny částce přidělené ze státního rozpočtu (čerpání na 100,0%).

Průměrný plat 25 794 Kč znamená 104,0 % plnění rozpočtovaného průměrného platu. Ve srovnání s loňským rokem se průměrný plat zvýšil o 194 Kč.

Čerpání prostředků na **ostatní platby za provedenou práci** představovalo 14 190 tis. Kč, tj. 100,0 % celkového rozpočtu. Vázání těchto výdajů činilo 1 237 tis. Kč. Čerpány byly výdaje zejména na základě dohod s externími zaměstnanci na zajištění odborných činností, a to především dohod o provedení práce (různé jednorázové opravy a údržba budov, odměny lektorům za školení zaměstnanců) a dohod o pracovní činnosti (údržbáři, topiči a uklízečky), a na odstupné. Na odstupném vyplatily územní finanční orgány částku 5 848 tis. Kč.

Ukazatel regulace zaměstnanosti – **počet zaměstnanců** (v průměrném přepočteném počtu) k 31. 12. 2010 činil 14 768 zaměstnanců. Nenaplněno zůstalo v průměrném přepočteném počtu 589 pracovních míst. Počet zaměstnanců územních finančních orgánů pro rok 2010 byl k 1. 7. 2010 snížen o 238 zaměstnanců, tj. z 15 598 v roce 2009 na 15 360 v roce 2010. Na základě rozhodnutí porady vedení Ministerstva financí č. 17 ze dne 11. května 2010 bylo

5 systemizovaných míst a souvisejících výdajů přesunuto ve prospěch Ministerstva financí. Tím se v přepočteném počtu snížil počet zaměstnanců na 15 357. Již od počátku roku nebyla obsazována pracovní místa uvolněná zaměstnanci, kteří ukončili pracovní poměr z důvodu odchodu do starobního důchodu, na rodičovskou dovolenou aj. V počtu neobsazených pracovních míst se projevuje i vliv snížených pracovních úvazků některých zaměstnankyň.

Zákonné pojistné a příděly do FKSP odpovídá vývoji mzdových prostředků, pojistné i příděly do FKSP jsou čerpány na 100%.

Ostatní běžné výdaje včetně IT činily celkem 994 591 tis. Kč, tj. 99,5 % celkového rozpočtu a 75,4 % skutečných výdajů roku 2009, tj. o 324 049 tis. Kč méně.

Objemově největší položku ostatních běžných výdajů představovaly výdaje za **nákupy služeb** (seskupení 516), které k 31. 12. 2010 činily 484 177 tis. Kč, tj. 48,7 % ostatních běžných výdajů. Oproti roku 2009 byly tyto výdaje nižší o 172 756 tis. Kč. K poklesu výdajů došlo téměř u všech položek, nejvýrazněji na položkách 5169 – ostatní služby (o 84 359 tis. Kč, jedná se většinou o služby zajišťované smluvně, k výraznému poklesu čerpání došlo především v důsledku zavedení razantních úsporných opatření, vypovězení, popř. úpravě smluv na zajišťování služeb ostrahy, úklidu (snížení četnosti) apod. a především úplným zrušením poskytování příspěvku zaměstnavatele na stravné) a 5161 – služby pošt.

Objemově významnou položkou ostatních věcných výdajů jsou výdaje za **spotřebu vody, paliv a energie** ve výši 198 307 tis. Kč, tj. 19,9 % ostatních běžných výdajů. Ve srovnání s rokem 2010 byly výdaje v této skupině položek v loňském roce nižší o 8 603 tis. Kč. Pokles výdajů je důsledkem razantního omezování spotřeby energií v důsledku zavedení úsporných opatření, které je však zčásti negováno dlouhou topnou sezónou na počátku roku a růstem cen energií.

V rámci **ostatních nákupů** (150 689 tis. Kč) byly výrazně nejvyšší výdaje za **opravy a udržování** hrazené jednak v rámci programů reprodukce majetku, kde se jednalo o opravy a údržbu výpočetní techniky, jednak mimo programy – opravy a údržba budov, zařízení, služebních aut a ostatního majetku. Ve srovnání s rokem 2009 byly v loňském roce výdaje za údržbu nižší o 21 772 tis. Kč, tj. o 16,8 % a činily 108 202 tis. Kč. Opravy a údržba budov finančních ředitelství a finančních úřadů byly výrazně omezeny v důsledku nedostatku finančních prostředků, což se však může negativně projevit v dalším období.

Mimorozpočtové zdroje

V rámci čerpání běžných výdajů mimo programy reprodukce majetku byly čerpány mimorozpočtové zdroje (191 tis. Kč), přijaté pojistné náhrady (183 tis. Kč) a nároky z nespotebovaných výdajů (117 876 tis. Kč).

Běžné výdaje programového financování jsou komentovány v rámci výdajů ICT.

Čerpání kapitálových výdajů

Vývoj kapitálových výdajů v rozpočtu ÚFO

Veškeré **kapitálové výdaje a výdaje určené na financování IT** (kapitálové i běžné výdaje) jsou čerpány výhradně v rámci programů reprodukce majetku.

Tabulka č. 55

(v tis. Kč)

	Kapitálové výdaje
Schválený rozpočet na r. 2009	221 209
Schválený rozpočet na r. 2010	92 799
Rozdíl (navýšení +; snížení -)	-128 410
Skutečnost r. 2009	250 757
Skutečnost r. 2010	200 359
Rozdíl (navýšení +; snížení -)	-50 398

Výdaje na tituly reprodukce majetku

V roce 2010 byly výdaje programového financování určeny na následující tituly:

112V11 Pořízení, obnova a provozování ICT územních finančních orgánů;

112V12 Rozvoj a obnova materiálně technické základny územních finančních orgánů.

Ve schváleném rozpočtu výdajů územních finančních orgánů na rok 2010 bylo na **programy reprodukce majetku** (průřezový závazný ukazatel) určeno celkem 249 719 tis. Kč, z toho 92 799 tis. Kč kapitálových výdajů. Výdaje na financování titulů reprodukce majetku zahrnují ve schváleném rozpočtu na rok 2010 nejen veškeré kapitálové výdaje, ale v titulu 112V11 také část běžných výdajů (z celkového objemu schválených ostatních běžných výdajů ve výši 926 901 tis. Kč bylo na programové financování rozpočtováno 156 920 tis. Kč).

Upravený rozpočet programového financování je proti schválenému rozpočtu o 44 711 tis. Kč vyšší, z toho kapitálové výdaje se zvýšily o 8 244 tis. Kč a běžné výdaje jsou vyšší o 36 467 tis. Kč.

Kromě prostředků státního rozpočtu byly do financování programů reprodukce majetku k 31. 12. 2010 zapojeny také nároky z nespotřebovaných výdajů (NNV) (113 599 tis. Kč) a mimorozpočtové zdroje (191 tis. Kč).

V rámci programů reprodukce majetku bylo v roce 2010 ukončeno celkem 9 projektů stavebního charakteru (rozšíření administrativních prostor, odstranění havárií hygienického a technického charakteru, rekonstrukce vlastních objektů), 8 projektů reprodukce investiční vybavenosti, jimiž je v působnosti jednotlivých finančních ředitelství zajišťována obnova služebních vozidel, strojů a zařízení, a 1 akce realizovaná z prostředků FKSP (nákup nápojových automatů).

Výdaje ÚFO na ICT

Tabulka č. 56

(v tis. Kč)

Přehled o hospodaření ÚFO s prostředky na ICT v r. 2010						
(titul 112V11)						
Výdaje	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Skutečné čerpání k 31. 12. 2010			
			Čerpání rozpočtu	Čerpání NNV	CELKEM	% plnění
	1	2	3	4	5=3+4	6=5/2
Běžné	156 920	193 387	186 541	6 100	192 641	99,6
Kapitálové	41 527	60 584	57 815	374	58 189	96,0
CELKEM	198 447	253 971	244 356	6 474	250 830	98,7

Významný podíl na celkovém rozpočtu programově financovaných výdajů mají **výdaje na výpočetní a komunikační techniku (ICT)**.

Rozpočet kapitálových výdajů byl použit na:

servery a jejich příslušenství	18 175 tis. Kč
vybavení serveroven	1 769 tis. Kč
datové a současně telefonní a silové sítě (výdaje za komunikace)	24 304 tis. Kč
PbÚ a jejich příslušenství	2 550 tis. Kč
PC a jejich příslušenství	290 tis. Kč
systémy EZS a EPS	10 961 tis. Kč
projekční a prezentační technika	140 tis. Kč
celkem	58 189 tis. Kč

Rozpočet běžných výdajů byl čerpán takto:

ADIS	146 232 tis. Kč
AVIS	60 tis. Kč
VEMA	0 tis. Kč
TAXTEST	0 tis. Kč
Ostatní	2 580 tis. Kč
IS celkem	148 872 tis. Kč
+ komunikace	37 669 tis. Kč
celkem ICT 112 111	186 541 tis. Kč

Následující **Tabulka č. 57** ukazuje vývoj příjmů a výdajů ÚFO v letech 2006–2010.

Tabulka č. 57

(v tis. Kč)

Rok	PŘÍJMY celkem	VÝDAJE (skutečnost k 31. 12. daného roku)			
		Celkem	Kapitálové (investiční)	Běžné (neinvestiční)	Na jednoho zaměstnance
2006	42 518	7 234 856	293 798	6 941 058	463
2007	31 645	7 635 423	335 421	7 300 002	488
2008	50 363	7 928 825	488 791	7 440 034	515
2009	1 956 276	7 983 688	250 757	7 732 931	521
2010	1 855 498	7 424 143	200 359	7 223 784	503

c) Vyhodnocení nákladovosti a efektivity

Interpretace ukazatelů nákladovosti a efektivity veřejné služby je obtížná. Vývoj efektivity a nákladovosti územních finančních orgánů ukazují **Tabulky č. 58 až 60**.

V **Tabulce č. 60** jsou uvedeny upravené ukazatele o nákladovosti daňové správy, které jsou plně srovnatelné s jinými zeměmi (do celkové částky upraveného daňového inkasa za daňovou správu jsou promítnuty i nadměrné odpočty a vracení DPH a vracení daně spotřební).

Tabulka č. 58

Základní ukazatele (v tis. Kč)					
	2006	2007	2008	2009	2010
Daňové příjmy celkem v tom:	513 726 000	576 506 000	606 664 861	522 237 038	547 975 947
kap. 398 – VPS	513 726 000	576 506 000	606 664 861	520 933 983	546 662 171
kap. 312 – MF	0	0	0	1 303 055	1 313 776
Nedaňové příjmy kap. 312 – MF	42 518	31 645	50 363	653 221	541 722
PŘÍJMY CELKEM	513 768 518	576 537 645	606 715 224	522 890 259	548 517 669
VÝDAJE CELKEM	7 234 856	7 635 423	7 928 825	7 983 688	7 424 143
z toho: běžné výdaje	6 941 058	7 300 002	7 440 034	7 732 931	7 223 784
VÝDAJE (bez tvorby RF)	7 057 547	7 458 474	7 928 825	7 983 688	7 424 143
z toho: běžné výdaje	6 905 875	7 269 592	7 440 034	7 732 931	7 223 784
POČET zaměstnanců	15 619	15 629	15 379	15 330	14 768

Tabulka č. 59

Efektivnost (v Kč) – ve vztahu k výdajům bez tvorby rezervního fondu					
Příjmy na	2006	2007	2008	2009	2010
1 Kč výdajů	72,80	77,30	76,52	65,49	73,88
1 zaměstnanec	32 893 816	36 888 966	39 450 889	34 108 954	37 142 312
Nákladovost (v Kč) – ve vztahu k výdajům bez tvorby rezervního fondu					
Výdaje na	2006	2007	2008	2009	2010
100 Kč příjmů	1,37	1,29	1,31	1,53	1,35
1 zaměstnanec	451 857	477 220	515 562	520 789	502 718
Běžné výdaje na	2006	2007	2008	2009	2010
1 zaměstnanec	442 146	465 135	483 779	504 431	489 151

Tabulka č. 60

Základní ukazatele (v tis. Kč)					
	2006	2007	2008	2009	2010
PŘÍJMY CELKEM	513 768 518	576 537 645	606 715 224	522 890 259	548 517 669
nadměrné odpočty DPH	210 711 000	239 899 000	261 624 000	216 776 596	230 864 533
vratky daně spotřební	40 000	20 000	2 000	2 386	620
UPRAVENÉ PŘÍJMY	724 519 518	816 456 645	868 341 224	739 669 241	779 382 822
VÝDAJE (bez tvorby RF)	7 057 547	7 458 474	7 928 825	7 983 688	7 424 143
Nákladovost (v Kč) – ve vztahu k výdajům bez tvorby rezervního fondu					
Výdaje na 100 Kč	2006	2007	2008	2009	2010
upravených příjmů	0,97	0,91	0,91	1,08	0,95

Pozn.: případné rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování.

IX. KONTROLNÍ A DOHLÍDKOVÁ ČINNOST

a) Inspekce

V průběhu roku 2010 oddělení Inspekce řešilo **celkem 20 podání** vztahujících se k činnosti územních finančních orgánů, z toho 12 anonymních. Podání byla prošetřena podle § 175 a souvisejících ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a Postupu při vyřizování stížností, petic a podnětů na Ministerstvu financí, který je stanoven Směrnicí č. 7/2005. Předmětem podání občanů byly stížnosti a podněty na způsob jednání a chování pracovníků územních finančních orgánů, v některých případech i podezření z korupce.

Přehled počtu podání směřujících proti jednotlivým územním finančním orgánům a podle věcného zaměření je uveden v následující **Tabulce č. 61**.

Tabulka č. 61

Přehled počtu podání podle věcného zaměření stížností			
Zaměření stížností	CELKEM vyřízené stížnosti	FŘ	FÚ
Chování a jednání	15	5	10
Korupce	5	–	5
Celkem	20	5	15

Z tabulky vyplývá, že oddělení Inspekce prošetřilo celkem **15 podání** vůči zaměstnancům **finančních úřadů**, z toho **pět anonymních podnětů** doručených v listinné podobě poukazovalo na **možné korupční jednání**. Prověřením se oznámené informace nepotvrdily ve třech případech. Dvě podání byla klasifikována jako částečně důvodná, neboť korupční podezření se neprokázalo, ale nedostatky v činnosti finančních úřadů byly zjištěny. Zbývajících **10 podání** se vztahovalo zejména **k nevhodným pracovním a mezilidským vztahům** na pracovišti. Kontaktním údajem byla označena pouze čtyři podání, šest bylo anonymních. Prověřením bylo zjištěno jedno podání částečně důvodné, osm nedůvodných a jedno důvodné.

Ve vztahu **k finančním ředitelstvím** bylo prošetřeno **pět podání**, z toho jedno anonymní. Na základě provedeného šetření žádné z nich nebylo důvodné.

Shrnutí způsobu vyřízení všech stížností zobrazuje **Tabulka č. 62**.

V porovnání počtu podání roku 2010 s rokem 2009 nedošlo k žádným větším rozdílům. Celkový počet stížností v roce 2010 lze hodnotit jako srovnatelný s rokem 2009. Pouze oblast korupčních podezření se snížila v roce 2010 o tři oznámení oproti roku 2009.

V průběhu roku 2010 bylo oddělením Inspekce Ministerstva financí uskutečněno na všech osmi finančních ředitelstvích šetření, zaměřené na hospodárnost provozu motorových vozidel, používaných pro služební účely. Ke zjištěným nedostatkům byla přijata opatření, kterými byly stanoveny konkrétní úkoly k jejich odstranění.

Tabulka č. 62

Přehled počtu podání podle způsobu vyhodnocení			
Způsob vyhodnocení	CELKEM řešených stížností	FŘ	FÚ
Důvodné	1	–	1
Částečně důvodné	3	–	3
Nedůvodné	16	5	11
Celkem	20	5	15

b) Stížnosti vyřizované na ÚFO dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

V roce 2010 bylo na územních finančních orgánech celkem přijato **192 stížností**. Dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb. bylo řešeno **180 stížností**, z toho **2 stížnosti** byly vzaty zpět a **1 stížnost** byla postoupena na MF. Detailnější informace o oprávněnosti stížností jsou uvedeny v následující **Tabulce č. 63**.

Tabulka č. 63

Oprávněnost stížností vyřizovaných dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb.			
Oprávněnost stížností	CELKEM	Na činnost	
		FŘ	FÚ
		6	171
Důvodná	7	0	7
Částečně důvodná	21	1	20
Nedůvodná	149	5	144
Ostatní *	3		

* Ostatní: jedná se o stížnosti, které byly postoupeny na MF či vzaty zpět.

X. SVOBODNÝ PŘÍSTUP K INFORMACÍM

Územní finanční orgány zveřejňují povinné informace podle ustanovení § 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, ve svých sídlech a úřadovnách na všeobecně přístupném místě a též způsobem umožňujícím dálkový přístup. O své činnosti v oblasti poskytování informací za předcházející kalendářní rok zveřejňují územní finanční orgány podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím výroční zprávu. **Tabulka č. 64** uvádí souhrnnou informaci za územní finanční orgány za rok 2010.

Tabulka č. 64

Svobodný přístup k informacím			
Počet	CELKEM	FŘ	FÚ
podaných žádostí o informaci	139	31	108
vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti	16	1	15
podaných odvolání proti rozhodnutí	7	1	6
opisů podstatných částí rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace	3	1	2
stížností podaných podle § 16a	2	2	–

Důvody podání stížnosti: Nesouhlas s výší stanovené úhrady za poskytnutí informací.

Způsob vyřízení stížnosti:

- Stížnosti bylo vyhověno a informace byla poskytnuta.
- Stížnost byla shledána nedůvodnou a výše úhrady byla potvrzena.

Opisy podstatných částí rozsudku soudu:

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 As 64/2008–155:
Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. dubna 2008 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení. Prominutí daně či příslušenství daně podle § 55a odst. 1 zákona o správě daní a poplatků, ať již zaplacené či jen splatné, je proto nutno považovat za poskytnutí veřejných prostředků ve smyslu § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím.
- Rozsudek Krajského soudu v Plzni č.j. 57 Af 37/2010–203:
Rozhodnutí FŘ a FÚ se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení. ... Finančnímu úřadu nařizuje soud ve lhůtě do 5 dnů od právní moci tohoto rozsudku poskytnout žalobci informace požadované v žádosti ze dne 6. 11. 2006 o daňových úlevách poskytnutých podle § 55a zákona o správě daní a poplatků v kalendářním roce 2005.
- Městský soud v Praze č.j. 5 Ca 281/2007 – 59:
Žaloba zamítnuta jako nedůvodná, protože požadovaná informace byla ve skutečnosti názorem (úvahou, hodnocením), který se podle zákona o svobodném přístupu k informacím neposkytuje.

V souvislosti se soudním řízením v oblasti poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím nebyly vynaloženy žádné výdaje.

Další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím lze nalézt na internetových stránkách české daňové správy <http://cds.mfcr.cz>.

XI. ZÁVĚR

V roce 2011 čekají daňovou správu zásadní organizační změny, které mají směřovat k vytvoření podmínek pro vznik jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů (Projekt JIM), a to na základě úkolů vyplývajících z usnesení vlády č. 1336/2008. Předpokládá se radikální snížení počtu finančních úřadů, resp. zrušení finančních ředitelství a přechod na dvoustupňovou soustavu daňové správy, převod kompetencí k výběru pojistného na sociální a zdravotní pojištění z České správy sociálního zabezpečení, resp. zdravotních pojišťoven na JIM (stávající výdajové kompetence ČSSZ a zdravotních pojišťoven by jim měly zůstat zachovány) a převod fiskálních kompetencí celních orgánů na JIM (zejména výkon správy spotřebních daní). To přinese zvýšení nároků na činnost správců daně zejména v oblasti daní z příjmů fyzických osob, která je s odvody na zdravotní a sociální pojištění provázána.

V roce 2011 se do inkasa daně z příjmů právnických osob bude nepříznivě promítat nerovnoměrný průběh hospodářského cyklu v roce 2010. Zatímco v některých odvětvích se již ve druhé polovině roku 2010 začalo projevovat mírné oživení (výroba automobilů a komponentů pro automobilový průmysl), v ostatních významných odvětvích převládala stagnace (výroba a rozvod elektřiny, těžba hnědého uhlí, potravinářský průmysl), popřípadě i pokračující pokles produkce (stavebnictví, výroba stavebních hmot, hutnictví, těžba černého uhlí). V roce 2011 bude nejnáročnějším úkolem zajištění správy daně z příjmů právnických osob s nižšími počty zaměstnanců územních finančních orgánů.

Rok 2010 je možné charakterizovat jako rok hospodářské recese, což se odrazilo nejen v oblasti mezinárodních daňových vztahů, ale i v rozsahu poskytovaných služeb daňové veřejnosti.

Přesto se snažila česká daňová správa si udržet svůj aktivní přístup, a to jak v oblasti mezinárodní spolupráce daňových správ, tak i v oblasti služeb poskytovaných daňové veřejnosti.

Možnost sdílet a vyměňovat si informace, zkušenosti, nové řešení a postupy v oblasti činnosti daňové správy je každou moderně fungující daňovou správou považováno za cennou devizu, která významným způsobem přispívá v boji proti daňovým únikům. Rovněž tak změna přístupu k daňovému poplatníkovi, větší rozsah informovanosti a podpora elektronické komunikace s daňovou správou je ten správný směr, kterým se moderně fungující daňové správy ubírají.